

Олесь Ульяненко

ПРОРОК

роман

Український пріоритет
2013

УДК
ББК

ISBN

Ульяненко Олесь. Пророк. Роман / Олесь Ульяненко. —
Український пріоритет. — 176 с.

ВІД ВИДАВНИЦТВА

«Він і сам знав про себе немало. Розумів, що його життя стає легендою, ще за життя. Не надто переймався «міткою геніальності», якою — серйозно чи скептично — іноді нагороджували нечисленні аналітики від літератури та просто друзі. І тих, і тих побільшало після того, як він перестав жити. Парадоксально чи ні, але не перестав бути. Він і сьогодні, як до 17 серпня 2010 року, до часу свого власного «квантового переходу» в іншу сутність, сварить і мирить між собою тих, хто лишився. Живе у спогадах і нових книгах, які виходять, — його, а також — про нього» — ці слова Надії Степули — з книги «Узнятому на плівку дні», яка торік вийшла в нашому видавництві. Унікальній книзі, під обкладинкою якої зібрано ранні прозові твори й вірші Олеся Ульяненка, а також спогади друзів і родичів про нього.

Півтора десятка людей із різних позицій у різних жанрах розповідають про власне бачення творчості й життя непересічного письменника. З'явилася ця книжка завдяки величезній роботі письменниці й журналіста Надії Степули — вона понад рік працювала в архівах, переглядала старі журнальні публікації, відшукувала досі не друковані машинописи, не раз нагадувала друзям про їхню обіцянку написати про Ульяна. Мене вразив такт, із яким Надія працювала з кожним із авторів цієї непростой книги, як майстерно вона поєднувала плач скрипки й бру-

- © В. Лісовська, 2013
- © Н. Степула, упорядник, 2013
- © Д. Клочко, фото,
ідея обкладинки, 2013
- © Видавництво
«Український пріоритет», 2013

тальність контрабасу в цьому зведеному лише волею покійного письменника оркестрі.

І ось нова книга — останній прижиттєвий роман Олеся Ульяненка «Пророк». Уривок із цього роману друкувався в альманасі «Рідний край», який виходить невеличким накладом на «малій» батьківщині письменника. Щоб донести до читачів пропонований (найповніший із можливих) варіант «Пророка», треба було чимало попрацювати, звести розрізнені електронні тексти, перевірити, чи не залишилося якогось іще шматка роману в друзів чи родичів письменника, котрого доля так нагло вирвала з цього світу в розквіті таланту. Треба було дуже обережно поводитися з текстом, бо то велика відповідальність перед письменником, який ані заперечити, ані виправити вже не може — хіба що засмутитися чи всміхнутися з Небес.

Упорядником пропонованої вам книги стала Надія Степула. Редактором — письменник, літературний критик, редактор ще перших текстів Олеся Ульяненка — Михайло Бриних. Світлини письменника надав Дмитро Клочко, який також узяв найактивнішу участь в оформленні обкладинки до книги, запропонувавши варіанти колажів. Видавництво вдячне друзям письменника.

Олеся Ульяненко заслуговує на те, щоб його читали, знали, пам'ятали. Так є — і так буде...

Лілія Максименко,

*головний редактор
видавництва «Український пріоритет»*

ЕНЕРГЕТИКА ТРИКРАПОК

У світі людей майже не існує завершених історій, доконечно завершених творів, як і ретельно завершених самих життів. Завжди і в кожного залишається свої «три крапки» — три аритмічні крапки, після яких уже не можливо дописати, переписати, чи написати «далі буде». Не дописав свого «Пророка» і Олеся Ульяненко. Цей його роман — незавершена історія, обірвана канва сюжетів, але водночас — це факт його творчості. І ця посмертна книга — тепер є (чи — тепер буде) ще одним підтвердженням незавершеності таланту її автора.

Варто, напевно, полишити самим читачам право оцінювати прочитане, а літературним критикам — писати про свої фахові враження від тексту. Можливо, не кожний читач отримає від прочитаного надто багато задоволення. Можливо, не кожний критик буде лояльним до специфічного, суто Ульяненківського аналізу людських марень і пороків. До кошмарних, хоч і мало схожих на сни, бо нестерпно реальних, до нудоти реальних явищ і подій, творених теж людьми — не героями рейтингових програм, але все ж представниками роду людського...

А, можливо, роман комусь ще й нагадає про те, що в цьому найкращому зі світів існує і краса, і потворність, та іноді ці «складові» змішуються в неймовірний «коктейль», неспоживне пійло: краса днів, розбавлена порожнечею днів, краса сили, розбав-

лена безсиллям, краса мрій, розчинена в ропі безживних очікувань. Перемішавши трагічне й смішне, жалюгідне й ніжне, правдиве й ілюзорне, сподіватись на приємний післямак — зайве. Проте життя такими «коктейлями» частує багатьох. І в прижиттєвих книгах Олеся Ульяненка про це теж дещо є. І в цій книзі є — навіть не дещо.

Навряд чи потрібно міркувати над тим, чи письменник «брав із життя» матеріал для творення роману, бо саме звідти він його і брав, і це допевне відомо. Інша річ, що тепер сам він не зможе пояснити ні жодному читачеві, ні жодному критикові, чому саме цей «матеріал» взяв із життя, безумовно, додавши й трохи вимислу. Бо час для пояснень, тлумачень, заперечень та інших пошуків смислів у розлогіх інтерв'ю чи дискусіях для самого Олеся. на жаль, вичерпаний. Проте цей час існує ще для кожного, хто його недописану книгу прочитає, відшукуючи в ній і тремтливості смислів, і мову безсмыслових станів людських душ. І те й інше доступне для інтелекту. Хоч текст роману з першого погляду до інтелекту нібито й не звертається. Нібито...

...Олесь Ульяненко в цьому своєму романі, здається, не інтерпретує тих «понять», котрі існують у природі життя. Читач сам хай собі інтерпретує, що зможе, в силу причин різних. І, якщо йому вдасться спромогтися на якесь просвітління, поринувши в безпросвітність темного боку буття, то це вочевидь буде просвітління містичне, скорше — нагадування про спрагу світла, ніж саме світло. Жахливе нагадування про те, що кожен, хто приходить у цей світ, має в собі таку спрагу світла, спрагу внут-

рішнього тепла, але не кожен має саме світло й тепло.

На питання «чому?», яке могло б при цьому виникнути, автор не відповідає. Він тільки пропонує кілька енергій — могутній потік світлої енергії, що струменить у романі, переливається в так само могутній потік енергії внутрішніх спустошень. Остаточної перемоги жодної з цих різнополюсних енергій не відбувається. Життя протікає разом з непоєднаними енергетичними потоками крізь людей, пронизує їх, іноді руйнуючи, іноді ж — забуваючи про приречених на руйнації. До певного іншого часу. І в круговерті тих енергій «боляче» і «красиво» можуть бути синонімами. Німі статуї можуть кричати — як не голосом, то бронзовими очима. Пилюка на брудній бруківці може пахнути золотим літом, а хворобливій тіні у підворотні на світанку можуть виглядати сонячними силуетами. Все може бути — і всього може не бути.

У романі Олеся Ульяненка «Пророк» існують дивні вібрації — тривання магії його неповторного таланту, таланту змусити читача повірити в правду. Навіть коли це не так «правда мистецтва» і не так «правда життя», як правда екстремальних досвідів.

І безліч питань без відповідей ховаються в контурах уст.

Бо в світі людей майже не буває відповідей на безліч питань. (Особливо в нашу епоху глядачів). Як майже не буває і завершених історій.

А в незавершених романах — і поготів?

ПРОРОКИ ТУТ БІЛЬШЕ НЕ ЖИВУТЬ

ПРО ОБІРВАНІСТЬ РЕЧЕНЬ

... приносить есе, десять сторінок, віддрукованих на машинці; «осьо, — каже, — намаслив»; де-не-де, в хаосі розділових знаків, поміж наляпаних одна на одну літер та слів, забитих іншими словами, — замазано білим; ручка-коректор і Улян — це поняття взагалі-то несумісні, від слідів коректора в цьому тексті віяло абсурдом; в газету, де я тоді працював, усі автори приносили тексти на дискетах; професія «оператор комп'ютерного набору» занепадала, хоч і з'явилася наче тільки вчора; в Уляна була портативна друкарська машинка і стос книжок, який був то столом, то стільцем — залежно від хмарності за вікном; есе на десять сторінок, надруковане в один інтервал, одним абзацом, — це було непросто для нас обох, хоч і дуже по-різному; я подумки викреслював ще один день свого життя; редагування текстів Олеся Ульяненка нагадувало весняно-польові сільськогосподарські роботи, атракціон «Сюрприз» й анекдот про сантехніка; щось було в цьому заняті від фізкультури, і щось — від популярної на той час телевікторини «Угадай мелодію»; власне, мелодію вгадати можна було з кількох нот; Улян добре знав, з якими струнами має діло, а всі інші можливості його мало цікавили; «новий роман пишу, — розказує по дорозі на пиво, — вже семсят сторінок нащолкав...

да... це вже, блядь, книжечка»; він приносив своє чергове есе, згодом воно публікувалося в газеті, через місяць Улян одержував мізерний гонорар, — і все спочатку: «підє?» — «та підє, чоґо ж...» — «ну, то я ще про якоґось хріна напишу» — «напиши»; в кожному есе він писав одразу про все, не тільки про «якоґось хріна», ба навіть згадки про «того хріна» доводилося іноді розкопувати, як Трою; для Уляна не було такої безодні, яка б не умістилася в десять сторінок; останнє речення, розпочате на дев'ятій сторінці, закінчувалось буквально на півслові; спершу я ще намагався імітувати редакторське обурення: «так а де крапка? у тебе ж там речення обірване» — «та не влізло... а шо, не хватає?» — дивувався Улян, — «там вроді ж і так багато» — «да, багато, треба коротить» — «ну дак короти, мать його»; він ніколи не цікавився правками чи скороченнями, — головне, щоб побільше в газеті було; не знаю навіть, чи він перечитував ці есе після публікації; «воно ж одлітає від мене, як суха глина», — я часто згадую цю його фразу, бо якщо й існує таке бісівсько-літературознавче поняття, як «творча кухня письменника», то ось вона вся, в одній репліці; його тексти зазвичай нагадували блукання у сирому, чорному лабіринті: сліпі й недоладні руки-рухи, на пучках налипає слиз зі стін, примарне світло, яке мало б позначати жаданий вихід на поверхню, повсякчас щезає, наче дражниться, й крок за кроком ти не наближаєшся до якої-небудь притомної мети, бо вона щезає та розчиняється у темряві разом із синтаксисом і пунктуацією; про яку крапку можна було запитувати, якщо цей розділовий знак суперечив його

письму, що гімнастично балансувало на краю смислів; і навіть ефектні падіння посеред речення в інше речення, наче світ зненацька розшаровувався й відкривав перед тобою кілька дверей, без жодної надії на те, що це просто троїться в очах, створювали специфічний об'ємний ефект; я згадую ці його есе, в яких завжди волила безкраповість, незавершеність, наче все тільки ось-ось почнеться, ще півкроку — й день засліпить тебе, сонце вже тримає наготові молот своїх одкровенень, але ці півкроку — десь там, на наступній сторінці, якої просто не існує, яка стала непотрібна вже під час подорожі на край ночі; завжди цей край ночі, завжди тільки він перед очима; ось ця незавершеність речення, обірваність слова, яке могло би тривати, але — «а шо, не хватає?» — рветься не тільки там, де тонко, але й там, де рвонуті як слід, без жалю; згодом я звик, що тексти Уляна можуть починатися нізвідки й завершуватись ніде, геометрія тут пасла задніх, бо мала інші уявлення про те, що таке відрізок, а що таке промінь; Улян рвав прямі лінії, й навіть якщо в його текстах бракувало початку й кінця, то там ніколи не бракувало крові й порваних жил; зрештою, пряма лінія — це не знак життя, ні...

ПРО ДВІ ФЛЕШКИ

залишилось дві флешки; купа мотлоху, стоси книжок, картонки-ікони на підвіконні, оплавлені свічки, демон, дбайливо намальований на стіні, комп'ютер-антикваріат, документи, захаращений балкон, знаки

чужого життя, уламок крила білого птаха Гамаюна, а, так, ще дві флешки; дві хаотичні флешки, де все було понаскидуване, як це в Уляна завжди велося, просто на підлогу, жужмом, наче руїни костюму, в якому Олесь отримував премію Шевченка; дві флешки, на яких — поміж інших текстів — в шматках, уривках, розділах, окремих файлах, в електронному дранті був і незакінчений роман «Пророк»; цей роман був стиха відвойований у небуття завдяки Надії Степулі, яка звела розрізнені фрагменти (особливо в останніх двох частинах), поклавшись винятково на свою інтуїцію та знання творчості Олесь Ульяненко; адже залишилось тільки оці дві флешки — й більше спитати поради нема в кого...

СОН, ЯКИЙ НЕДОСНИВСЯ

вже під час редагування «Пророка» в мене неодноразово з'являлось враження, що цей твір — хоч як безглуздо це звучить — хотів залишитись недописаним; у цьому тексті ви легко помітите суперечності та сюжетну круговерть, в якій одні й ті ж такі події з'являються перед читачем щораз з іншими деталями, іменами, фактами; з іншого боку, така множинність версій зумовлена присутністю в романі різних оповідачів, які перебивають і заперечують один одного (ба навіть не всі вони є людьми, щоб можна було докоряти цьому крикливому хору, де всі співають наввипередки й кожен вважає, що у нього — чільна сольна партія); події нашаровуються одна на одну й розщеплюються, в цьому тексті за-

кладена мінливість, властива комп'ютерній грі, де можна корегувати сценарій просто під час виконання тієї чи іншої місії; про місію говорити найважче, бо ж сам образ Пророка постійно змінюється, вислизає вужем, його роль у тексті то підноситься до неба, до зводиться до нищівної деконструкції; хто він, зрештою, такий, цей «завошивлений придурок», «завошивлене чудо», «почвара», що вирила собі печеру й взялась проповідувати наближення Апокаліпсиса? в ньому, наче у розбитому дзеркалі, можна побачити відображення то одного, то іншого героя роману, які й за інших обставин охоче віддзеркалюють одне одного, доводять свій монотонний речитатив до оглушливого ревища; Пророк у цьому романі — образ дивовижно крихкий, і єдиний сенс його існування полягає хіба в тому, що ніхто його не слухає; навіть ті, хто й справді вважає його за пророка; загалом, цей роман не дозволяє себе переповідати, це текст-перевертень, який стає то маренням, то сюрреалістичним, абсурдним поглядом на провінційне життя, яке вбирає в себе і столичні реалії (сюжет постійно перекидає читача з умовного містечка Т на київські пагорби), іноді в розламах цього тесту чути публіцистичний напалм безпосередньо від автора; хтось, безперечно, виокремить як центральний образ (й відтак пов'язану з ним сюжетну лінію вважатиме за головну) багатолику Лану — порно-принцесу, яка переколоматила містечко своїми сексуальними ескападами; її ж історія має не лише декілька версій, але й загалом є одним із ключів до всього твору; вона перетворює містечко на знімальний майданчик «фільмів для дорослих», вона втілює для всіх ета-

лонний, плакатний гріх; і саме вона дозволяє Ульяненку розмежувати виклик усім суспільним нормам (і самому життю, безперечно) та тихе, непоказне й по-справжньому диявольське нутро містечка, «де мораль вище закону, а закон ніколи не послуговувався мораллю»; як і в багатьох інших своїх романах, Ульяненко — це насамперед соціальний антрополог, а не мораліст; і «Пророк» — це ніби втілення однієї з чільних його ідей: показати людям дзеркало, яке вони неодмінно назвуть кривим, розбитим, а відображення у ньому — якоюсь спотвореною, перекрученою реальністю; але що є реальність? — зйомки «фільму для дорослих», які завершуються масовим душогубством? завошивлене чудо, яке всіх дратує? чи кінець світу, який може виявитися не настільки всеохопним і всезагальним, як людям би того хотілося? роман «Пророк» — це сумлінний демонтаж реальності, яку підсилює звична для Ульяненка побутова метафізика; і риби, що летять у вирій, мають не менше спільного зі справжньою реальністю, ніж історії про вуркаганські розбори, про пограбування банку чи побоїща «район на район», виписані так примхливо, що й не розбереш: де закінчується досвід автора й починається його ж іронізування з цього досвіду...

І ЩЕ КІЛЬКА СЛІВ ПРО ПРОРОКА

Олесь почав працювати над цим романом 2005-го року; тоді багато хто починав говорити про розчарування подіями 2004-го, про балаганні наслідки

революції, до якої частіше й частіше додавалося — «так званої»; тоді мене дивував скепсис Ульяненка щодо самої можливості глибинних змін в Україні: він бо добре знав, що соціальна «прошивка» не змінюється в одну мить, і стара начинка у нових формочках не смакуватиме краще; в романі «Пророк» один із найзнаковіших епізодів — це святкування Дня Незалежності; епізод не менш абсурдний і моторошний, ніж зйомки провінційного порно; сьогодні ця жорстка метафора — порнографічність нашої державності, в якій більше умовностей і публічної демонстрації, шаблонів та роботи на камеру, — набуває нової актуальності; хотілося б додати — «на жаль», але якраз жалю автор «Пророка» не передбачав; жоден з його героїв не заслуговує на співчуття; жодному не світить прощення — хіба в чистилищі природного катаклізму, який стає для половини обивателів натуральним Апокаліпсисом; а для іншої половини — лише нагодою зішкребти кіптяву з вікон, почистити одяг й зрадіти, що цього «завошивленого» придурка, який волав про кару за гріхи, більше немає; такі пророки нікому не потрібні; пророки взагалі в нашій країні давно не водяться.

Михайло Бриних

Євгенії Чуприні, з любов'ю

*Якщо ти скажеш,
що це — закінчення,
то знай:
дорога до Бога
тільки розпочалася.*

ЧАСТИНА ПЕРША

НЕСУМІСНОСТІ

Я розповім тобі, мила, казку, ходімо зі мною... Я розповім тобі про Ілька Гугенштайнера, який перед святами Кучок пообіцяв станцювати гопака на черепі Івана Бишовця. Я можу розповісти тобі іншу, але, чорт забирай, нічого у тебе в житті від цього не переміниться, ти однак будеш хтиво мружити очі, задирати задка, бо так веліла тобі природа і ще хтось. Може, той, що бздить сіркою і лайном.

Отже, Гугенштайнер пообіцяв... Проте, радість моя, місто Т підірвала інша подія. Ні, не

черговий приїзд карликів-гомосексуалістів чи ліліпуток-лесбійок. Це вам обридло, і чи воно потрібне? Епатаж (надто якщо його застосовувати до несолодкої реальності) часто призводить до диктатури чи фашизму. Саме так, саме так сказав один чоловік, що перед виборами приїздив до нас: у пенсне, з голомозою пергаментною головою, з кролячим обличчям типу «дай морквинку»... Ха-ха... Він взагалі був схожий на клоновану істоту з чергового російського серіалу... Але не про це мова. Місто зворохобила інша подія....

Мадам Батерфляй, мадам З-зі, Королева. Вона з'явилася у цьому ляльковому містечку з ляльковою церквою, з карамельною коробочкою мерії, з шикарним модерним ящиком тюрязи; в містечку, де сині до непристойності озера заковтували у жаркий полудень орави запітнілих, чорних од засмаги тіл (тільки взимку вони починали відрізнятися одне від одного, й виказувати ознаки якогось характеру); отож, містечко, що кишіло служачками закону і держави, а також чорними, як біблійне гайвороння, попями, які сторчма носили срібні хрести на своїх животах; у містечку, де мораль вище закону, а закон ніколи не послуговувався мораллю, хоч тут і намагалися зважати на біблійні приписи; а втім, кожен двір забутого цього міста тлумачив Святе Письмо на свій копил, і сповідували тут здебільшого віру в свій здоровий шлунок, власну кишеню, своє обійстя, — за це готові були

покласти життя або дати драла, якщо на те буде вагома причина. Містечко, що вже не захоплювалося дорогими машинами, а попольовувало на столицю крізь зуби і нижню губу.

Пані З-зі — кінопродюсер: висока, тридцятирічна, з чорною гривною і зеленими очима кобила, вона прибула в містечко Т шукати натуру для дорослого кіно. Ніхто не тямив тут, що таке доросле кіно, ніхто і гадки не мав, чим закінчиться ця загадкова і чарівна у своїй загадковості авантюра прекрасної мадам З-зі... І одного гождого дня, коли високе літнє небо ангели роздерли білим пухом своїх крил, і лише руде, неправдоподібне сонце дратувало поштивих, наближених до могили громадян, — цього дня, поіржавленого ніким іншим, як чортом, нашу красуню знайшли голою і почепленою на найвищому всохлому дереві. Коли її зняли, то блюстителі закону зауважили, що рот і очі пані З-зі зашиті шматками шкіри. А ще куценський голомозий слідчий з подовбаною чиряками головою, схожою на диню-дичку, дав зрозуміти, що хоче бачити сідниці пані З-за («З-зі», — недікатно поправили його). Покійницю перевернули. Виходило, що шкіру з її сідниць зрізали і «трансплантували» на рота та очі. Пані кінопродюсерка померла від асфіксії, просто кажучи — задихнулася. А слідчий сказав: «Повісилася». Коли немає відповіді — з'являються легенди.

— —

Я лежав на краю своєї свідомості, в снігу своєї пам'яті, до якої можна було дотягнутись рукою. Але залупу. Ніяких просвітлень. Залупа по всій морді (тим, хто вивчає Бхагавад-гіту). Облом можна назвати обломом, коли можеш кудись піти, а тебе тримає щось більше, ніж лінь. Щаслива думка, моя мила, а дивись, щось і трапиться. Після чергової нічної історії з виригуванням антрекотів, лобстерів, смоктанням з цицьок мажорних дурочок шампанського, мене хилитало, як у допотопному пульмані, ковбасило, наче капітана Кука біля острівних берегів у Тихому океані. Отже, я лежав між білою порошею просвітлення і смертю: ось вона прийшла, чорна — гу-гу-гу, — з широчезними плечима, у неї смерділо з рота, з ануса випускала вогнедишне бздо, що могло закласти тишу при наступі на Іпр у 14 році дев'ятнадцятого століття. Ось так. Із скрипом пожежного крану ти підіймаєш голову, щоб мужньо, як Нібелунг, зустріти удар коси.

Його писок. Так, писок цього уйобка. Колишній гебешник на мізерній пенсії. Стукач і бабник. П'яниця і звідник. Ллойд мав чудову пам'ять, аналітичний розум, але якась його хромосома заплуталася у вселенській пазусі Господа Бога, і його понесло по життю, як по копаному. Він говорить: «Карма,» а я товкмачу: це розплата, а ніяка там не хромосома. Ти мудак чи даун? До дауна тобі так далеко, як і до того, що ти простиш своє начальство або полюбиш

нинішнього президента. Да, старий, а в орангутанги тобі ближче. Сам розумієш: це не дауни, а високорозвинена драбина цивілізованого суспільства.

— —

Ллойд лише ригонув помийницею, з якої вирвалися зрадливими сучками-ериніями запахи жіночих білів, сороміцьких губ, дорогого вина і непереборний гумовий, ледь вловимий, запах, — кокаїну. Він красиво поправив своє чорне волосся; якщо можна говорити про статечність, то у цього виблядка тільки те і лишилося: з шиком поправляти волосся, закинувши голову назад. Його розкосі очі, майже жіночі, з сизою поволокою, обдурювали не лише прищавих студенток, — одна мажорна дуринда ще з півроку мастурбувала на його фото у себе в джакузі. Ллойд шукав, все життя шукав кохання. Він був здоровим авантюристом, що його спонукала до цього держава. Він навіть тішився з цього. Ще в чотирнадцятилітньому віці він мав гомосексуальний досвід. Чи допомогло йому оте шукання вічного і світлого, то запитайте в нього самого. Але згодом він забив хера на все; як велика гусінь, що повз по земній кулі, не добираючи траєкторії та напрямку. А нахріна гусені ракетний двигун у сраці? Ви не подумали...

— —

Нас багатьох тоді убили. Тієї жовтої джанкойської ночі, пропахлої полином, динями, кавунами і зрілим виноградом сорту «Ізабелла».

Від однієї думки, від одного слова «Ізабелла» у Ллойда піднімалося у штанях. Степ, ми повертаємося в жовтий степ, розкраяний вугільним обсидіаном ночі, як консервна бляшанка. І звідти висипали під вибалушене око місяця трепетні окунці людських душ. Нас четверо, і кодро бздикливих ментів на уазиках, з включеними на дальній бій фарами, з гвинтарями, гнали пекельним прокляттям кримської землі, де не було жодної зупинки, окрім що тієї, яка навик. А до того часу, коли почався сніг у джанкойському степу, синій сніг, як одкровення розпашілим дитячим мізкам; до того часу, як нас підловили — загнаних голодних звірів (у нас і черв'яка дощового не було в роті), — Ллойд у нашій команді був найрозбитніший. Він виловив у болоті жирнючу водяну крису («щур» — якоесь занадто вишукано), і притягнув її, тримаючи по-собачому в зубах. Ми її зїли. Голод має свої закони, вони вкручені нам Творцем задовго до нашого народження. Ось так. Ми давилися її м'якими кісточками, давилися шерстю, їли, як тічка, що випадком натрапила на відходи м'ясокомбінату. Але це допомогло. Такий іспит завжди позначається на людському голосі й лишає криваві мозолі на душі.

Тож ми — я, Ллойд, Женя з тоненькими кісками і тиціанівським обличчям і маленька панкушка Людка, яка все кричала, що хоче їбати, — крису ми таки поділили по-братському, але вогню не було. Вони мовчки подивилися і

почали жерти сире м'ясо, чамкаючи і перетираючи кутніми, з тельбухами і шерстю. Враз у Ллойда засвітилися очі, та ще й так засвітилися, наче він побачив лампочку на мільйон ват. Якимсь дивом до берега прибило дві велетенські цистерни. Тут ми вирішили влаштували наш табір. Ми дожирали водяну крису, щасливі від свого вільного життя, — здавалося, це буде тривати довго, блискучу вічність, доки ми не згоримо у галактиці. Отже, ми надибали велетенську, як космічний корабель, проржавілу цистерну. Романтика має свої переваги: ви можете влізти у самісіньке пекло з усміхненим писком і вищиреними зубами.

Тіло її, пані З-зі, недбало зняли двоє працівників трупарні, де колись Ллойд працював перевізником, вважай, помічником Харона, якщо можна вкрутити сюди це поганське наймення; тіло її, цієї шикарної жінки, зачепилося підбитим птахом за гілки, і лантухом упало просто під ноги купи роззяв: менші, до тринадцяти років, намагалися заглянути, що там діється у неї між ногами, жадібно дивилися на алебастрового кольору груди, обличчя мало кого цікавило. Старші, тягнучи смердючу «Приму», сказали: «Оце так птиця!».

У нас лускалися барабанні перетинки. Наче рій демонів влаштував у вушних раковинах дикий танець або концерт своїх хороших спі-

вів. Цілу годину менти гамселили по цистерні, а потім повитягували дівчат і трахали раком, в рота, в усі дірки на наших очах, а ми стояли на колінах із заламаними руками, відхаркували кров'янку зі слиною. Нарешті, коли ментам набридло розважатися і вибивати нам зуби, вона взялася за сраку Ллойда: печений мажор, з небесними очима і пухнастими віями, під драпом видався блюстителем закону вартим їхньої уваги. Вони й взялися за нього. На диво, він не дуже й пручався. А я, обіпершись на цистерну, ковтав гірку слину, майже не думав про Ллойда, а чекав на свою чергу. Але до мене черга не дійшла. Несподівано в синє небо, з білим ангельським розкриллям хмар, прорвалося дощем і градом, і менти полізли на перекур до своїх уазиків.

Що я міг думати, коли ми плелися в паточі нічного кримського степу. Ллойд розповідав, що трапилося з ним, розповідав із неприхованим фаталізмом старого циніка, хоча йому ще не виповнилося й шістнадцяти. Звісно, це паскудство, старий, але це досвід, фатальний досвід. Він навіть повідав нам, що один мент лизав йому очко. Нас це розвеселило. Дівчат — ні. Дивні створіння — самі нариваються на хер, а коли трапляється нагода перепихнутися — вони виставляються, як непорочні і святі черниці, хоча, чесно, на багатьох немає місця, щоб примостився ваш хер. Крім того, що світ перестав

нам нагадувати звичну круговерть, нічого особливого не сталося. Ллойду це навіть імпонувало. Через дірку в задниці цей вишкребок надумав побачити світ.

Спочатку те, що ми називаємо смертю, діє на нас звіддаля, і ти більше піддаєшся натовпу, що голосить, плямкає за своїми законами. Нічого так не облегшує людину на перший час, як смерть ближнього. Відчуття втрати приходить із усвідомленням, що ти не можеш полатися з тим чи іншим членом своєї родини, бо він десь у землі, на небі, в пеклі чи в раю, якщо все це існує у галактиці вашої черепної коробки. Це якщо ви відкинули Бога і зараз ганчіркою бовтаєтеся на вітрові, мокрою нікчемною ганчіркою. З-зі завжди вірила в свою вищість, у вічну молодість і удачу. Коли ми вперше зустрілися, то вона розмальовувала трупи в одній погребальній конторі. Косметолог мертвих. Їй це було до шмиги. Ллойд навіть припускав, що вона трахається з трупами... Ну, що там того... Але за руку ми її не піймали. В юності, десь у п'ятнадцять років, вона була ефектна брюнетка з зеленими очима, круглими грудьми, на яких примостилося два акуратні червоні соски. Так, і отого фатального чи, може, закономірного дня, коли її голу, з обідраною задницею, почепили на дерево, Ілько Гугенштайнер таки станцював на черепі Івана Бишовця гопака, хоча єврейські Кучки минули давно. А над світом ангел Господній розкинув

білі крила і нікому не думалося про смерть пані З-зі. Як і про зелене море очерету з синіми підпалинами посередині, ріденькі хвильки, птахів, що збивали комашню на обід, радісні та відчайдушні ямки з дитячими головами. А білі янгольські крила різали небесну чистоту.

Ми слухали, наче дикі просмерділі індіанці, просмерділі гниллю напівмертвої цивілізації, що марила чистими срібними ваннами, потоками кришталевої води; ми слухали, притиснувшись до землі вухом, слухали стукіт за стуком, удар за ударом, і вже досить чітко розрізняли удар власного серця, серця сусіда і товариша, від ударів підшов, підкутих підшов ментовських чобіт. Через тиждень, коли у нас на руках хтось помер (хто? пам'ять відмовляється видавати цю істину), перед нами відкрилося велетенське місто, обсноване моцаками і клешнями портових кранів. Ми не утішилися в горі, бо були занадто молоді й кров зі спермою рвали нам жили. Ми готові були вбити світ і відбудувати його знову.

Ллойд після кількох років невдач обріс черевом, повернувся у благочестиву сім'ю відставного гебістського генерала, забув свою любов до здоровенних мужиків, що носили ментовські фуражки, забув про порвану свою сраку, мертву коханку, яка голосила десь у чорному, як обси-

діан степу; але він все ж таки не міг витерти з пам'яті З-зі. І в день її смерті, випадково, він зателефонував на мій старий мобільний, і я витягнув з шафи цей релікт і з неприємністю впізнав його голос, як відлуння старого болю, як фантомний біль.

Хто більше хворий: я чи він? Тіні перебігають через чорні смуги дороги. Сонце гріє п'ятак смоли Під шатром а-ля «роготіна о-хо-хо» — два ряди лавок, по один бік і по інший столу. Сонце плавленим шматком сиру підтікає їй під ноги. Вона сидить, перехилившись, і обльовує свої чорні, чорні до синьки коси. Зараз у неї жовті желатинові очі. Жовті болотяні очі очеретяної кішки. Лана викидає зі шлунка весь непотріб, зібраний ще за часів кривоносих та кривоногих вікінгів, їхній послід, на якому будувалося це місто... Тисячоліття біжить у неї між ногами гарячим струменем сечі й безпритульний пес підставляє під паруючу рідину писок. Лана ворушилась жовтим поглядом, невидячим і страшним. На ній шкіряна спідниця, з якої виростають гарні ноги, з тугими литками. На ній батистова сорочка з виточками. Лана не носить ліфчика, і круглі її груди нахабно вивалюються через край, розриваючи гудзики. Вона повторює: хто більше довбонутий в голову — я чи він? Вона намагається підняти спідницю. Вона розводить ноги і показує двом підліткам у картатих

сорочках, що у неї між ногами. Виголено начисто, як у китайського мандарина, лише пірсінг, наче кіска. Кіска, а не кицька. Жовті очі, як туман у майбутнє. Він вийшов з-за рогу у кремовому костюмі, йоржисте волосся, широкі плечі, легкість метелика. Він прийшов невчасно (трапляється і таке в казках, моя дорогенька), не дозволивши підліткам у картатих сорочках здерти з неї спідницю, труси і завалити на тесану стилізовану колоду (з козачком нагорі) шпшишкарного ресторану. Перший удар трості вибив хлопцю передні зуби, іншого поставив раком і загнав палицю в ануса: тріск прорваного трико віддалено нагадав Лані щось неймовірно близьке. Вона підняла голову і сказала:

— Целка.

Незнайомець витягнув заточену, як стилет, трость, витер об спину пацана. А потім у Лани був пекучий роман, жагучий роман, африканський роман. Вони разом травилися коксом і героїном. Вони пропекли засрану богему до самого її дна. Вони спалювали себе в оргіях різного стибу: хлопчик і хлопчик, дівчинка і дівчинка. Зельдерович був щасливий. І вона насправді була щаслива, називала його лагідно (а вона тоді була лагідна) тупорилим євреєм, що ніяк не сприяло її кар'єрі. Для Зельдеровича Лана взялася нізвідки. В шоу-бізнесі такі варіанти зазвичай не розглядаються. Питання було просте: чи довго втримається Зельдерович на цій вершині, чи довго протримається у його

ліжку Лана одна чи Лана інша. Але на думку колег Зельдерович дійсно дурнішав, просаджуючи скажені гроші на гулянки десь по Єлисейських полях. Так починався її ранок, що важким сонцем підіймався над червоними верхівками хмарочосів. Ранок дівчинки нізвідки. Проте легка здобич виявилася надто тяжкою ношею для Зельдеровича.

Лана не припиняла думати про Лоліна, про Лоліна, як невігойну і солодку рану, що сукровилася, але не без задоволення; вона вивчила і пам'ятала всі його родимки, запах його члена і сперми, пружність головки у її роті, на щоках, на язиці, а потім кінчала і лежала, витягнувшись довгим красивим тілом на кушетці з китайськими візерунками. Вони з Лоліном мешкали в одному районі, але навіть моя рідня не думала, що це буде сопливий сентиментальний роман. Лані бракувало здорового глузду, але вона консервативно притримувалася своїх романтичних уподобань. Тому вони і замислили таке... Різало навскіс осіннє сонце, візерункам павутини вимальовувалося бабине літо, і вони прийшли в мою хижу, завалену розламаними кріслами, з купами сміття, розбитим унітазом, де підлога заслана висохлими презервативами. Зрозуміло, чому ця срана мажорня приманджлала до мого барлогу, заклеєного порнографією німецького виробництва. Замислили ці голубки щось не дуже гарне, що навряд чи могло потішити мою схимницьку душу.

—

Колись половина нашої банди носили хрести, а інша — могоендовиди. Їхня оливкова шкіра блищала проти сонця, а волоокі очі давали зрозуміти всю древність, велич і нікчемність цієї нації. Трохи на викоті очі, повні ноги, м'які рухи. Чорні чоботи в гармошку — «прохора». В народі їх ще називали вірменами. За кар'єром пролягала нічия територія. Лолін — високий, з широкими плечима, але у рухах своїх був подібний на метелика. Він син заможних батьків, мажор і син мажорів; він приводив на розборку кілька залізаних істот, котрих важко було назвати чоловіками. Пацани пропонували знімати їм штани, щоб пересвідчитися, хто вони насправді. Лана відразу відчула запах грошей. Але у Лоліна було одне в голові: ламати собі й чужим черепа у бійках, красти машини, і мріяти, як колись він пограбує банк. А Зельдерович дав їй успіх. І неабиякий, а справжній успіх.

Але раніше Лоліна, раніше Зельдеровича, я перший зустрів її. На мосту, з закинutoю головою, під багряним листям вона пила густий портвейн; пила, обличчям до неба, і тяжкі краплі стікали її точеною шиєю. Ми бродили, як і всі закохані у цьому місті, не знаходячи ніде прихистку. Серед старих іржавих гойдалок ми нарешті знайшли місце, встелене теплим осіннім листям. Потім вона поцілувала мене. Язык у неї холодний, проліз у горлянку, а руки жваво управлялися з моїми штаньми. Язык її, трохи

шкарубкий, пробіг яйцями, а потім кінчик його швидко забігав дірочкою на голівці. Мене киднуло на спину. Вона була вже згори. Вона навалювалася згори, дика, з жовто-зеленими очима, в яких вже не було тієї жіночої млосної ніжності, лише один напір, наче вона намагається перемогти саму себе. Важкі груди гоїдалися у мене перед обличчям, шия і плечі відкинуті назад. Нараз вона кінчила, дико, протяжно; звалилася на бік, сповзла донизу, взяла в рота і кінчила в один раз. Моїми сідницями, моєю спиною пробігла солодка дріж. Я підвів голову і побачив, як у високому небі білими крилами плывуть хмари. І відразу у неї полило. Сморід наростав, як витончений і гострий писк комара; потім, хвиля за хвилею, пішли гумові запахи, такі запахи бувають від риб і консервів або від людей, що хворіють на геморої і серуть гулями, лайном і кров'ю. Я не знав, що таке любов, що таке трах. Як і Лана. Переляк і відразу, — ось що летіло вночі над нашими мріями. І я радів, що у нашому житті з'явився Зельдерович, що повів її у свій біжутерійний світ шоу-бізнесу. І я першого ж дня поховав її далеко у пам'яті, як дорослі ховають дитинство.

—

Зараз, коли все минуло, я мандрую пустелею досконалості.

Стук у двері й неприглядна, опухла пика Лоліна, зіжмакана, як газета «Блік» перед вжит-

ком у відхожому місці. Він стояв на півзігнутих, з краваткою, як у вішальника, із здоровенною пляшкою віскі, і говорив, говорив, говорив. Я обірвав його:

— Заткни хайло. Зельдерович їй хоч щось дав...

Але помалу до мене доходило, що справа не в Зельдеровичі, не в тому, що Лолін кожної ночі запихає собі в очко фалоімітатор. Лолін пустився крутого берега, як пес, що намагається з води видряпатися на високу кручу. Так, він пустився берега, не розрахувавши сили. У нього була одна ідея фікс: замочити Зельдеровича і забрати її в краї обітовані. Він заявився не один, і від нього несло пріллю подільських кабаків і вологою Труханового острова, — з ним була ще й особа з зачіскою, в якій змагалися вошиві ескадрони. Потім Лолін сів на стільця і заплакав. По-дитячому заплакав. Як дитина, що зламала коштовну іграшку. Мене наче в сраку деруть, коли я чую, як плачуть діти, але це плакав здоровенний кобель, і зрозуміло, що за цим було щось невимовне. Що саме? Це тобі вирішувати, моя мила. І для нього, і для мене. Звістку про смерть Лани я зустрів спокійно, як далекий по-свист поїзда за лісосмугою. Почув, а за хвилину — немає. Лише сизий дим. Криваве видиво її пизди вивернуло все з'їдене на підлогу разом із пам'яттю. Я навіть не розвів руками, настільки мені чомусь стало байдуже. Лолін бузив, а я прикладався до коньячку з горлечка.

Найстарший — чорнобородий, з ликом переляканого дрібного біса. Мент наступив ногою на горлянку, зробив йому ластівку, тобто прикував руки до ніг, таким робом чорнобородий став подібний на арку Дружби Народів. Падлючий жовтий вітер. Кам'яні баби з обвітреними обличчями байдуже визирили, поскладавши куці лапи свої на пузах, і дивилися, як решті вибивають зуби. Сусальне золото обдувало обличчя ментів. У мене пропав страх. Навіть тоді, коли менти почали гвалтувати чорнобородого. У мене пропав страх, як пропадає переляк чи захоплення у маленької дитини, що бачить перед собою жасминовий кущ з навислою над ним золотавою бджолою. Я чекав своєї черги: двох дівчат гвалтували в рота і ззаду. Вони віддавалися мовчки, як телята. Лана сиділа за каменем (клята дівка) і я тішився з цього. Але тут, золото моє, починається майже неправдоподібна історія, а всі правдиві історії, як відомо, — правдоподібні. Піднімається курява. Вона легка, як під весіннім вітерцем. Гонить перекотиполе степом. Потім здіймаються вихри. Страшні вихри, що забивають рота і очі. Хтось кричить не своїм гласом: «Армагедон!» — «Закрий їбло — це смерть...». Я знаю, що Лана сидить за каменем, і чую мелодію її серця. У мене немає серця. Я нагинаюся і чую, як гудуть лопаті гелікоптера. Нарешті нас по-справжньому спіймали. Лолін плаче від радощів. «Це мій батько, це мій

батько...» Гелікоптер летить над південним берегом Криму. Зависає над ущелиною. Сідає. Нас виводять. На гелікоптері лишається тільки Лолін і Лана. А ми знову лишаємося в степу. Я не думаю про життя, а думаю про Лану: що нас зблизило і що віддалило. Мені треба було думати про своє життя, а у мене не йшла думка про неї. Я здохну від зневоднення. І Лана — моя пустиля. Таке мені лізло в голову.

Я думаю про навколишній світ, що сплітається з моїми міазмами. Але тут я бачу на горизонті рій, наче велетенський рій ериній. Мене стирає наждаком страх. Мені гидко, мені страшно, наче я наперед передбачив її закривавлену вульву. А потім була дорога...

Ми прошивали міста, як велетенські клубки гадів та черв'яків. Ми, обісцяні і обісрані, тулилися один до одного у тамбурах вагонів, наче злякані тхори, з котрих нині, ось зараз, знімуть шкіру. І все ж таки нам був притаманний здивований погляд на світ, наче він ув один сцик перетвориться на краще і стане лагідний, як після Другого Пришестя. Нас виловлювали у підвалах: опаршивлених, з томикам Мандельштама, Вордсворта, Міллера і всієї цієї західної срани, в якій ані ми, ані вони не розбиралися. Потрапити, головне потрапити в це життя, а вилізти вже можна буде так, як і заліз. Примостити сраку і вижити; наче памперс, що його лишень

завтра використають. Людство говорить про високе, але дбає про труси з бубною на сраці чи пизді. Тож коли я здихався Лани, й сидів, обнявши коліна серед кримського степу, думки вичовгувалися пекучим вітром, і з плином часу вони виявилися не такими вже й дурними. Ось так.

Минуло багато років. Саме того дня, коли Лану зняли з дерева і викликали столичних кримінологів, Ілько під аплодисменти натовпу пройшовся вздовж озера, де повиздыхала вся риба, повернув до столітнього дуба; під його могутніми лапами, де тінь ховає сонце та людей з їхніми стертими бажаннями, лишаються тільки жовті кола. І високий полудень висмоктувався, як молоко. А ставки стояли глибокі, з темною рибою на дні. Цього дня зійшлися Ілько Гугенштайнер та Іван Бишовець. А пані З-зі лежала в місцевій трупарні. Ілько звалив одним ударом Бишовця і став танцювати на його черепі, а народ сповзався з кущів бузку та бузини. Народ! Ха! О! Засунь йому в сраку граблі. А Ілько все танцював чи то сім сорок, чи то гопака на черепі Бишовця. Народ постояв, а потім почав розходитися. Бишовець довго не помирав.

Перший раз Лану взяв у чотирнадцятирічному віці її вітчим (усі малолітні хрещатицькі курви, як ази, повторюють цю казочку). Ймо-

вірніше, вона пройнялася цією майже справжньою історією... Хоча поговорювали про китайського репетитора, нечувано і не по-людськи закатованого. Мама сиділа на кухні й молола каву антикварною кавомолкою, з коричневого дерева, з підпалиною, — кавою від неї смерділо ще з часів царя Миколая. Лана не кричала. Вона навіть не пручалася. Їй було цікаво мацати оту штуку, що вібривала, виростала з маленького черв'ячка у фіолетову паличку. Невідь чому, вона взяла в рота, і коли в порожнини потекла сметанка, Лана навіть зраділа. Мати на кухні продовжувала істерично молоти каву, наче заглушуючи крики власного сумління. Перегодом вона істерично терла підлогу, коли вітчиму прострелили голову на Моршинських озерах, чи то пак, відлетіло колесо, а потім йому скрутило в'язи. Багато хто що розповідав. Із сексом у Лани все було тіп-топ. Для неї, так я гадаю, що більше було сонця, то оптимістичніше вона сприймала це гудронове пекло. Перший лесбійський досвід її розчарував. «Солона і мокра», — так вона сказала. Але це дало поштовх, навіть ні, думку, що так можна реалізувати всі свої потреби, які тиснули молоді її груди. Потім у її відносно чистому та світлому житті, підманивши зеленню, соковитою та хрумкою, з'явився Зельдерович — кіномагнат, мільйонщик і педофіл.

ДІМ БІЛЯ ФОНТАНУ

Я живу серед папуг, антикваріату, астролябій і різного мотлоху. Я звик до цих запахів; над моєю головою ширяють повітряні елєфанти та металеві гвинтокрилі птеродактилі. Здавалося, час зупинився разом із усіма моїми годинникам. Я лише не можу знову звикнути до запаху жінки: бузкового, чистого, як озонове повітря після дощу. Вперто, протягом усіх років, я ловлю ці запахи, що просочуються з усіх щілин міста. Фонтан розпускається квіткою, спокусиливою, наче жінка. У мене безліч книг, але вони позбавлені життя. Від них — пріль і мудрість віків; може, якщо врахувати пролиту цистернами кров, то... Єдиний мій співрозмовник — обідраний чолов'яга, що раз на тиждень з'являється на паперті святого Олександра, падає навznak і посипає голову піском та камінням, щось клекоче. Більшість не завертає на нього уваги, а дехто вважає його чи то за дуже набожного, чи то за юродивого. Але настав один день, якому ми здивувалися всі: від шефа міліції до останнього вурки. Чорне авто, конструкцією подібне на комаху, гальмонуло біля мого магазинчика. Відразу місцевий юродивий учепився зубами за шину, а коли його відтягли за патли, почав посипати попелом голову. З авто вийшло троє чоловіків ув однакових чорних плащах. Під плащами — не треба здогадуватися — була зброя.

Вони повільно пройшли бруком, висікаючи іскри, зупинилися перед вітриною. Полетіло пір'я з моїх папужок, жовті метелики моїх книг, уламки астролябії, шматки рідкісних кактусів та фікусів. Мене вони облишили. Один, з синіми очима, підійшов і сказав:

— Так треба... — він витягнув пачку іноземної валюти.

Цього йолопа я знав давно. Він жив вічність. Клянусь вам, якщо можна клястися. Він пришов нізвідки, й ім'я у нього було — ніхто. У здоровенних кручах цей ніхто вирив собі нору, облаштував її. Хоч як це дивно, але влада боялася поткнути туди свого писка. Раз заходив дільничий, а потім блукав цілих три доби, щоб потрапити додому. Одні вважали його за Божу людину, інші за відьмака, решта просто схидно гундосила. Власне ця потороча мало мене обходила. Хіба що ця рванюка зупинялася перед моєю вітриною і довго роздивлялася птахів та квіти. Потім він неквапно так, наче принц, коло за колом, обходив містечко і збирав порожні пляшки. От із тих пляшок все і почалося. Ні... стривайте. Була розмова. Коли його запитали, що він тут робить. «Копаю», — відповів. «А навіщо?» — «Хіба я знаю, чому рию? Не заважай. Рию — то й рию».

Ні, не так. Спочатку з'явилася баба. Але я пам'ятаю її, наче кризь густий туман.

Вони підкотили бусик під самий банк «Абуль», точніше — то була його філія. Їх четверо, у чорних робітничих комбінезонах. І найменше вони цього чекали, коли повітря запахло порохом і минь ранку гвоздиками розірвали постріли. Двоє відразу впали на брук, забилися двома великими чорними рибинами. Інші намагалися відстрілюватися. Одному з охоронців знесло пів черепа і було видно білі мізки, що трусилися, мов холодець чи желатин. Він пробіг ще кілька кроків, вистрелив, а потім повільно, наче перед молитвою, опустився на коліна, заворушив синіми губами, завалився на бік, і безпритульний пес, пробігаючи поруч, кілька разів гавкнув у його сторону. Чоловік спробував підтримати мізки, а потім, коли собацюра вже лагумувала його мозком, то він ще смикався, намагався вхопити пса за лапу. Але нарешті затих. Четвертому куля влучила в плече, але він затято відстрілювався з новенького глока, поклавши ледь не з половину охорони. Він обійшов бусик, завантажив кілька мішків з грошима, ввалився у кабінку водія. Ще кілька куль продірявили скло. Видно, чолов'яга дуже розсердився. Вийшов з машини і, не пригинаючись і не ховаючись, просто пішов на охорону, поливаючи їх свинцем. Врешті живих не лишилося. Тільки зараз четвертий помітив, що ще одна куля засіла в його носі, а інша прошила наскрізь бік. Він спробував прихопити ще один мішок, але у нього не вис-

тачило сили. Він йшов повільно, тягнув за собою кривавий слід. Інкасаторка лежала на асфальті, обличчям донизу. Труси і штани у неї були мокрі від сечі, калу і сімені. Четвертий зупинився і зробив контрольний постріл їй у потилицю. Але вона ще тягнула життя. Четвертого розібрала цікавість. Він перевернув її на спину. І тут отримав кулю в груди. Постріл був страшний, бо його підкинуло у повітря. Але четвертий примудрився стати на ноги. Так він стояв під високим небом з білими хмарами, що протікали у нього над головою, намагаючись здерти маску. Потім одним пострілом — вже з обріза — розніс голову інкасаторці і, хилитаючись, наче п'яний, поплив до бусика. Гнав машину він упевнено, раз по разу падаючи на кермо, відривався і знову твердо вів. Десь за яругами його вирубило зовсім. І бусик скотився у вибалок.

Мене завжди насторожували каліки та ліліпути. Їхні зуби готові перегризти, дай тільки волю, не лише вашу горлянку. І от, в солодкому затишку каштанів та лип, вишневого кольору Феррарі зупинилося біля жовтої пагоди готелю. З авто спочатку вискочила пара карликів, а потім з'явилася вона, пані З-зі. Мені наче тисяча собак насрали в душу. І не тому, що це були карлики, і не тому, що пані своєю вродою і шармом столичної дівки закрила цей чудовий червневий день. У всьому є таємниця, і шляхами цієї таєм-

ниці ви повинні слідувати. От я і пішов до телефону, щоб оповістити начальника міліції, а може й самого мера. Коли я повернувся, вона стояла, обіпершись на «Феррарі», курила справжню чоловічу сигару, і вираз її обличчя був такий, начебто вона знала, куди й навіщо я бігав.

Я бачив, як він виліз із своєї нори. Понюхав повітря. Повертів більмами, посіченими стрілами червоних прожилок. Ця потороча стовбичила так довго, що у мене потерпли ноги. Над пагорбами летів чорний крук. Коло за колом. Коло за колом. Що бачила ця обскубана тварюка? Потороча обернулася спиною і зашкутьльгала назад. За хвилину повернулася з костуром. Мене покликав мій папуга. Коли я вже був на вулиці, він, мабуть, зіпнувся на пагорб. Але біля його нори вже нікого не було. Тільки кривавий слід. Я лише хмикнув. Наш мент їздить тихо. Він підкотив до нори і сказав:

— Ану, баран, вилазь. І тягни сюди свого бандюгу...

Потороча з'явилася з костуром, з нали-тими кров'ю очима.

— Чого блудиш, як сука тічна.

Капітан, бойовий офіцер, випрасуваний, вилизаний, як майський кіт. Він обійшов нору, заглянув, але нікого не знайшов. Причина і наслідки відсутні; капітан завис у вакуумі непрохідної глупоти. Якщо нема, то нікого нема.

А сьогодні я бачив землю, і я віддалявся від неї. Земля була переді мною — з футбольний м'яч завбільшки, розпечена, як магма; я не спав; я не марив; це було щось інше, і я боявся признатися самому собі. Потім я розм'як, як розпарений хліб, — і не спав, і не страждав, і не думав.

ЛАНА

Мадам З-зі влаштувалася на знімальному майданчику. На розкидному стільчику. На спинці білими буквами було виведене її справжнє ім'я. Білим по чорному. Внизу, з урвища — мочарі, болото, й озеро, як розбита велетенська срібляста порцелянова тарілка династії Інъ. Режисер дивиться на її круглу, як вигин річки, що там, внизу (з урвища добре видно), рожеву литку. Да, колись вона хотіла йому дати.

Скалки озера внизу. Повітря — здуріти можна. Кастинг на природі. В штанях піднімається. Треба ж додуматися: влаштувати кастинг на природі. Її б натягнути біля того озера. А пам'ятаєш, ти вперше прийшла до нас на студію. Ти соромилася зняти труси в гримерці. Так нічого і не вийшло. А вийшло у помрежа. У нього вистачило клепки позавіщувати дзеркала і вікна. Напевно, відтоді вона їбеться лише в тем-

ряві. Мало кайфу. Але що більше він думав про те, що мало кайфу, то більше режисеру хотілося. Сверблячка якась. Вона віддавалася так легко; вона, Лана, чи мадам З-зі, як прозвали її місцеві аборигени; так легко (випити склянку води — й то важче). Стріли вулиць, сміттєві баки, нігери, що за понюшку коксу вивернуть усі нутроці; вона витерпіла, а може пруха пішла. Подумки рука повзе ляжкою, пальці слизяться об голий лобок, розсувають сороміцькі губи. Знову сине озеро і ціла черга дівчат в самих бікіні. Він дивився на голих дівчат, на довгі її стрункі ноги. Лана на смітниках. Прокляті вигадки. Всього цього у Лани не було. Порожні вигадки, пусті вигадки.

— Не годиться! Де ви понабирали цих шкап?! А, я вас запитую? — Лані підносять сигарету. Вона піднімається, йде і дивиться на місто, покрите червоним лаком призахідного сонця. І вона кінчила, жадно ковтнула повітря, настояне на озоні та коров'ячому лайні. Запах свиноферми. З-зі повільно повернула голову. Розкоса, зелена щілина ока.

ВУЖ

Його називали Вужем. Ларік не мав нічого проти цього поганяйла. Він ненавидів, коли його називали Ларіком. Це для нього звучало,

як педік. Педік Ларік. Рима просто таки віршована. Він їх, гомосексуалістів, сторонився, але щоб не любити — так ні. Тож проти клички Вуж він не мав нічого проти. Йому теж до цього було, як і до гомосексуалістів. Але і прізвисько Вуж не дуже захоплювало його. Та ніщо інше не приходило, ніщо інше не давало покою і радості життя, хіба тільки секс і ефедрин. Малолітня тюрма, де невідомо, яке у нього було прізвисько (смертельна тайна), але ушпандьорили його за молоду вчительку танців. Нічого такого. Йому лише хотілося подивитися. Вуж завалив безлике, безстатеве бліде створіння у кукурудзу з двома шолушавими, зняли з неї труси, щоб лише подивитися на пизду. Двом малоліткам це зійшло з рук, а Ларік заgrimів «за спробу згвалтування». Після звільнення він три місяці відсиджувався у болотистій місцині, в пригороді, там, де докошувала життя його мати: читав бойовики, книжки про історичні баталії, слиняві романтичні історії. Доки не настав час... І до нього прийшли, до мазаного ментами колишнього зека. Після невдалого пограбування він зрадів, що решту вбито, і його таємницю відіслано у далеке минуле, наче відкриваючи перспективу на майбутнє, якого насправді — як розумна людина він це знав — не могло бути. Він чітко усвідомлював, що чекає його на тому кінці життя. Але тут природна інтуїція зрадила. Він потрапив у нору до напівбожевільного. Вуж опи-

нівся у пастці. Та доля йому принесла запанованого, обплутаного дротами чужих життів Лоліна. Краще було б Ларіку лишиться один на один із цим божевільним, що прихистив його у своїй проклятушій норі.

ЛЕВИ

Спочатку цією бандою заправляв мій батько. Заправляв довго, аж поки йому проламали череп і він, просвітлівши, подався у баптисти. Таких людей, що верховодять у містах та містечках, тоді називали королями. Мій батько був королем двадцять років, а потім зійшов на пси. Батько подарував мені «прохора» і нагайку з семи кінцями, в які були вплетені шматочки свинцю. Ми ходили дворами, ми були зовсім різні, але нас поєднував клан двору. Ілько та Іван були приبلудами. За рівню їх ніхто не тримав. Ілько сховався піною: «О, дайте, дайте мне порвать ету пасть». Їх так і прозивали: однойцеві. Ходили вони різними місцями й у різних бригадах.

Жора Мостович випилював із бронзи могоендовиди і заганяв по десять копійок. І вся школа, від шкетів до старшокласників, носили самопильні могоендовиди. І у моїй банді було дуже багато євреїв, але могоендовиди вони майже не носили, а просто робили татування шестикутних зірок на плечах. Для форсу могоен-

довиди носили навіть гої. Батьки Жоржа говорили, що він жидівський засранець, і щоб вони не бачили у нього на шиї «ето». На той час ми вже трусили весь район. Нам навіть не виповнилося по шістнадцять; ми летіли ватагою назустріч вітру, сонцю, а над нашими головами летіли голуби і ворони. Мати Жорика голосила, заламуючи руки: «Боже мой! Шо з тобою зробилося. Ти був хорошим хлопчиком, пака не з'явився етот...». «Етім» був я. Отже, я умудрився втягнути у банду навіть євреїв. У домі батьків Жоржа завжди тонкою пелериною висів тонкий аромат кави, східних спецій, прянощів і дивного неповторного запаху. До моєї відсидки, коли я в стані афекту пирнув заточкою вітчима, я був тут бажаним гостем. Єдиним із гоїв. За рік я організував банду. Ми ходили двома групами, але одним кланом.

Наш район міцно, наче щелепами, затиснутий чотирма комфортабельними будинками, що нагадували іспанські галеони. Весь наш район можна було гортати, як історію хвороби. Хворобою були ми та смітники з рудими від старості шубами та іншим дрантям. Тут лячно було пересуватися місцевому аборигену, а зайшлому це могло обернутися неабиякою загрозою для здоров'я чи навіть життя; принаймні, ваші свіжі органи легко могли б потрапити з одного черева до іншого. Проста аксіома. Іншого вибору у нас не було. Першою моєю іграшкою, вуличною іг-

рашкою, був велосипедний ланцюг, намотаний на кулак. Першим до моєї банди пристав Жора Мостович, з квадратною щелепою, випуклими сірими очима, що, здавалося, ось-ось бризнуть фонтанами сліз, зі скошеним носом. Жора дуже нагадував карусельника, якому личило б закликати дітей на ярмарок. З висоти я бачу покаті плечі, порослі густою шерстю. Словом, якби я не родився в цьому районі, серед кам'яних і бетонних плит, коробок зі скла і металу, то нічого б з цієї історії не вийшло.

Ілько Гугенштайнер таки станцював на черепі Івана Бишовця гопака. А сталося це тоді, коли Принцеса зарулила до придорожнього ресторану, тягнучи за собою смердючу свиту підскарбіїв, помрежів, других режисерів. Ілько мав вуха, як у літака По-2, а ще він був власником ресторану. Іван завжди сидів внизу, у барі, й смоктав пиво. Це він перший сказав: «Оце птиця!». За півгодини Ілько вивів Івана на вулицю і станцював гопака на його черепі. За ці півгодини З-Зі встигнули роздягнути, зрізати шкіру з сідниці й зашити нею рота та очі.

У мене ідіосинкразія на маленькі містечка. Може тому, що там минуло дитинство, в темних закутках якого приховані жахи. Я трусився у роздубаному «Вольво» і думав про мадам, котрій з морди зробили жопу і навпаки. Чуток про

неї було достобіса, але я був тим єдиним чоловіком, який завалував цю стерву, лахудру і лесбійку на спину. Тут я старомодний, як дев'ятсотлітній дід. А хто його знає. Принаймні, мене б сюди чорти не припхали, аби не юнацьке, дуже давнє захоплення — «Братство Лева».

3-31

Жінки тут одягаються не гірше борщагівських блядєй. Останні ще дадуть фори. Всі мешканці свято дотримуються традицій. Включно з благочестивими матронами сімейств. Зустрічали з хлібом і сіллю того, що завдав неабиякого клопоту місцевій владі.

Нас, як водиться, зустрів мер міста на напівзігнутих, синій ніс йому дружина притрусилася тональною пудрою, а очі підвела тушшю; мер намагався перебити штин часнику і самогону дешевою м'ятною гумкою польського виробництва. Він спробував натужитися, але виригав прямо на блискучі шоломи оркестрантів-пожежників. Звісно, перші ряди заплодували. Гальорка втрималася. Посипалися пелюстки троянд, а подумки в очко місцевому мерові було послано тисячі трясців. Натовп зібрався чималенький. Роззявивши роти, вони чекали щонайменше дива. Як вода перетвориться на вино. Інакшого їм не треба. І першим порухом руки,

внаслідок чийогось нашіптування, біля гасової лавки було відкрито винний магазин... А я не відчув могутнього, вселенського вихлопу труби (здається, ієрихонської), коли мої ноги по кісточках, по самі кісточку загрузли у свинячому лайні. У мене не вирвалося навіть «фі-фі», stolичне «фі»... Дівчата, в яких ноги ростуть від вух, вигиналися з-під куцих спідничок; повернуло, блін, у далекі краї дитинства. Треба було щось докорінно змінювати. В голові зі свистом торнадо стояв гуркіт від неякісної китайської дурі. Я знехотя надувся. Моя поза нагадувала позу півня, якому випала доля відскубти принаймні чотири куроферми. Від важності мене розпирає, як ярмаркового клоуна. Скопище паразитів, готових зажерти власний член, аби їм тільки наказали.

Око, скошене пасмом волосся, розірвана губа. Три десятки молодих тіл, пітних, з широкими плечима, стояли один проти одного. Осиний хуркіт ланцюгів в кришталі повітря, де повільно рвуться золотисті коси, де повільно падає брунатно-жовтавий лист і воцана свічка дерева, а малеча тягнеться обличчям до жовтого серед сірого. Пісок у пацанви пливе під ногами. Гудуть ланцюги, брязкають метелики-викидухи, стоїть густий гумовий штин у повітрі, фонтанчики крові з рожевими корінцями зубів. Чорний ворон робить коло, об'їжджає залізний магазин

Тоцького; АКМСи наготові. Я повертаю ватагу вбік. Сипле жовтим листям, мрякою і сонцем. Ми пробігаємо попід аркою каштанової алеї. І закутилися колеса, криворукий дядя Льоня відіпхнув циганча, що за карбованця одсмоктував у газетному кіоску. Сперма дугою падає на обличчя циганчати, повільно, міріади людських життів розлітаються в скляному кіоску. «Оце да!» — тільки й видала гламурна баришня, зламала нігтя, — але не так захопило побоїще, як тугий струмінь сперми дяді Колі. Щось тоді таки зупинилося. Деревя повільно, як у дитячій анімації, розхитували свої крони, а сонце желатиновою масою заповзало за бугри. З цього воно все починалося — ніхто не хотів бути поцом. Ілько вийшов, весь увішаний могогендовидами, і заявив, що нічого не має проти інших, але це хайло Бишовець виходить під міст, що між Позняками та Сраною річкою. Так, я точно пам'ятаю, з чого все почалося. Ілько вийшов з кудлатою бандою з-за червоної стіни цегельного заводу. Банда торохкотіла, наче папуги-нерозлучники, брязкали цепами, а у Ілька на шії красувався справжнісінький, із землі обітованої могогендовид.

— Зняв би ти ту залізяку, Іллюша. З тебе жид, як з мого хера мірошник!

— Ой, хто би і что гаваріл....

Але було не так. Хтось повільно розкручував плівку в моїй мідній довбні. Найголовніше,

я був певен, що вони, ТАК, ВСІ ВОНИ, ВСІ ПРИСУТНІ, відчували те ж саме. У одних в голові стояло — віддрючити сракастих гойок. Випите вино лилося повільно, наче благовонна олія. І тут хтось сказав: «Досить!». Спочатку все заглохло, всі шукали володаря голосу, а коли не знайшли, то захурчали металеві цепи, загули електроди і бабахнув обріз. І от коли гримнув обріз, знову застрекотала кіноплівка, запущена в рапіді.

— Давай обойдьомся без анонсов, Зельдеровіч.

— Левадопа, левадопа, у Ілька мокра жопа, — провищав трипалій карлик з одним оком, сховавшись за спину Бишовця.

— Все, що вигадане, є правдою...

—

Вітер — пласким прозорим дахом; вітер помазком розмазував хмари, що крилами опали на широкий потік розтопленого гудрону центральної вулиці. Жовте кирпате таксі чмигнуло, смикнуло, як кітна сука, задом, і зупинилося. Вони, водій і він, в жовтому плащі, водночас повернули голови, і разом вишкірили зуби. У того в жовтому — навіть через багато років таксист не міг забути його, — нижня губа одвисла, потекла слина.

— Я пригощаю, — проямлив першуліпшу фразу, яку виловив з усього того хаосу, що здобув, либонь, у коледжі. Але жовтий чо-

ловік скрутив сотенну євро-купюру і ткнув у слинявого рота водієві.

— Без дякую.

— Ну, і надовго тебе сюди принесло, голубе? — він сидів у тіні, наче у тіні, бо половина його обличчя була зчесана, як у пластикової ляльки. — За такі гроші, рідний, ти міг би собі триметровий член пришити. Вуж?

— Не називай мене так, не називай! — у повітрі пахло свіжими антонівськими яблуками. — Не здумай мене називати Вужем, пі... — він заїкнувся, бо стволяра Стечкана вперся йому в яйця. Він нівроку був здоровий, який ще вуж? Нинішній мер маленького, крихітного містечка, покритого вічним сизим шлейфом, з запахом зеленої антонівки, дівчат і школярок з довгими ногами. І в коротких шортиках та спідничках.

— Ти приїхав через ту акторочку? — вискалив зуби.

— Ні, я приїхав за рахунками. І ти мені не потрібен ані мертвий, ані живий. Затямив, гадюко? Затямив? — сказав це так просто, наче випив склянку води або обтер соплі об лацкани вчителя етики.

А МІСТО ПЛЮГАВІЛО СВЯТОМ

Раніше він не любив цю кав'ярню, де зе-

лене, як від дешевої пляшки, скло, бетон і обіцяні кутки, і дванадцятилітні дівчатка можуть відсмоктати за три гривні, й навіть затак, попатріотському. Містечко готувалося до свята Незалежності. Вужу масували обличчя, наводили манікюр, третя порпалася в його ширінці. Її гнучкий палець, теплий навіть у гумовій рукавичці, масував простату, вправно ковзаючись в анусі, як у гофрованій трубі.

Я піднявся східцями нагору, так, наче це було вчора, і відшукав столик, котрий уподобала З-зі, чи як там нині її звали. Достобіса мені не хотілося в цей серпневий день, повний роїща зелених мух, йти на опізнання. Знайшов собі місце біля фонтанчика, де вода смерділа, як у вбиральні, поклав ноутбук на коліна і набурмосив брови. В провінції так полюбляють. Вуж пройшовся з поштою і чемно привітався. Все. Один хрін він не полюбить ні мене, ні цю кав'ярню, як всі нормальні люди не люблять спогадів, але можна потішитися, що цей ідіот нафіг усе забув, хоч це й малоймовірно. Люди не люблять спогадів. Приємних чи неприємних. Користі від них ніякої. Що більше віддалявся спогад, то помітніше віяло крематорієм або сирією ямою. Я не відчував ніякої сентиментальності до старих місць, хоча старий деренчливий кондиціонер щось нагадав мені. Я дивився на Вужа, як щур на бетонну стіну. Ніякого бажання

ламати зуби або рити нору. З цими думками я відправився до трупарні. Містом тягнувся облізлий хвіст карнавалу: з вишиванками, шароварами, кацапськими косоворотками і балалайками, бабами в кокошниках. Інтернаціоналізм підіймався на повен зріст, як член у дев'яносторічного діда. На лавках покотом лежали голі дівахи рубенсівських форм, моцні мужчини, — так бики виглядають після кастрації; дівтора, років по дванадцять, намагалася, обпившись енерготоніків, просунути свого пісюна в першу ліпшу щілину. І букети, павуки салютів та феєрверків. Я не люблю людей, я не люблю тварин, я не люблю феєрверків, бо від нього дохнуть собаки і коти. В таких випадках мені видається, що помирають немовлята. Згадав свою кішку, яку лушпарив із виховною метою, доки не дійшло: воно ж розуміє... Я пройшовся широкою вулицею, заваленою банками від енерготоніків. І, напевно, пожалів, що вже не такий молодий. Прошила думка, як політ серпневої мухи, про Лану. І все забулося, коли я увійшов у широке руслице вулиці, забитої сміттям. А довкруг — стерильна чистота. Так, він, Вуж, не любив цю кав'яреньку, бо вона багато про що йому нагадувала. Знову удар, прямо у тім'я. Жорстока ніжність. Вітер був теплий. Майже тобі Ямайка. Мело піском, фіолетовим вечором, дерева відміними мітлами гнулись і чесали землю.

ПЕРША СХОДИНКА НА НЕБО

Треба було сказати. Коли її нога ступила на вичовгані плити залізничного перону, треба було сказати так: «О, мила, я спіймаю для тебе летючу зірку...» або ще якусь подібну хрень. Але Лана справді була шикарна. Повні несиліконові губи і велетенські коров'ячі очі, тільки зеленого кольору, чутливі груди, що гойдалися під прозорою блузкою, безсоромно виставляючи врізнобіч кругленькі, з загостреними кінчиками, соски. Чорна грива волосся, натреновані ноги і все, що може довести чоловіка до безуму або лишити байдужим. Для пропеченого провінційного йобаря вона була чимось середнім між богемною і мажорною тусовщицею, котра винюхала кокаїну на три дитячих сиротинці. На ній була старовинна боа, і вона їй пасувала. Років дівчині було не більше вісімнадцяти, але якщо на правду, то всі шіснаадцять. До цього дня вона ще сама не знала — та і не треба — і не здогадувалася, хто допомагає і керує у її житті. Бог чи диявол? Вона летіла з такою легкістю, наче її босоніжки за сто сорок баксів були реактивні. Вона не задумувалася, але і не жила, а брала, і впевненість у ній росла з кожним днем. Першою сходинкою до неба була втеча... Так, після того, як все попливло переді мною повільно; після того, як я зробився не я, ну, не зовсім, але мене

щось повело на пошуки; я досі називаю це «щось». Досі, панове. Це невідоме «щось» виросло і стало, як чорна гора, що уміє розмовляти лише зі мною і вказувати дорогу...

Так, на ній старовинна, але під модерн, боа, стрункі ноги і груди гойдаються під прозорою кофтиною. Я її знав, я її бачив у персиковому світанку. Але це «щось» відібрало у мене її образ і наказало шукати його, точніше — її. Треба було сказати так, тільки-но її нога ступила на плитку залізничного вокзалу; але я пішов у темряву, наче ударився головою в бетон.

Аквамариновий теплий вечір, лимонні пацьорки світла від ліхтарів впіймали голого чоловіка. Повністю голим назвати його не можна було, бо він мав на ногах смугасті шкарпетки, а в руках ніс темну, подібну на гробик, шкатулку. Його зупинив дільничний міліціонер. І зараз мені там, у скриньці, в теплій лавандовій скриньці, було байдуже. Байдуже, кому я дістанусь. Я змінив долю цього голого, під вітром зігнутого чоловіка, але старе коріння не виходило з ясен. Знаєте, я маю таку властивість: залазити в мізинець, добиратися до мозку і жити там, прихлипуючи. Тому мене й називають Схлипою.

МІСТО

Я — Вуж. Слизький і паскудний вуж, бо

інакше не виживеш. Я і мій запах. Коли я знайшов старого в його норі, то крім срібного розп'яття нічого там не було. Я сиджу біля самого виходу з бару. У мене така звичка. І я не спускаю ока з неї. Вона вирізана з слонової кістки, на перший погляд; лише ебонітові очі і грива рудого волосся. Більше нічого. Я сидів через стіл і не спускав з неї ока. Головне — не спускати ока. Я спостерігав, я знав, що він прийде, і прийде не такий, як тоді, коли ми пиляли обрізи, грабували інкасаторів. Тоді ми всіх вбили, крім старого. Точніше, задушив я його, і ніхто про це не знає, крім неї. І вона знає, де гроші, ці солодкі і проклятуці гроші Мені дісталася скриня, яку я віддав за безцінь племіннику. Я — мер міста, але цього мало, всього мало, нічого не буває забагато. Коли думаєш про них, хочеться пообгризати пальці на ногах. Але я проповзу їй в пизду, недарма я звуся Вуж. Скільки років минуло... Ми вирушили з різних точок, але повинні зійтися одній...

ЧАСТИНА ДРУГА

ЖИТТЯ

Траса різко завертала на сто четвертому. Там, за тисячу кілометрів од епіцентру, смерділо свинями. Широкопикий і червонопикий майор Малюта давно призвичаївся до такого запаху, ба, більше — він йому подобався. Десь у недалеких своїх мізках майор бачив себе на ділянці землі, добрим господарем і таке інше. А насправді він був тупий офіцер міліцейської патрульної служби. Він готувався за рік вийти на пенсію, але запах, сьогоднішній запах вирізнявся серед усіх інших міазмів. Ані майор, ані його підлеглі нічого не тямили в різних тих міазмах. Але тут майора заступорило. Він вирячив очі, натиснув на педаль газу, та машина не зрушила з місця. Шмаркаючись і відпльовуючись, майор затулив ніздрі свіжовипраною хустинкою, поліз на смітник. Сюди з давніх-давен звозили здихлятину, підпалювали, якщо була охота, а частіше лишали так. Цей запах був солодкавий, як від курятини чи молодї телятини. Не настільки майор був дурний, щоб не здога-

датися про причини паскудних міазмів. Він драв штани об костوماхи та ребра. Його вивернуло. Але він уперто продовжував йти, наче хто пхав його в спину... «Нас приваблювало бажання зустрітися, — загуло у голові майора. — Але коли ти неспроможний здолати шлях, то він принаймні не перетнеться з чужим; перетини шляхів, чужих, нікому непотрібних шляхів, — це твоє життя. Твоя дорога до Бога». Майор потер потилицю: звідки таким думкам братися у такій от довбешці. І він обережно підійшов до трупа, що вже солодко пухкав і хробаки проривали дірки в ньому. Тризна найвищого щабля еволюції. Люди в чорному відпочивають. Майор налаштував рацію, коли з-за купи сміття виліз обідранець, легко витягнув з кобури пістолета і дременував на саму верхівку звалища.

ЗУСТРІЧ

На розі Воровського і Гоголівської у неї почалися місячні. Лана зайшла до туалету і чемно попросила тампона у прищавої дівчини. Та не відмовила. У Лани покращився настрій. Вона підморгнула дівчині. Піднялася догори, замовила «Манхеттен», третю порцію за день, і тоді побачила його слизьку тінь, що повзла синіми вітринами. Ця нікчема готова побороти її життя. Але ще поки Вуж шукав якусь аспіранточку, щоб

перепихнутися, а потім вже взятися за діло. Його картопляна голова вискакувала раз по раз з-під парасольки. Вона різко, як їй здавалося, встала з-за столика, що аж перекинула чашку з кавою на свою зелену плісировану спідницю — ще одна помилка — і пішла в бік цирку, до Вокзальної. Їй ще одну дурницю утнула Лана: вона стала в чергу за квасом. Від неї пахло, як від паризької парфумерної крамниці. Сухенька бабуся з білою парасолькою прошамотіла щось, вийшла із черги і подалася до телефонної будки, зиркнувши наостанок: кварц в очах. Лана відійшла, плавно, наче пантера, покинула чергу, і, не спускаючи ока з Вужа та старої, перебралася ближче до цирку, під пластикові парасольки. Потім вона відчула в собі холодну упертість і правоту. Все довкола заливало сонце. Вона навіть подумала, що сьогодні прекрасний день, щоб померти.

ЛАНА

Ідея померти була аж така зваблива, що бідолашна Лана переплутала смерть із сексом. Цього вона мала вдосталь, а інше солодко приманювало зігнутими пальчиками. Коли я думаю про Лану, мені чомусь сходить асоціація з велетенськими скиртами сіна; невеликий гай, що набуває фарб, як птах набирає на крила, й по-

вітря розпушує безсмертний політ. Для неї смерть і життя були лише абстракцією. Знімальний майданчик був її кров'ю і спермою того мужика, якого вона не могла мати. Чоловічі члени, що вібрували в роті, у вагіні, в анусі — це було життя. А решта — то тупа прелюдія. Відшукати її у невеличкому, як ляльковий театр, містечку — невелика праця. Лану — так. А мадам З-зі — ні. Вуж зі своєю вузьколобою головою плутався. Минуло багато років. Для моїх п'ятдесяти — вічність. Я шукав Лану, Вуж шукав З-зі. І все впиралося у якісь папірці. Цього не могло бути, — так я гадав.

—

В дешевому генделику я випив коньяку, що таки смердів клопами, і відчув превелике задоволення, коли, схилившись над жовтим очком унітазу, вибльовував польські сардельки. Але, на превелике здивування обслуги і бармена, я повторив. Ультрамариновий морок за вікнами сікли крилами кажани. Звісно, все це була брехня, але мені так хотілося. Навіть фантазією навряд чи це можна було назвати. Але мені так хотілося: Лана в готичному стилі, з прокушеною шиєю і таке інше. Нарешті я отяжів від алкоголю та паперових польських сосисок; не попрощавшись, вийшов у ніч. Я довго місив багнуку маленького містечка, доки місячна доріжка не довела мене до мокрого купола цирку «Рапіро». Запах конячого лайна, верещання

мавп, кинджальний біль у сонячному сплетінні, жовч з рота. Завіса одного з наметів розсунулася, і на мене подивилися два ока, підведених зеленим. А ще — червоний, картоплиною, ніс. Я врізав по фізіономії. Потім виявилось, що це був клоун, зірка сезону, і я зірвав виступ, вибивши йому зуби. Шестеро навалилося на мене: четверо ментів і ще двоє циркачів-атлетів. Потім я спав у смердючій каталажці й мені снилося, що я бачу Лану, мадам З-зі, мертвою.

Хоча Гугенштайнер мав таке прізвище, він аж ніяк не займався продажем дитячих калаталок та ділянок на Місяці по сто баксів за квадратний метр. Першим відкриттям Гугенштайнера була саморобна катапульта, котру він використовував, як чудодійний, треба сказати, медичний агрегат у гінекології. Як відомо, авіаційна катапульта викидає людину на двадцять-тридцять метрів. У полку, де Гугенштайнер працював механіком, після гульбища, він надумав прокатати свою коханку на катапульті. Бабу викинуло на тридцять метрів, і у неї стався викидень. Гугенштайнер налагодив цілий абортарій на аеродромі, а коли органи почали допікати непомірними хабарами, то Гугенштайнер власноруч, з усілякого мотлоху, змонтував катапульту за лісосмугою, перед самим яром. Та ще й так, що викидні швякалися відразу у глинище.

Військова тюрюга виявилася досить комфортабельним і достойним місцем у порівнянні з тими, де я побував. Там то я і зазнайомився з Гугенштайнером і його товаришем Бищовцем: лисий, він більше нагадував слимака, якого витягли з мушлі; а щодо Гугенштайнера, то такого виблядка і брехуна треба було ще пошукати. І ми знайшли один одного, бо інакше не могло бути. Нас поєднувала наша Принцеса, що різне заборгувала нам.

— Слухай, якого хєра тебе сюди занесло? Твоє місце — в абортаріях або на вогнищі святої інквізиції, — прорік цей напівкровка.

Я схвалив його думку добрим стусаном під ребра. Бишовець став у позу школяра четвертого класу. Нарешті всі зрозуміли, що краще триматися мирняком; путем, значить.

Коли я порозбивав їхні писки, позаганяв у куток витирати криваві соплі, мене наче проїняло щось:

— Мені б, брате, не заблудитися, — бовкнув я цього сонячного дня, наче бик ревував у колодязь.

— До чого ти... Ти мужик тертий. Ні ми тебе, ні ти нас...

— Одна баба мені треба. І вона тут. Кіно приїхала знімати, халява...

— Ясно. Принцеса... — шарконув криваву юшку разом з вибитим переднім зубом Бишовець. — Так би і сказав, що городський.

Тому нічого дивного, що він і Бишовець, за всіма правилами абсурду, перейнялись пошуками і моральними покликами, почали будити громаду на розшук самої З-зі, а потім і її вбивць.

Малюта важко сопів на знімальному майданчику. Вгорі летіла бавовна хмар, а синє небо різало зіниці. Загалом він полюбляв таку пору року, але язик і розум мав кострубатий. У нього сьогодні паскудний день. Пацан якийсь тарабанив по металевій трубі. Малюта спокійно витягнув пістолет і бабахнув у трубу. Малий навіть вухом не повів. Блядський день, дурний день, зачмирений день. Коли Малюта прийшов на знімальний майданчик, усі були одягнені. Малюта походив, покрутився, запитав, чи не спекотно, і як смакує артистам суніця; пішов ні з чим. Він намагався зачепитися, як і кожна нишпорка, що відчуває щось незрозуміле. Навіть найтупіший мент чує в повітрі тривогу. Але Малюта нічого не знав.

Якщо скласти п'ять та п'ять, то у Лани вийде зовсім не десять. Але якщо воно і вийде десять, то лише на її користь. Батьки її — Царство Небесне — відійшли в той час, коли вродливій дівчинці можна тринькати гроші на всі боки: на небі й на землі. У спадок їй лишилося кілька «свічних заводиків», товстопуза нянька,

котру, обнюхавшись коксом, вона дубасила камінною кочергою. Про все це знали в пресі, але журили маленьку сирітку зі щорічними мільйонними прибутками. Але ніхто не враховував, що у неї жорсткий чоловічий розум. Перший її мужчина, якому вона романтично захотіла віддатися на пляжі, під місяцем, порвав собі вуздечку і нагородив Лану трипером. Лана не лишилася в боргу: в Пекіні нещасному відрізали яйця і запхнули їх в очко. Бідака, кажуть вижив, і навіть пришпандьорив яйця, — не без допомоги тієї ж таки Лани. Дівчинка не повністю була скотиною. Ось так. Далі був пробіл. Гульня, шампанське у басейні, груповухи і таке інше. Лесбійок Лана терпіти не могла, але трахала їх фалоімітатором з такою люттю, що дівки з істеричними викриками бігали за нею по п'ятах, обдираючи, наче кішки, оббивку на її дивані. Якщо поколупатися в її муторному, але цілеспрямованому житті, то наразі можна відшукати логіку, і не логіку знищення, а радше логіку осяйного пошуку, натхненного і сентиментальнішого, ніж плач триперної баби над жовтим від сечі унітазом. Але біль, панове, біль — хоч од якого б джерела той походив — завжди бере своє. Одного разу Лана вирішила, що вона — лісова німфа, і годинами, днями ходила гола садком, уквітчавши голову вінком з білих лілей. Одного разу вона прийняла мирного цапа, що скубав траву, за фавна, і лише завдяки прудкості

тварюки, у них (а точніше — у неї) нічого не вишло... Не все можна перемінити у житті. Ти сидиш, а якась тінь пузириться на підлозі, на стелі тощо. Ти цього не зміниш. Але Лана була якраз із тих людей, які намагаються перевернути світ на свій копил; вона нагадувала фонтанні бризки, що рвалися догори, але все одно падали у велетенську, порослу жабуринням калюжу. Лана не бажала залишатися в калюжі. Окрім мене, про це ніхто не знав.

Ми з нею були у цьому подібні. Ага, перепрощую, мила, ти ніяк не второпаєш. Ось у чому була наша подібність: прокидаєшся серед ночі й не розумієш, де ти знаходишся, хоча точно знаєш, що таки лягав у цьому місці, на цій ковдрі, і, насамкінець, із бабою. Це велося ще зі школи. Лана на чотири роки молодша, підкочувала до коледжу на лімузині, а мій серпентарій визирав крізь вікно в туалеті, обрамлене червоною облизаною цеглою; здавалося, ця цегла колись розчавить мене за неповагу до стін, за непомірну любов до туалету, де можна покурити косяка, ковтнути портвейну і відчутти себе справжнім пацаном. Школа і дім були для мене ідентичні ненависті. Не треба думати, що я погано ставився до па і ма, але життя — як терпугом по яйцях. Відтоді, як я з нею познайомився, школа стала в радість. З часу нашого знайомства я прожив чотири роки в раю, і все це шкільне гівно відпало коричневим кізяком. Для нас протягом

чотирьох років не існувало нічого, нічого, крім нас. Доки не з'явився педріла косоокий. Одного разу він застав її біля озера. Вона плакала. Вона говорила: «Якщо я помру, я більше нікого не побачу. А ще я буду дивитися, як жовтіє дідусь, і трубки всілякі стирчать у його горлі... А потім...» А потім... Потім — за місяць — з'явився китаєць. Коли тобі вибивають зуби, ти або огризаєшся, або тікаєш: скільки тобі Бог в голову вклав розуму. Мені спочатку вибили зуби, а потім я втік, щоб повернутися. Не такий вже я був дурень. Я сидів у порожній кімнаті, над сірим парканом звучав Джо Дасен, і це було б до трагічного комічно, якби мені, здоровенному мужику, не хотілося плакати по-справжньому.

Чоловіка рятує самотність і дорога. Лана для мене була давно мертва; ні, трохи не так: вона померла для себе, вона не могла сягнути того, чого в ній не було; це як з мою державою, закиданою сірими ментовськими кашкетами. І я пішов у дорогу, з вибитими зубами і вбитим серцем. Я подер джинси, натягнув бандану; я повивалював увесь непотрібний мотлох серед кімнати, облив гасом, і ще довго дивився, як куриться домашнє попелище. Я нічого не відчував, навіть пустки душі, як то кажуть; лише, здавалося, палали мої очі разом з мріями і коханням.

ВІЧНІСТЬ НЕ ЗАВЖДИ МИСТЕЦТВО

Всі ми доходимо до межі, де кінчається реальність й ірраціональне розпочинає свій шаманський танок; всі ми доходимо до грані божевілля: один протирає руки вологими серветками по двадцять разів на день, інший мастурбує на власну тіль, але при всьому цьому ми лишаємося добропорядними громадянами, аж поки якийсь блідий, як личинка травневого жука, клерк висаджує з помпової рушниць мізки дружині, сину або доньці.

Лану насторожив шум у вухах. Щось упало, десь у вітальні, але вона була надто п'яною, щоб розібратися в тому, що відбувається. Вона не боялася. У неї навіть у голові не вкладалося, що з нею може статися якась капость. Лана спробувала звестись на ноги, проте ліву підломило і вона гепнулася на килим. Потім їй захотілося трахатись і вона спробувала це зробити з пляшкою шампанського. Потім дико і довго лаялася на себе у дзеркало. Розверталася сідницями й запускала пальці у вульву, але ніяк не могла кінчити. А коли сльози потоком полилися з очей, вона згадала про мене... Але це був лише дощ і вітер.

Я гнав автобаном, поки не закінчився бензин. Стоянка. Червона з білим. Ропухувата баба

в заяложеному фартуху, ларьок із сандвічами кайнозойської ери, які за якістю конкурують з атомною війною; плакат карапуза-малюка: «Хто може бути найсмачнішим? Тільки мама». Я ржав хвилин п'ятнадцять. Правила всім були до одного місця. Ніхто нічого в цьому світі не хотів розуміти. Сивий патлатий чоловік з молодими ясними очима на байку. Краще не встрявати. Ніхто нічого не бачить далі своєї сраки. Проста філософія. Якщо ви надумали починати життя з самого початку, то відразу можете вирити собі пристойну могилу: ваш тлінний путь закінчився. І я знав напевне, навіть кинувся в протилежний бік. Хоча... Хто випрямляє і витягує напмацки... Так... Звісно, ми знаємо, але шлях необхідно пройти.

Звісно, це не Голівуд. Лана на нього і не чекала, він їй був до сраки, з її статками вона б могла змусити Квентіна Тарантіно їсти свої труси разом з його коханками, пуделями і японцями докупи. Так, справа не в грошах, а у впливі. Прокляте слов'янське слово «блат» проїло всі шпарини суспільства, включно з антиглобалістами. Параша світу. Велика параша світу проїла лисину землі. Лана стояла на самому ріжку скелі; її точена фігурка тридцятирічної вродливої жінки видавалася намальованою. Що вона там бачила? Може, оголених русалок. «Це буде круто», — рішила вона. Але виникла проблема.

Їхати було нікуди. Одні колиби, повні блошиць: ані душу, ані туалету. Проте гарно. «Нічого, не повмираємо», — спокійно заявила вона. Режисер, напевно, подумав, що ця шарахнута на всю голову хоче трахнутися з ведмедем. З неї станеться. Але місце знайшли, досить пристойне, поряд з місцевою буцегарнею, де відмотували п'ятнадцять діб Ілько Гугенштайнер і Іван Бишовець. А тим якраз наказали забирати лахи і вйо на хаузен, бо місця в тюрязі не вистачало.

Вони пройшли під виючим від вітру транспарантом, два вороги, з'єднанні однією кров'ю, що розривала не так їхні серця, як горлянки. Кожен ніс в собі помсту, наче прапор, наче труси на вітрі, наче невипрану білизну. Гордість, вічність — не завжди мистецтво. Рим горів тисячі років і лишився вічним містом, з палітурок по археології. Ну, якщо не брати до носа Коза Ностра: десь так ці два напівкровки міркували, дивлячись на плаї.

— Батьківщина, — мудро зауважив один.

— В обрізаних немає Батьківщини, — прорік другий.

З ніздрі — рожевою юшкою. А коли він упав, наче мертвий, наймертвіший, як ломака, Лана задумливо, немов оксфордська дама, сказала:

— Вічність — не завжди мистецтво.

Лана з пагорбу, вся в бронзовому освітленні, чиста і вимита (потокі зелені підпливали

під її сап'янові чобітки), уважно і водночас розгублено розглядала пару.

— Ось де справжній колорит, — промовила.

— На них треба не менше вагона віагри, — прошипів помреж. А коли він упав на плаї дуб дубом, заюшений кров'ю, жінка значимо відкопилила губу.

Так почалася її кар'єра в кіно. І, як розумна жінка, Лана второпала досить швидко.

— Вічність — не завжди мистецтво, — тільки й сказала.

—

Ніхто не вважає себе за психопата. Навіть ваш лікар-психолог чи православний піп із збитою в Афгані або в Чечні башнею, що кожної ночі ріже ягня в жертву Яхве, а на інші конфесії накликає вогонь анафема і вважає їх неприпустимою єрессю. Годиться і така точка зору. Місця для сміття на Землі вистачить, тільки викидай. Кров просочиться в землю і ніхто не побачить. І якщо ви надумали вислухати всю ось цю лободу, то наберіться терпіння або зовсім позатикайте всі дірки, бо я доберуся до вас. Оте невидиме наздожене вас, а як ні, то й добре. Є прості аксіоми — голод і холод. Вони то і дають вистояти у вірі.

—

На 104-му кілометрі мій драндулет здох. Повалив з-під капоту дим, як і годиться тара-

тайці, до нутрощів якої не заглядали десять років; нарешті здохла. Холодний вітер, орава циганських виродків, котрі намагалися бодай щось поцупити; я всерйоз подумував, що непогано було б збудувати в цій місцині «кімнату жахів», благо — матеріалу вистачало. Вітер гордо надимав парусом мов сорочку. Вгорі висів транспарант, що закликав пити води «Нафтусі». Один його край, під ударами вітру, барабанив у металеві двері, що не відкривалися з часів графа Дракули. Я розумію, що голод — екзистенційна штука, особливо в кіно. Це тільки серед університетських баришень усе по-іншому: трахнулася на кладовищі, — ось тобі і вся екзистенція. А коли ти не жер три дні, то тебе з усіма тельбухами просто зносить вітром по серпантину і нижче. Ось чомусь кайф швидко минає, а паскудство лишається у твоїх тельбухах назавжди.

Вона була ранньою пташкою, хоча ніколи аж так рано не вставала. Щось постукало у вікно, і відразу її уява вибухнула яскравим салютом. В дитинстві вона, напевно, мріяла стати хлопчиком. Патологія геніальності, — вирішила вона, ступаючи босими ногами по росі. Вона дійшла до лісопильні, минула сторожку, де зручно припустився кудлатий пес якоїсь мішаної породи. Іноді людські очі подібні на собачні: тут награний її дитячий страх почав переростати, виліплюватися у справжній. Гола Лана притьма ки-

донулася до своєї оселі, але чийсь дужі руки обхопили її і потягли на лісопильню. Вона так злякалася, що навіть не кричала.

За чотири кроки від циганського табору, а може, від їхнього села (цих чумазих не розбереш), починалося синє урвище. Сталева тарілка озера. Довгий, як вагон-ресторан, сарай. Самотня шкапа, прив'язна до палюги, скубла зі стріхи солому. Продувний вітер. І нікого. Навіть стирчить від захоплення. Я дивився на цю синю прірву, і вже бачив готель чи заповідник різних гуманодів, в натурі, я бачив желатинових, головоногих, лускокрилих, що випускають із сраки вогонь та сірку. А потім я стану, як Нерон, бляха, і підпалю це скопище содомітів. Да, я дійсно загорівся цією ідеєю, бо хотілося жерти, спати та їбатися. І про що людина думає, коли життя котиться згори. Напевне, іскра надії. Ш-ша.

Посивів я, коли прийшов на те місце, до того дерева, де її повісили.

МИСТЕЦТВО

Ви мені не повірите, але одного разу нам довелося жити у велетенських норах, що їх повікурювали, передаю слова старого бічари, «...велетенські щурі, завбільшки з Вафлика». А

Вафлик, скажу я вам, ще та тварюка. Поговорювали, він тогоріч перерубав навпіл самого Віка... Ось сюди мене і направило, як Фому Невіруючого, щоб пересвідчився на власні очі. А не за якоюсь кудлатою кицькою. Хоча... ням... ням... ням... Ви не повірите, але я бачив, як Борик Гнилозуб відтяв циркуляркою ноги своїй Люсьці, щоб та не ходила на блядки. А потім орлом упав на високовольтні дроти, лише чорний попіл посипався у золотоголову пшеницю. Ха, і віднайдеться таке слово. Золото як гівно. Ви не повірите, що мій дід розстрілював Берію. Але хто й що хоче знати про чужу людину. Тут сам про себе спробуй второпати.

Точняком тут шось нечисте (смачного!) пахне. Я зайшов до бару. Тільки в такий бар пускають Вужа. Вповзаю у їхні мізки, коли вони смалять пиво і клянуться гідри всесвітнього замаху... Вічно йолопи плодяться, як віслюки на стайні. Йолопи. Зажди хтось внизу. І якщо ти це знаєш, то тобі краще втопитися в діжці з кислим пивом; невідомість заворожує. Ніколи нічого не переміниться, поуки хтось може це витримувати. Напевне, це перший крок до Бога. Рятуйтеся, якщо хтось починає думати, на самому початку — вірити... Хм... Я? А хто тоді, шановні, буде виставляти гальби пива? Прощішшу дуже пана... О, ви подивіться, у кого така гарна матуся і ніжна матуся? П'єро, Мальвіна? Хріна вам москальського, синього і смер-

дючого. Кажуть, хто не доїсть пальчика, то Бокассі віддамо, все йому, рідненькому.

Скоцюблена горбата постать Вужа тінню проповзає дубовими столами, пальці мов ненароком лапають недоїдки та недопиті гальби пива. У довгому светрі, схожий на художника, він вимальовується чорним біля вікна, гладить одноухого пса. А Лана говорить: яка самобутність, який шик. Продовжувати далі? Вона теж перетворюється на тінь. Підіймає граціозно руку, витягує ногу: панчоха падає комусь у капсуняк. Заголивши спідницю, вона голим задом осідлала горщик з печенею. Наступний алюр пані не вдалося взяти. Мужики під регіт підливали пива. І ось тут, пам'ятаєте, вона зникла... Спочатку вона думала, що то конячий, але хрін належав пану Вужеві. Лана надула щоки, як кобилиця, розвернулася задом, і зверещала, як маленька дитина, нарешті отримавши льодяник. Вужа не заворожувала білосніжна і пухка спина та сідниці Лани. Він був людиною, й міг сплутати граблі з лопатою, але ніколи не забував дірки, з якої вийшов.

— Дірка, — сказав Вуж.

— Дірка, — простогнала солодко і люто, стоячи раком, Лана, і заверещала лише після шоку. Вуж хвацько порався з двома дірками. Пані хтиво задирала задка, хвицалася, верещала. Чим глибше входив у неї Вуж, тим була смішніша злучка. Від столичної цяцьки чекали

чогось пікантного. І вона показала усім аса. За годину вона пропустила ще трьох десантників, підійшла до шинквасу, вдула гальбу пива, сказала:

— Хто наступний?

Вона лягала на них, тримала вібруючі фалоси в роті, вистрілювала спермою і з таким віртуозним мистецтвом, що всі лінії судьми сходилися в одному прекрасному бутоні, який ось-ось міг розцвісти, але чогось бракувало. Коли я вийшов на берег, повний дохлої риби, мені ясно дійшло до свідомості, що це навіть не вакханалія, а свиняче рохкання. Це помста мені; тому, хто промчав тисячі кілометрів, щоб вдихнути гнилизну уловини. Звісно, я знову помилявся.

ПОМИЙНИЦЯ І ГОЛОД

Місто і держава не мала тут (як і скрізь) чітких орієнтирів, розмірів, кордонів та координат, і часто людина мала їхати в одну точку, а потрапляла в іншу або хтозна куди, до самого чорта на роги. Останній частенько в цих місцях виконував дуже кропітку роботу по збиранню макових голівок. Уся ця біло-молочна продукція, перетерта, перепарена на найдрібніші часточки, висипається на гудрони великих міст, і ти не зчуєшся, як уже відсмоктуєш під лежаком у контейнері, де повно щурів, відсмок-

туєш у араба за пакетик розбодяженої ханки. Або ти сідаєш на електротягу, що мчить тебе до столиці зі швидкістю мрії. Потім темний полустанок, іржавий плафон ще з 1953 року, і п'яна урла сщить вам на рило, а потім, для годиться, застромляє пляшку в пизду, але дивом не розбиває її: падає від передозу скломийної рідини. Моя мила, ти вперше бачиш, як чоловік навалює повні штани, як вони поздимаються, більшають, бо твій таточко був чепуруном, і мамця твоя все волосся на його (і своїй) голові повисмикувала; ти бачиш мертві очі, ти вперше усвідомлюєш неземну скляність очей. Ти плетеш полустанком на тонких, ні, витончених ногах балерини, і готова б уже і в мертвого відсмоктати, так хто ж тобі заплатить. В дитинстві, десь глибоко, ти спробувала справжній сон; напевно, кожна людина вдихнула його, і моє життя — це лише віддалений вигук, полуння того сну. Попереду морок і спроба заснути.

Ми вийшли з бару «Баранячий ріг» і Гиря відразу заорав писком у купу лайна. Ми стояли, небом повз розмазаним жовтком місяць, а потім комусь, якогось дідька, забажалося перевірити фінанси. Сміх зникає, як і сльози. Ви це помітили? Опана вам! Ніфіга не помітили, бо коли на світ з'являється черговий виблядок, треба плакати, а не сміятися. Ми пропливли під лапатими вітами, ми і подрочили з вітерцем так, що аж шкірка закрутилася. Добре, з баблом го-

ляк. Гиря приторможений. У нього вчора сестру завалили. Підіймається — і знову писком у купу шоферського лайна.

— В не того... не понтами бросаетесь, — обізвався Смик. — Знаю, падліна, давно глаз на неї положив, то я тобі глаз'я порву! Мертву — і ту, уйобку, не дам, як Ромео.

Він і зараз надимається. Останній поцілунок плоті. Але це ще попереду. Зараз ми сидимо на білому від місяця гаражі. У мене грифельний профіль. Тільки Гиря зараз подібний до черв'яка. Він вигинається проти неба, наче нігер танцює румбу. Потім я різко ставлю пляшку рому, очі під лоба. Литі вени шлангами на руках. Я вганяю п'ять кубів, наче це всього один пиздець. Мене харить до того дико, наче розбовтаний беларуський трактор. Мене харить, ні, вибачайте, шаноблива і шановна публіко, мене втомлює підраховувати, що я втратив. Колись, це не з моєї опери... Колись я куплю навмання букет свіжих айстр і подарую першій жінці, яка впаде мені в око, а тоді почнеться знову оте «колись». Повільно, наче у мармеладі, у південному мармеладі полудня, повертається голова.

— Так блядь, що трапилося, гестаповці засрані...

Вісмут знов вигулював собаку. Породиста шведська вівчарка. Я певен, що у неї й очі червоні, як у Вісмута.

Ми кілька разів заходили до відставного генерала. Він любив пацанів. Дівчат теж любив, але рідше. У них не було яєчок, які він любив смоктати. Його категорія — вісім-тринадцять. Якщо кохання зважувати на кілограми, то у мене були тонни кохання до Лізки. Але Вісмут шукав те, що подобається чи не подобається його чорногривому, косолапому Сфінксу. В той день Лізці удвічі не пофартило. Вона снилася собі гола, стрибала на одній нозі, а собака Сфінкс заставляв жерти її какашки. І вона плакала, з надриком, і плач здавався шепотінням водопровідної труби... А коли вона насправді отямилася, то Сфінкс обгризав уже її ліве зап'ястя. Далі нічого розповідати: протокол засвідчив, свідки засвідчили, що пес зіскаженів. І пса, на диво мирного, відтарабанили у діжку-подібному лімузині, разом з непородистими сьвяками, до собачого притулку, щоб там мирно і спокійно відправити у псяче пекло. Але от скажіть: якого дідька пес такий ласохвостий, та язиком ледь не кожен черевик до блиску відполірує? Вам нічого не здається? Якого такого дідька пес привітний? І сяке-таке інше.

Саме того дня я вибрав місце на торшері. Янголи можуть сідати скрізь. Якщо я вам скажу, де вони можуть з'являтися, ви відразу перестанете вірити або буде насміхатися над Батьком. Вони ж трохи дурнуваті; якщо не по-вашому, то значить немає права на заслужені квадрати

слави. Так от, того дня я сидів на торшері, а Вісмут включив своє чорно-біле французьке порно. Маленький, плюгавий, чоловікоподібний. І ось на екрані він бачить Лізку. Спочатку він бачить вишукану, витончену пані З-зі; старі лахудри обожнювали його песика. Вісмут записує у себе в нотатнику, що глибоке небо. Потім він випиває м'ятного лікеру: дві треті води, третина лікеру, ложка цукру. Я все бачив і знаю. Той накинув кашкета їй на голову. І вони сміялися. Я вскочив і пішов; бачив, як погляди гріли мене. Всі у генделі кричали очима, — давай, вріж цій мажорній мавпі. Я виліз на стола, хапонувши драпу, запив це діло пивом. Так, зараз вона намагається не дивитися. Я кричу: «Я роздеру тебе, мавпа, відразу на дві кишки, і ти покотишся у пекло, сука». Я з годину кричав, але він давно пішов. Я продовжував жлуктити пиво, доки не звалився зі столу, мордою у чуже блювотиння. Але звівся на ноги і знову торочив, що він підар обриганий, свиня поросна, кабан обриганий. Потім підгребли мої кореші: він зробив, його пес, що думаєш, а нічого я не думаю. І з такими думками, з пивом у руках, вибреди на вулицю. Тоді я ще був живий... Ви що, хіба не помітили, що цю історію розповідають три різні істоти?

ТРОЯНДА

Все назад, все назад, а потім коло за колом, коло за колом, дні й учинки наші перекочуються з однієї лузи в іншу, нагріту кимось, щоб знову покинути виямку і битися об дерев'яні бар'єри, вскочити або вилетіти звідти назавжди... Ти круглий, а тому виживеш. Ха! Круглими знаєш кого називають? Круглячками... Отож, не лізззь, перестаннь давити мені хххорло, перса... Фу-у-у. Ідіот, добирай слова. Круглячка — це жінка, яка має протиприродні статеві стосунки. Ну, чого зразу ліпиш свої зековські мулі до цієї історії. І ми знову зійшлися і стали одним цілим, хоча подумки готові були порвати один одного. Я — Схлипа, а це — Павіан Безхвостий (помоєму, він тут лишній або навпаки).

Якщо і вгледіли мешканці не те, що хотіли бачити, то це однак перевершило їхні сподівання; навіть інваліди покидали свої коляски, а медсестри бігали за ними з судочками та клізмами. Так буває, коли чекаєш іншого.

Її не вразило, як ти думав, як ти мріяв. Цирки і зоопарки з ліліпутами, їхніми жінками, схожими на калощі, — їй це обридло.

У місто п'ята ранку. Він прокотився тихими від туману вулицями, а потім несподівано полився червоний схід сонця, хвиля за хвилею воно лягало йому під самі ноги. Хтось заволав не своїм голосом. А потім тиша, хоч накладай у

штани. Відкрилися дверцята і важка туша інспектора, спливаючи потом і смальцем, випурхнула досить легко, можна сказати, граційно, наче на польку: випало метелику потанцювати. Він нагадував когось знайомого. Того, хто в останніх конвульсіях хотів ухопити хоча б краплину гніву та радощів цього світу.

Вуж випав із машини і поповз велетенським слимаком до мерії. Зупинявся, відхекувався, протирав чоло хусточкою — хоч викручуй. Ця істота, наповнена мертвими бджолами своїх бажань, яким не судилося назбирати медку, не викликала жодного співчуття. Але в цій історії не варто дерти язика і чуба. Хіба що трохи згодом. Згодом — біле плече її крила...

У хазяїна була досить скромна охорона. Хазяїн був симпатичний, мав понівечене обличчя, зовнішність мученика, страждальника; юрбі імпонувало, що він не боявся виходити з дітьми перед ревучим натовпом. Їхні очі світилися, як це зазвичай буває, коли прозеліт бачать пророків. Отож, він ступив на брук о дев'ятій. Рівно о дев'ятій, це перше. Помітили пацани, а ще раніше Схлипа (у нас є така підозра). Хоча в буфетних, тюремних, житлових — за скіп ока — перескочило на п'яту вечора. Потім ще до цього казусу доліпився найнеприємніший. Хазяїна не було в президентських покоях, і наче його зовсім не було.

Він вийшов на залізничний вокзал рівно о дев'ятій ранку. Спека розмивала людей, що нагадували покійників, які повистрибували зі своїх саванів. Він ступив на землю свою обіцяну. «Репаний біс», — говорив батько. Хтось бив би поклони, хоча насправді — ніякої містики. Зараз у будинку порожньо, смерділо щурами і пріллю. Він похитувався широкими крилами плечей, мирно, і всі похитувалися у задушливому повітрі; він дістався квартирки і з відразою, затуливши ніздрі, прочинив її. Місто йому нічого не говорило, не викликало ніякого сентименту. В руці він тримав потерту валізу, проте був одягнений у дороге кашемірове пальто, з піднятим твердим коміром. Ось так він зійшов на перон: чужинець серед своїх, без вини винуватий. І отримав гниле яблуко. І пізніше, на березі, випустив пару з усіх дірок. Але це нічого не дало. Риба повиздыхала, сплила, а з рибою також добрий десяток потоплеників, — більше, ніж тої риби. Йому рибальство чомусь нагадувало вакханалію, ритуал мумій, присипаних пилюгою. Простіше: дурна трата часу... Коли з'явився чоловік із понівеченим обличчям, баби, що повисідалися на колоду і кудись дивилися, — може, в небо, а може, просто собі міркували про те, хто перший ляже в яму два на два, — нічого не хотіли знати. Лузали соняшникове насіння і своїм прозорим поглядом, скоса, гляділи на при-

бульця. Одна сказала: «Хо-хо, і не таке бувало». Інші ревіли у чорні хустинки. Теж казна навіщо. Він був простим бандитом, вуркою, і йому нічого не варто було перестріляти цих горбатих мавп. Але він прийшов не для того. За чим приходять у цей світ? Промучитися і мирно померти. Він був не з тієї когорти людей. Він просто горів бажанням завалити в пекло хоча б одну третину людства. Звісно, не аж так буквально, хіба в думках... А там далі — вигадуйте... вигадуйте... М'яса, багато людського м'яса, панове. Від цього нудить. Треба, щоб плоть не постраждала, наче телячий язичок, який ще треба знати, куди встромити. Всім потрібні гламурні, вишукані. Посадити б цей гламур капіталістичний на паркан, сцяти і срати. Народ роз'їдає державу? Бля, ви гадали, народ із нардепами не ласують м'ясом? Як бездомні пси... Мало... Ніхто не скаржиться на долю. Це правда, рука руку мие, і всі бздять на флер оранджем... Смердота, нація, ментальність. Один Господь відає, що міститься у голові репліканта, а від вас і диму не лишиться, купи вінків гробарі розтягнуть під вечір. На утиль нічого не лишиться. Мало було плюгавців у білих шкарпетках, і всі в білому... Чого доброго, зі своїми гробарями і копачами (ось хто страждає). Механічно, ритмічно, лопатою; треба ж комусь страждати і пектися, а дірка найдеться, й усім охочим випадє секель пожувати. Ну... Як знаєте. Якщо не зжереш сам себе, то ніяка со-

бака не смиконе на тебе. Ага, ось і літак пролетів. Мені пора. Дурна бджола так і преться, щоб її дрізд злапав.

—

Тут було кількох маленьких заводиків; трохи далі, попід самим Макдональдсом, стояла дзвіничка. Він чомусь довго дивився на неї, але так і не зайшов, а поніс своє громіздке тіло у спеку містечка. Діди сказали, що це не біда, що здоровий; вперше за сто років з'явився справжній мужик. Бо ж довкола — одні доходяги, що рвали печінку самогоном, який в народі прозвали «колотівкою» (гнали його з жіночих колготок). Над усім цим громадям маленьких, подібних на лялькові іграшки, ошатних будинків піднімалася труба, вибілена в червоне і біле, на якій було написано, що місто засноване тисячу років тому. Громадяни пишалися цим фактом. А внизу лежали темні озера та копанки. Він про себе відзначив, що ця картинка йому знайома. Він замовив в обліпленій зеленими мухами забігайлівці каву армерикано. І всі присутні в цьому закладі, що іменувався баром, ані чирок: здоровий мужик. Бармен викликав міліцію, але та лише розвела руками: ніякого криміналу, розбирайтеся самі. Звали незнайомця Лукою. Так він увійшов, і так відрекомендувався. А ще справився, де знімають кіно: на Зелених пагорбах, чи за річкою. Йому відповіли, що і там, і там; баришні при розмові не могли

відірвати поглядів від матні прибульця. Ох, дівочі очі! Ох, жіночі фантазії... Він оселився в найкращому номері готелю, що кишів блощицями, тарганами і хтивими сракастими покоївками. Ліг на ліжко і втупився у стелю, і почав розглядати на білій поверхні химерні тріщини. Лука шмигнув носом, розпакував валізу і витягнув з неї ручний зварювальний апарат і пістолет Макарова. Кілька хвилин він дивився на зброю і зварювальний агрегат. Склав докупи. Потім випив йогурту і заснув. Йому вже десять років не снилися сни. Ні кольорові, ні чорно-білі. Навіть якби його хто запитав, то він би мовчав, що кожної ночі бачить, як із зеленого бутона троянди розпускається диво на тисячі кольорів. Він сам не знав, до чого б це, але гадав, що то добрий знак. Так, троянди любив сам Христос. Йому взагалі подобалися квіти.

ЗІРКИ

Вони побачили один одного відразу. Ніхто не кинувся в обійми. Вони стояли, дивилися. Вона, мадам З-зі, стояла на тому кінці довжелезного коридору і смішно розводила руками. Він вигукнув: «Видно, не судьба». Потім він повільно опустив голову і побачив, як у неї спіднизу, з шипінням, ллється сеча. Вони не кинулися в обійми (обісцяним не до обіймів), а

навпаки, кружляли, як два скорпіони, готові пожерти один одного. Чолов'яга безцеремонно розгріб помрежів, акторів, все їхнє кодрло, зупинився і сказав одне слово: «Пора». І вони розійшлися. Вона вибирала голих провінційних дуреп. Кохання — це фуфло, над яким кружляють гроші і тваринне злягання. Ось вам і вся любов. Бабло і трах. За цим і жерти не встигаєш. Голокост просто якийсь. Перш ніж розійтися, мадам З-зі привселюдно викрутила трусики. Це бачили також павіан, слон, папуги й ще якісь гади. Містом розгнілася чутка, що мадам З-зі хвора на цистит. Кохання від сили триває не більше трьох місяців, а далі — кусок лайна. «Закрийте мені очі». А він пішов далі, доки маленька постать не вирізалася у молочному туманному колі чорним карликом. Іду, іду, і...

ЧАС

Це був звичайнісінький, червоного кольору, контейнер. Достойний, добротно склепаний ще при совдепії. Вони скавуліли, як щенята, обдирали нігті об метал, коли він автогеном заварював всі щілини, двері. Сонце нагрівало повітря до тридцяти градусів. Потім він вкинув туди баклагу води. Хоча вони за кілька годин однак перетворилися на желатин. Він глянув на свій «Ролекс». Справедливість, а не помста, від-

бувалася цієї хвилини. Хвилина в хвилину. Справедливість... Вони не кричали, бо насправді не в'їжджали, кому це дах зносить: хто він такий, цей мужик? що воно? А нічого особливого.

Потім двірничка побачила вистромену з контейнера руку. Пальці, як у діда Коція, але нігтів не було й близько. Коли міліцейський УАЗ прибув на місце, то всі дружно почали блювати. Тіла наших горопах пороздувало, як різдвяні іграшки з виряченими очима. Один — хто його тепер впізнає? — вчепився в горло товаришу. Він лежав на ньому, як вірний бультер'єр. На цьому можна було б і закінчити. «Всяк» та й годі. Але. Не терплю я цих але, люди збожеволіли на цих «але», шановні, але з'явився дядя з портфелем із крокодилячої шкіри, затулив пальцями носа, і сказав: «Тут не так все просто... але». І я чкурнув подалі. Не наша вже турбота, на які кола пекла вони підуть. Чоловік зі шкіряним портфелем спочатку дріботів ніжками, а потім, завернувши за облузаний зелений будинок, дав драла: «Ех, гакнемо з гаківниць, та й блиснемо п'ятами!»

В Пущу-Водицю пхатися не випадало; там було озеро, і туди нормальним людям ходити було заказано. Сам граф Потоцький видав наказ загатити те озеро. Одного разу, на полюванні, кобилу понесло. Її зтягли піски. Сам граф врятувався. Після чого був підписаний указ. Селянам і кріпосному народу, чаморошному і негра-

мотному, вручили папери, котрі пригодилися в хазяйстві, пішли на добрі смокрутки. Тоді Потоцький виставив діжку горілки. Кріпосні подалися на гать, під «калінку-малінку», і ніхто не повернувся. Кривавою Гаттю назвали те болото в народі. Сам граф віддав Богу душу після тих подій — рівно через рік.

В Кривавій Гаті непрошено об'явився чоловік. Тридцяти, а може сорока років. Він вирив землянку, поставив загорожу з колючого дерну. Відразу його назвали відьмаком: як це може людина жити серед жаб, вурдалаків та ще й жерти напівсиру рибу. Щоб сказати, ніби незнайомиць боявся когось — то ні... Він ходив і волав: «Ось вам кара Господня! Скоро пекло вогненне вас покарає!» Нашле сарану і ще щось там... Якось він, висушивши три літри, зжер цілих три кавалки ковбаси. Потім довго мжичила його печія. На цього дивакуватого чоловіка встромилися зелені зміїні очі З-зі. Вона все могла прочитати в очах чоловіка. Як комісар Октябрина, З-зі рахувала кожен постріл у Кривавій Гаті: гриміли всю ніч, до ранку деренчали полуторки, нелюдські крики, наче то демони виривали з грудей легені. Це бачив один малий, заховавшись у дрантя. Земля ворушилася... Ото. А малий все бачив. Потім поляляли гасом і підпалили. Ще два дні ворушилися.... І пані продюсерка вирішила влаштувати свято карликів, котрих привезли у маленьких авто. А згори вітер ворушив...

ну... ці, пакосні, як їх там, тряся... надувні кульки, що так риплять, човгаючись одна об одну. Справді, як люди. Хто не витримає напруги сусіди — лусь, лусь, лусь... Ну, а потім розпирає так, що і сам знищується, анігілює, навіть порошу не треба...

Підозрілий чоловік з'явився на страсну п'ятницю. Видлубав собі діру в глинищі. Наче хто чхнув. Дільничний прийшов. Повертів головою, сказав: «Я тобі мила принесу і помазок. І веди себе тихо. Тут цирк надумав облаштуватися» — «Один вже влаштував цирк. Годі». Ніхто не знав, звідки він, що тримається в ньому. У всіх лоби потом зійшли. Ніхто не плював в його сторону. Так, хіба хто запустить камінця в голову. А так — нічого. І щось пожерти приносили. «Молодий мужик, а таку херню пореш...» — «А давай місцями поміняємося... До грязюки людина швидко звикає, а потім обмийся піди». Мент геть нічого не розумів, але, випнувши худенькі плечі, як тільки міг, простував до пожежної каланчі, де інші менти з пожежниками різались у доміно. Я точно не знаю, як його прізвище, але його прозивали Вітя Гвоздодьор. Або ще Цвяшник. Суть полягала в чому: менти і пожежники склали купу бабла на подряпаного стола, з написами типу Оля плюс Надя дорівнює херні. Вітя брав сотенний цвях і забивав його в колоду своєю бронзовою до-

вбнею, а далі — другий і третій. Це ще не вся процедура. Потім Вітя виривав зубами цвяхи і показував публіці: не лише дозволяв подивитися на зуби, а й (за невеликі гроші) давав помацати; зуби, треба зазначити, це не найстрашніше, що в нього було. Білі, як клавіші піаніно. Далі, за програмою, вони натягували на довбешки свої залізні, що пам'ятали якогось там імператора, шоломи, і грали в труби, цигикали на тромбонах сентиментальні вальси, всяке таке. Особливо це розчулювало панянок: листя опалове, червоне, блискучі шоломи... От, сучий син! Вгору, аж занадто, як на джмеля, піднявся. Ну... Я полечу слідом, щоб ніяке пернате не подавилось дурним джмелем. Власне, я мовчу і легким рухом голови показую на пожежників. Вони мали вигляд, як семеро чи восьмеро ідіотів. Нажершись шкварок, сала, хропли на пагорбку. Комфорт. Лише мухи докучали. Тому троє «молодих» з газетами та домашніми хляпавками сторожували, щоб велика зелена гнійна муха не залетіла кому в рота і не почала розмножуватися цілими легіонами. До скорого. Ой-ля! Троянди пахнуть однаково перед грозою. Богу однаково, чи ви молитесь зі спущеними штаньми, сидячи на позолоченому унітазі. Головне — ширість і віра. Запахи в метро, запахи мастила, запахи жасмину та троянд, друже, замикаються колом. А от коло є Бог. Ні, ні, не вилуплюйте зінки, а краще готуйте труни: одні для хороших, інші —

для паскуд. Я все бачив... Знаєте, про кого я? Ні? Напевне, Бог зліпив з однієї глини Адама і Єву. Їх точно витурили з Раю за інцест. Так ось. Це не троянди. Це кров Спасителя.

Ви помітили, що ми різні і говоримо по-різному? Здогадуйтеся, хто, як, коли — і все. Це дуже просто: думати і страждати. Солодке слово: страждання, — воно робить людину чистою і прозорою, як скло.

Ми якось дісталися Алушти. Серед усіх виділявся своїм ірокезом Утюг. Була середина серпня, а для когось — августа. Народ підозріло дивився на наше подране шмаття, цю всю незвичність, чи то пак дивину, але нас не займали. Ночували всі троє (один згинув — чи й загинув — у джанкойських степах) під велетенським каменем, закутавшись в одну повстяну ковдру, яку ми підібрали на смітнику. З'ївши останні шкоринки, Люська пішла на панель. Так вийшло, що тричі місцеві проститутки це стерпіли. А потім полоснули опаскою по обличчю. Люська підставила руку і позбулася трьох пальців (не треба було сміятися з Трійці, але тоді час був такий). Люська виляла трасою, тягнучи за собою червоний струмок крові, а в лівій стискала власні пальці. Зупинилася машина. Іномарка. Дужа рука затягнула її до салону. Це був міцно збитий турок. Розвернувши машину, він погнав до лікарні. Люські пальці пришили. Ту-

рок приходив її навідувати, приносив квіти і всілякі там штуковини, прибабахи, якими страждають підтоптані життям мужики. Про нас вона забула. Нас лишилося двоє. Нас хилитало, як ляльок, і ми вирішили стрибнути у море, щоб кінчити ці муки. Намітили місце. Вкрай виснажені, ми не могли навіть красти. Коли нас побили сторожі за те, що ми рилися в контейнерах біля пивничок і спали на теплотрасі, — все й вирішили. Утюг сидів і міркував, як безболісніше піти, але красиво. Ми зійшлися на тому, що краще в морі, плигнувши з найвищої гори. І поснули, притиснувшись один до одного. Я прокинувся серед ночі від холоду. Утюга не було. Лише записка і дві жовто-блакитні стрічки (над усіма будівлями ще лопотіло червоне ганчір'я). На папірцеві було надряпано хімічним олівцем, що він не хоче у пеклі ділити зі мною ліжко. Я сприйняв це спокійно. Час жити і час помирати. Сміливості померти у мене не стало, точніше — я пам'ятав чиїсь обличчя. Потім був білий особняк.

Анна обожнювала чай із трояндових пелюсток. Велетенський будинок із ваннами, кріслами, картинами Айвазовського. Древній клавісин пробудив у ньому щось далеке, далеке, далеке і знайоме. Це не стосувалося Утюга... Анна була вдовою кагебешника. Все було у його розпорядженні. Він сомнамбулічно сприймав

довкілля, закутавшись у білосніжний халат, бродив білосніжними кімнатами.

Коли він отямився під крапельницею, то побачив Анну з очима кольору граната і привітливою усмішкою.

— Не бійся.

Йому було байдуже. Він не шкодував, що не пішов з Утюгом. Коли він подивився на себе в дзеркало, то побачив висохлу голову з запаленими очима. Це був фактично мертвяк. Він перебував у такому стані місяць. Тихим голосом питав, що трапилося з Люською, але йому нічого не відповіли. А також про Утюга — теж нічого. Це для нього він Утюг, класний басист, що витатуював на грудях синьо-жовтий прапор. Поволі, як у рапіді, він починав згадувати. А сорокарічна вдова пурхала біля нього метеликом. Потім — яскравий вибух у голові, скажена лють. Він бив статуетки, рвав картини, сцяв на підлогу, розкидав гроші, скинув халата, бігав голяка і кричав... Потім затих. Сів і плакав, доки не опинився у ліжку вдови. Це було приємно. Навіть більше, ніж приємно. Все робила вона сама. Уміло, ніжно, як людина, готова до останнього крутого злету. Він відчував силу, тугі груди, а коли вона обхопила його ногами, він кінчив і заплакав від щастя.

ЧАСТИНА ТРЕТЯ

ОЧІКУВАННЯ

Було чутно того дня, як бджоли кошлатять синє небо. Експрес прогудів далі, залишивши його на пероні. Вітер наліпив сміху ради мокру газету на фізіономію. Чоловік мав ошатний вигляд. Ну, як Чарлі Чаплін. Таким я бачив його того дня, цюкаючи розвідним ключем об рейки. Я закінчив обхід і вернувся на місце, а він все стояв, мене ніби й не помічав. Я кахикнув, зрозуміло, щоб привернути увагу незнайомця. Ну, виходило так. Прокашлявся і ввічливо попросив пана. Звісно, вже голосніше. А вітер роздував мокру газету. І тут він очуняв. Рот у нього був круглий, майже жіночий, і він сказав:

— І часто вони у вас ось так... У вас є градусник?

Нарешті у мене висохла остання краплина мого терпіння. Чи як хочете, так і запишіть. Я закричав у саме (ліве чи праве, яка різниця) вухо. Нарешті незнайомиць підняв руку, і пещеним пальчиком тицьнув у небо.

— Хм, — сказав я. — Знамо діло. Вони на нерест полетіли.

Чинно, один за одним, видно, по старшинству, небом плив косяк риби. Одна, мабуть, найстарша, бокаста, шмигала очима, наче оберігала всю зграю... Ага, до чого я. Вони, той, з норі з'явилися секунда в секунду; я навіть порахував удари серця.

— Ага, — сказав чоловік, нарешті здер газету з обличчя, і рівно, як по канату, зник у полинових хащах, де хлопці й дівчатка гралися у лікарів. Одного я виловив. Паскуда мала, ледь пальця мені не відргиз... Так ото... Забалакався... Так, це було саме того дня, коли людей накриває біло-прозорим, і вони нічого не можуть зрозуміти. Я перевалювався з ноги на ногу, й рушив за риб'ячим вирієм, а джмелі чинно гули над нашими головами. А він — переконаний — і досі там отак стоїть. Ну, коли це сталося, самі розумієте, —коли вона ще була жива. І взагалі, у мене це не викликало ані подиву, ані крику розпачу. Надто мала дистанція між життям і смертю, щоб туди ще щось укласти... Так, було це того дня, коли джмелі кошлатили синє небо, буркотіли, а в кожному домі дуріли, тобто втрачали здоровий глузд, бо годинник над ратушею заскрипів коліщатами, і той скрип почули всі... І, напевно, тоді, а може пізніше, чоловік попросив термометра; питання риторичне, мало кого цікавить. Бо чоловік, якщо повернутися трохи назад, так і стояв з порваною газетою на писку, і дивився на риб'ячий вирій... ну... не знаю. А

може, все бродить колом. У всякому разі я його більше не зустрів, щоб запитати ім'я.

А інші кажуть, що це почалося від сміху, війна ця між вулицями. Вулиця не визнає ані каст, ані рас. Є свої і чужі. Вася Лобода до п'ятнадцяти років був своїм, доки в Тель-Авіві не зголосився родич — на десятому киселю, але родич. І він взяв якесь чудернацьке прізвище, не схоже на єврейське, радше на вірменське. По приїзді родича Микола Шухер витатуював йому на плечі зірку Давида, за що був неодноразово відлупцьований биндюжником Євсою (а рука в нього була тяжка), троюрідним братом матері Васи Лободи. Але той входив у нашу банду; кому було п'ятнадцять, кому шістнадцять; хто носив натільні хрестики, хто саморобні могодovidи; вони були наші, свої. Чисто тобі «інтернаціонал», де єврей товк пику єврею, а українець українцю. Загнів, зробив западло — отримуй. Того таки ранку, коли у зелених вибалках лежав туман, з'явилася вона. Під білою акацією побачили її, а вона глянула, і всміхнулося зеленооке чудисько, і на голову їй посипались білі пластівці. Вона так дивилася, наче чекала цього білого і ніжного абрикосового пуху; може, вона тоді вже була тим пухом; час, шановні, не вода.

Джип розвернуло на всі сто вісімдесят. З-зі заверещала, загукала кулачками у спину во-

дієві. Нарешті курява осіла, кури і цесарки за-спокійлися, а вона й далі лущпарила по спині свого коханця, наче мула безрідного. Нарешті вона втихомирилася. Наче вперше побачила мідну фарбу озер, і зелень літа — вперше, наче не тут у неї розпочиналося життя. Щасливе життя. У кожного своє щастя. Чіткий чорний квадрат з червоної цегли. І легке дихання воло-гого травня. Зупинилося, застрягло у повітрі, і вона не могла сказати і слова, наче її теж щось накрило. Можна глушити слова, імена, запахи і звуки ясністю і холодом дитинства. Ось вона, ця місцина, де голі мавки, голі лелі влаштують традиційний трах під завивання сопілок. Вона побачила це так ясно, наче спогад, у скліп ока; побачила, як оголена мати стоїть у мідному тазу і обмиває гнучке живе тіло. Запах індійського мила, запах простирадла на вітрі.

Так, вона раніше була тільки зеленооким чудиськом, а не Ланою, З-зі чи ще казна-чим і ким. Запах турецького чаю, що нагадував мило, і хрумке простирадло, і перше побачення; сплі-талися голі тіла докупи, а згори ангельськими крилами майоріли хмари і небо було глибоке. Либонь, тільки перед кінцем живої дороги вона наткнулася на цей мертвий кавалок спогаду, що вибухнув у моєму тімені далеко звідси, хоча я, певно, від самого початку знав, що не застану її живою. Але зараз я зупинився біля стовпчика

(на ньому був номер: 15), під прицілом, і до со-рока хлопців, роздягнутих до пояса, хурчали у повітрі велосипедними ланцюгами. Могендовид проти могендовида, хрест проти хреста. Араби в гуртожитку позачинялися дзигликами. Інші зби-лися в коридорі, припали до ґратів. Але тут війна була кривна і ніхто з приبلуд нікого не цікавив. Тільки Кіровська і Ленінська. Стінка на стінку.

А їй ніякого до цього діла. Вона примости-лася, гола-голісінька, на дашку п'ятого поверху в одному солом'яному кашкеті, гортала тяжкий, грубий том жіночої енциклопедії, шпарко ви-вчаючи, що нижче пупа росте у чоловіка. Там я і застав її. Так, вона була гола, ніжне зеленооке чудо, і світ крутився біля її ніг, як маленька кулька. Так, вгорі, над ліжком, портрет Джека Лондона і її підліткова фотка. А далі нічого, крім білого безмежного фону, наче хто просто не встиг заповнити чисту сторінку кривульками чорних знаків. І ловиш себе, як пальці торка-ються її живота, пучки бавляться пупом; вона тихо, собі в плече, сміється і стискає сором'яз-ливо коліна. Через багато років ти розгадаєш цю гру, і чомусь тобі стане сумно і пусто, наче у недільний серпневий полудень на вигрітому сі-рому асфальті, де гудіння бджоли, наче ревучий двигун ракетносія.

Ти переставляєш ліву ногу, тяжко відтя-гуєш праву, випнувши оголену сідницю; позаду

білі дюни, крики чайок і дітвори змішуються з чистим синім морем. Важко пливуть оксамитові хмари і небо темніє. Ти стоїш під деревом, слухаєш потріскування у мобільному, що виколупав кінцем черевика. Ха, знайшов. І ви смійтеся разом. Через стільки років ти нарешті перетнув лінію її долі, а тому впевнено дивишся на красиву молоду жінку. І це, напевно, останнє побачення, — прохурчало в мушлі вуха. Але ти знаєш, що це одна з твоїх фобій: втратити її назавжди. Через три години це станеться.

АНТИКВАР

Я маю невеличку антикварну лавку. «Справжня Лавка» — це малесенька будова, подібна на башту з елементами готичного стилю. Відверто: я не знаю, хто побудував.

У мені достобіса змішаної крові. Одні мене вважають за дебіла, інші, забачивши, як я перехожу дорогу, розвертаються — хто галопом, хто рисаком, значить, а інші плюють у спину і набожно хрестяться.

Ходять у ганчірках і готові пожертвувати останніми штаньми, щоб полетіти в космос. Все та Америка. Мені до вподоби китайські лавки, обвішані гірляндами, з вічним бульканням папуги: «Сніданок готовий». Але то дурні балачки,

мушу вас запевнити. Пацани приходили під вечір у шкіряних куртках-танкерах, сідали в тіні, де я поставив маленький кафетерій. Іноді я здогадувався, про що мова, — варто було простежити за порухами, напівжестами. Тоді стояв тугий синій мороз. І вони увійшли. Четвертого я не бачив. Але стало розуму, що краще тримати язик за зубами. Четвертого. Те, що я сприймав за рулон руберойда, — то і був четвертий. Мене брала солодка дріж, тремтіння. Нарешті я побачив справжнього жмура. Коли мій тато помер, то я успадкував цей заклад. На другий день прийшов один в довгополому шкіряному пальті. І сказав: «Ти тут більше не живеш». — «Запам'ятайте, якщо ще раз ваша нога переступить цей поріг, я перетру вас на котячий фарш».

Він чомусь розреготався, блискаючи золотими фіксами. І його обличчя, пооране шрами і глибокими зморшками, повідомляло, що цей мужик — ще з того тіста. Поплескав по плечу, сунув мені сотку зелених.

— Оце діло. Хлопці подбають про тебе. І знову зайшовся сміхом. Так сміються підлітки, начебто вони все знають. Чистий, ясний голос. Тож він поплескав мене по плечу, і вийшов. Наступного дня від моєї антикварної лавки лишилися задимлені головешки. Я нюхав цей сморід, як останній коханець, саме так. У мене текли сльози, а він підійшов тихо, як літня полуднева тінь, і сказав над вухо:

— Ти знаєш, що ти красивий чоловік? Ти дужий чоловік.

Я не обертаяся, але знав, що то він. Від нього пахло впевненістю. Я стояв і плакав, а він був за моєю спиною. Потім сунув візитівку, а я не обертаяся. Тихо він прийшов, і зник, як тінь.

Я спав у каналізаційних трубах: боровся з велетенськими щурами, збирав пляшки, а потім звив собі кубло на піддашші розкішного будинку. Я жив тим життям, яке воно було насправді. Але це щастя тривало недовго.

Добропорядні городяни вигадували про мене таке, що сам чорт ногу зламає. В кутузці я зустрів його, мого знайомця з блідим обличчям, тонкими синіми губами. Я розумів, що це моя смерть. І ще подумав: аби це швидше закінчилося. Чекати — найболючіше. Людину роз'їдає чекання. Я бився головою об стіни камери. А вранці заявився тонкогубий чоловік, приніс приємні запахи звідти, з волі. Від нього пахло жінками, а від мене тхнуло парашею. І так було щодня. Ми годинами сиділи один проти одного — не говорили жодного слова. Мені нічого було говорити. Нарешті він вимовив одну фразу:

— Ти будеш працювати.

І вийшов.

Моя мовчанка була, як німа згода. Мозок тріщав од болю: напевно, розв'язував у муках інтелектуальну дилему. І перемогла практична її сторона. Під ранок, не зважаючи на лютий хо-

лод, я вмився крижаною водою, попросив папір і ручку, а насамперед — щось пожерти. Пожерти принесли йому, а я сидів і дивився, як його білі зуби гризуть курячі кісточки.

— Я буду... Я буду... Я буду...

Чоловік підвівся, витер рештки жиру на пальцях об мої плечі, потім подав клешню, і ми відтоді стали партнерами, хоча чому це раптом «ми», якщо хтось із нас просто потрапив у кабалу. Так виник легендарний кабак «Міш-кольці».

—

Але задовго перед тим був ресторан «Голубий какаду».

Страву з голубого какаду подавали маленькими порціями офіціантки в коротеньких спідничках з ляльковими обличчями. Такі собі старлетки. Заходили дами, великосвітські левиці, щоб поласувати делікатесами, а особливо — фірмовою стравою. Ну, звісно, «Голубий какаду». Якось заїхала корейська делегація в «Міш-кольці». Моня Бец поведився тихо, розпальцовані та їхні товстобокі дружини тримали марку: «Шо, брат?» — «А ніфіга, брат». «Брат» вузькопліччових і чорносраких, чо. Брат... Розвелось їх... «На коляру посадимо. Справжню». Корейці уминали за дві щоки: «Хаахо, братіц». Хаахо... Братіц... Вони щедро заплатили. І от хтось із їхніх делікатно запитав: «С какою сабака приготівть ето судесноке блюдо?». Першим зро-

зумів кухар. Кухар виблював під себе. Упав на коліна. Решта кинулася по кущах удобрювати глинозем, греблися, як собаки, юзали кущами і векали так, що ніхто не помітив, як і куди зникли корейці. Вранці одна з провідних інформагенцій передала, що власники кав'ярні підозрюються в підготовці диверсій... А було так: щось привело сюди недолугого мента Сирника на велосипеді. Сирник — не простий фраер. Він героїчно примчався на велосипеді, з пістолетом, повним набоїв. Кухар клявся, тримаючи свого ковпака двома руками; правда, було щось у цьому всьому підозріле. Бо голубого какаду не існує. І папуг взагалі не їдять. Врешті-решт, під охороною, кухаря доставили до Лук'янівки. А потім лавка разом з антикваріатом згоріла. Так мене підловили мої однокласники. А я від них нічого не мав. Ось так трапилося. І зараз я обережно ступаю по землі.

Антиквар — ще тієї масті. Плавав на сухогрузах, служив у морській піхоті. Зачепивши якоїсь зарази від японської проститутки, він почав сторонитися жінок, наймався на риболовецькі судна, а коли стало досить грошей, він придбав будиночок, зведений ще за єлизаветинських часів, і відкрив антикварну лавку. Одного сонячного прохолодного дня у прочинені двері вповз чоловік, тягнучи за собою червону смугу крові. У пораненому він упізнав свого однокласника,

а нині вурку в законі Мішу Євсу. Першим ділом він зупинив кров, перетягнувши стегно джгутом. З ноги стриміла кістка. Він наклав на бандаж, перед цим вправивши кістку. Міша на всю горлянку закричав, аж фужери задзенькали дзвониками, а найбільший з них упав і розбився. Здавалося, скалки висіли у повітрі, виблискували синім, зеленим, помаранчевим: «Ш-а-а, Кабан, я не скотина...» (і от ми назвали таки Антиквара на ім'я). «Я давно не Кабан», — спокійно відповів Антиквар.

— А хто ти такий?.. Блядь!

— Хто я — це зараз питання десяте, як і те, хто ти тепер. Хоча й так зрозуміло: ти — невдячна сука, якій я чомусь намагаюся спасти смердючу сраку. — Кабан зашторив вікна, тільки тоненька голочка світла проколювала темряву. Мішка одним оком наглядав за крутою щелепою, куди і бив промінчик. Заслуханий, надивлений. І я пішов в кладовочку, — полюбуватися своїм АК-74.

ЧАСТИНА ЧЕТВЕРТА

Люди в цій місцині — дадуть меду, потім вилами у спину. Перші відзначилися оператори, помічники режисера. Вони витоптали всю зелень, ночами горлали народні пісні, перемішані з матюками, — сам рогатий не втямив би, що то за співи.

З-зі сиділа на стільці, де на спинці написане її ім'я (свавільно відібраний у режисера привілей). Вона — топлес, і, напевно, дуже шокувала жінок, яким завалило на сьомий десяток, і плювала їм у слід. Помрежі й сам режисер говорили: «Ляля, холодна шльондра, але трахаться, як сама Катерина друга...». Хоча час такий, і в столицях люди більше вироджуються, ніж тут. От тому й вила в бік, що залюбки, на дурня, значить, хотів поласувати медком. Ось так, шановні, — спихнемо все на час.

Чекайте нового Вавилона, де люди жертимуть власних дітей, саме так, шанована пані, але я мушу зазначити, що криза — у ваших гнилих мізках. І тельбухах.

Спершу пробігла сердита (о! не те слово) чутка, що пані продюсерка злягається з псом. Застукав її нічний сторож. Був би хтось інший, то сторож промовчав би, але він був вилизаний чис-

топлой, і дружина його жила на цьому клаптику землі, рила землю, щоб забити писки картоплею, морквою і цвітною капустою, забити городиною всі ці прокляті, гнійні кишки та простати. І пані З-зі була їй по барабану. Потім її — однозначно — назвали наркоманкою. Фільм не вдавався. Місцеві пацани крали реманент. Міліція лише розводила руками. А сонце зараз перепливало з одного вікна на інше вікно. З-зі плюнула і пішла, як баба на Сінному, взявши руки в боки. Справді, фільм не вдавався. Вона повернулася через місяць, засмагла до бронзи. І закричала, скільки мала сили: «Уйобки! Уйобки! Я що — за вас усіх буду працювати?» Тут вона, мені здається, дала маху: народ цього не любить. Ніхто так не страждає, як бідні люди. А втім, там, на горі, за стінами, свої розклади. В кожного по-іншому. Кожен віддає Богу душу, і кожному — своє. Я так вирішив у п'ятнадцятирічному віці, коли поліз у чужу компанію. Рамці поплутав, шкет. А сам сторож позбувся не тільки роботи, — його знайшли насадженого на грубу арматуру, прямо на очко. Йо, прямо на очко. Цікаво знати — отримав він перед смертю хоч якийсь кайф? Так, світ виправдовують гроші і слава, а ще смерть, котра пантрує за першими двома.

Починалося все це діло досить пристойно, але щось гниленьке підточувало цнотливих мешканців. Фільми для дорослих. Далі індій-

ського кіно їхній інтелект не сягав. Та й навіщо? Маса є маса. Ті, хто пруть на закони, косять дуби в Сибіру. Або прокидаються, а голова лежить на тумбочці. Тут не до жартів.

Біля синього озера, обнятого зеленню, З-зі, вона ж і Лана, і ще хтось, влаштувала кастинг, де голі чоловіки та жінки, вишикувані у дві шереди, наче в газову камеру десь у Бухенвальді, хотіли урвати своїх п'ятнадцять хвилин слави. В пересічного обивателя секс який? Вона лежить, розкарячивши ноги, а її пузатий чоловік, сходячи потом, як смальцем, намагається всунути пісюна в її трихомонозну щілину, уявляючи, як він продірявлює якусь мадам з вищого світу.

Нехай сто років минуло, як вона віддала Богові душу, але це так страшно і так приємно, наче вночі на цвинтарі. З-зі всім своїм коханцям розповідала, що полишили її цноти саме на цвинтарі, хоча ми знали — це тільки її некрофілічна фантазія. Це як та легенда, зашмульгана на Майдані Незалежності: згвалтував вітчим або його приятель. Десь воно було посередині. Я знав одну багатодітну сім'ю; щоб не пропасти з голоду, вони продали циганам трьох гарненьких дівчаток. Проходячи пізньої осені парком, мене щось зупинило. Дівчинка з одрубаними ступнями просила милостиню. Колись, та де там колись, півроку тому я пригощав її шоколадом і цукерками. Ти все знаєш, а не можеш довести; і

в грудях у тебе рве, але своя шкіра ближча до тіла. У світі все врівноважене. Гітлер розстрілював калік і дебілів, але природа збалансовувала, і вертала число загиблих... А-а, я все не про те... Здивовані обивателі з крутих пагорбів спостерігали за цим мовчки, ніхто навіть не плюнув, а стояли міцною стіною, ковтаючи слюні, й гули, наче джмелі. «Нехай вчаться, щоб їхні діти не зачепили триперу, а ще гірше — СНІДу». Проте продюсерка знала, що дороги назад немає, а найголовніше, — наче черв'як, її підточувало сумління. Вона відчувала подих неминучої старості, — й нічого з цим не вдієш. Ленін говорив Крупській: «Я умру, а трава зелена, дерева — лишаться? Не може бути. Надюшенька, не може такого бути, воно все піде зі мною!» — і плювався червоною ікрою. «Не може бути, не може бути...» Напевне, Надюша намагалася сказати Іллічу, що світ досконалий. І що світ належить не тільки першому чи другому Інтернаціоналу. Хоча з її базедовими очима і з висохлим мозком вождя світового пролетаріату нікуди було подітися, — довелося скинути двоголового орла, замінити цього калікуватого бройлера на зірку. У всьому є свій сенс і своя доля. Експеримент не вдався всохлому вождю пролетаріату, проте рябий і вусатий Коба склеїв велетенську державу. Це все треба було пройти. Як Чорнобиль, як перше кохання, що ти шукаєш у кожній жінці... А, та що там розмазувати соплі: сексу в нашій

забутій країні не могло бути. Ми, потенційно законсервована нація, гадали, що в майбутньому вибухне наднова зірка. Але холера ясна: всі вони були латентними віруючими. Леніна погубив мозок, а Коба створив велетенський шалман...

І от вони стоять стіною, наче зомбі, й дивляться на голих дівок і чоловіків, і говорить «фе», але хотіли б опинитися на їхньому місці. І так вони стояли над урвищем і гули, наче мухи на гівні.

Цього разу вони мовчали, тільки гули.

А З-зі крутилася на всі сто: транквілізатори, кокаїн, енерготоніки і ласий пошук жирної любові. За нею бігав маленький карлик, але член у нього майже волочився по землі. Такий собі ходячий вібратор із засмальцьованою матнею. Можна сказати, що баба збісилася, а може, була такою завжди. Люди зліплені з двох половинок, які часто тягнуться в різні боки.

НЕЗНАЙОМЕЦЬ

Поїзд прибув хвилина в хвилину. Перед цим він набріолінив голову, зробив проділ, трохи навкіс, і ще встигнув випити теплового чаю. Чай чимось смердів, а він був чоловіком акуратним, тож тільки пригубив його. А потім клозет, що смердів гірше його ригак: вчорашній

омлет, вранішня процедура, зубна паста чомусь потрапила у стравохід. Ну, хіба можна жити в такій країні. Чоловік був пунктуальний, і єдине, що його тішило, — то це та обставина, що поїзд припхався вчасно. Чоловік був круглий з лиця, з хитрим монгольським розрізом очей, а ще мав міцні короткі криві ноги. В школі його дражнили косолапим японцем. І все своє життя він виношував гнів, як бджола у дупло носить мед. Маленьким пероном вітер гнав багряне листя. Після некомфортної поїздки (купе на двох) він радісно, з азійським усміхом, проводжав жовтих метеликів листя. А потім рвучко пішов, і зник з перону, наче його здуло ураганом. Потім ми його побачимо під довгою стіною з червоної цегли. Спершись лівою рукою об стінку, нахилившись, він блював жовчу. Він ніс валізу і думав про свою хворобу — рак печінки. Йшов свинцевий дощ, а чоловік йшов прямо, наче проковтнув арматуру. Але він точно знав, куди йде, і кого потягне за собою в могилу.

До смерті Лани у мене не було спогадів. А потім пішли вервечкою спогади і кольорові сни. Проте все містечко, тільки зачувши поголос про Лану, а також Принцесу, чи Царівну, чи то пак З-зі, підтискало губи, а найделікатніші переводили розмову на іншу тему; можу засвідчити, що це їм вдавалося, віртуозно навіть. Я не мав зеленого поняття, яка вона. Окрім нутра: про-

гнилого наскрізь; а то, бувало, я бачив її на тому березі річки чи озера, і вона висіла у повітрі (ну, зовсім як фантом) і кликала мене своїм мелодійним ніжним голосочком. Потім я прокидався в росі холодного поту, хрестився, молився. Антикварна лавка була для мене прихистком, останньою зупинкою перед завершенням цієї справи.

Чоловік з валізою, в кумедному костюмі аля Чарлі Чаплін, шкрябав пустою трасою. Він йшов повільно, втомлений (здавалося, що втомлений), але коли я зупинився біля нього, він був геть блідий, вузьколобий і прямий, як лом. Я відкрив дверцята, і він, не вагаючись, сів поруч зі мною. Так ми і їхали мовчки. Здавалося, що у цього чоловіка відрізаний язик, а голова була, як порожній глек. Нарешті він підняв руку, простягнув, як дороговказ. І сказав:

- Там поворот.
- Ну, нарешті розбалакався.

Але на цьому наш діалог закінчився. Ми минали порожні ферми з вибитими вікнами, в деяких навіть метушилися сторожі: вимінювали дерев'яні двері на півлітровку паскудного самогону. Ми минали плантації редиски. Потім все закінчилося, і ми вїхали у містечко. Містечко нагадувало весільний торт. І тут незнайомець видавив ще одну фразу:

- Знімальний майданчик — там.

Відчинив дверцята і просто зник, щез, наче привид; але, треба віддати належне, дорогу вказав вірно.

Ніхто не хоче помирати наглою смертю. Усім подавай вічну любов, вічне життя. Це наркотик, вищий за владу. Ганчір'я, золото, всілякі прибабаси — це лише слід, дорога до влади чи від неї; ти можеш, люба моя, складати анекдоти про Бога, але розумнішою ти від того не станеш, не станеш. Що ти скажеш Творцю після смерті? Я сам не знаю, але хоч боюся. Коли тобі за сорок й обвисає шкіра з целюлітом, наче вичавлений мандарин...

ВІДЛІК

Початок кінця і початок всіх начал. Я спробував зробити щось подібне до величезного акваріума, ну, там, з рибами, кальмарами, жабами, окунями і в'юнами. Розчистив землю, нагородив каміння. Але з'явилася ця потороча. Вилупила на мене свої зіньки. Головне — вибрала те місце, де треба копати. Я його перепросив, хоча міг начистити мармизу. Я його перепросив і показав папір з гербом та печаткою. Він ухопив її неминою клешнею і з'їв. Мушу вас запевнити, що таки з'їв. Перше, що мені спало на думку, — це втопити його у болоті, але він цапнув мене за

ногу і зник у хащах, де вирив собі нору. Я повернувся з дубельтівкою. Гахнув кілька разів для остраху і пішов спати. За ніч ця потороча випустила всю рибу з озерця, і з протилежного берега корчила мені гидотні пики. А потім почалося...

Кохання починається з нічого, як вітер, чи як загусле повітря. Я придбав невеликий будинок, з фонтаном, щоб не чіплятися з цим навіженим, що жбурляє в собак і людей груддя та каміння. Да, потім все почалося. Тріщина.

Цирк «Рапіро» з давно забутим джазом, акробатами і акробатками. Нестерпно. Небо перетворилося на глей, траву витоптали, слони срали і жерли пагінці дерев. І нічого не вказувало на те, що могло би порятувати мене у такій ситуації. Звісно, я все це вже знав, пережив і бачив, і лише спостерігав, але як поводитися з нинішнім хаосом? — у мене не стало розуму або, радше, уміння змінити хід цієї історії. Ніхто себе не видає за дурня. І я почав час од часу спускатися туди, де колись бродили наші пращури, валяючи хвостами кілометрові дерева. Не чіпляйтеся тільки за факти. Згода? Ні? Тоді йдіть ви всі к їбням. Я таки спустився вниз, наче смертник до доменної печі чи до газової камери, куди там йому ближче.

Внизу мене чекали ще кращі сюрпризи.

По-моєму, тут вже ніхто не розумів, де жарт, де правда, де чисте бабло. Там, внизу, останні пішли з цього життя; ті, що пиячили, гульбанули і раділи теплому осінньому сонцю, поки ще серпень не висмоктаний до дна вереснем. Бродили диким кайнозоєм. Коли ти ловиш печаль, то не помічаєш номерів будинків, назви вулиць. Під старість ти можеш дозволити собі лагомитися частинками життя. Тут тебе і відловлює велетенське ніщо. Натовп є натовп, на те він і натовп, щоб не полічити людей, з транспарантами, покресленими на червоне смугами — чисто тобі рецептурні бланки: смерть і геть, геть чи смерть геям і лесбійкам. Не дамо нашим дітям дихати (пробіл) повітрям, ага, ясно, брудним. Чиста, як у акваріумі, вода; під парасольками «Парадіз» п'ють собі пиво, каву, одним словом — відганяють мух. На велетенському моніторі національна армія готується до маневрів. Якщо звіритися з годинником, то це було вже вчора. Значить, інтервенція може бути післязавтра. Головне — не проспати у себе на пагорбі. Фонтан я таки вибудував, але рибу потороча випускала чи жерла. Ось невідомо: злочином чи благістю для людства буде пристрелити цю юродиву скотину з його московськими православними вошками. Вулиця дереться вгору, на гірку святого Володимира, камінюччям до Подолу, а далі все яскраво-жовте від сонця, лише чорна тріщина Сагайдачного. Відлік, відразу, без ба-

зару і доказів. Чорна розколина його життя: чорний, до самої підлоги шкіряний плащ чоловічого крою, виліплене обличчя з золотими кучерями з-під берета а ля Мефістофель (до хріна їх розвелось на Подолі), чоловічі штани, роздерті на колінах. Високі груди, з сосками, що стриміли в різні боки, виказували якусь істеричність, а не викличну вульгарність. Доладно виліплена постать, тип амазонки, як тоді модно було показуватися; вона збила з пантелику рівномірний, пагорбкуватий київський життєвий курс. Вони зупинилися і напрочуд приязно глянули одне на одного. Отже, якщо він не буде лопухом, то трахатиме це чудисько у себе в антикварній лавці біля фонтану. Власне, з цього все і почалося. З гіркої кави, аж занадто гіркої, навіть для непутьових київських кав'ярень; вони піднялися і подолали ще кілька схилів, задихаючись свіжим вересневим повітрям, що ще пахнув серпнем (а для когось — августом).

До того дня, як прийшли люди в таких ось чорних плащах, все тягнулося в казковому рапіді. Щось він знав і бачив, а заодно нічого в біса не знав і не бачив, чим це могло закінчитися. Коло його друзів, його оточення: Міша Оселедець, Моня Вирвизуб та інші його однокласники, що облюбували цю місцину для своїх оборудок, а радше щоб просто попиту пива, тобто напитися, ширнутися або порізатися в

«двадцять одне». Кожен другий стукав на когось міліції. Напевно, і він сам заносив до чорного списку їхні борги, натякаючи, що життя має ціну, й оця ціна — саме життя. Власне, все відбувалося тихо під низькими для Києва небесами: вона, Лана, Принцеса чи ще хтось там, викладала естетику й етику під Бояркою, де публіка не відрізняє купу лайна від пряника; люди з електричок, що ось-ось підв'ялять до столиці, не впізнає її. Потягнуться, загузикають «кравчучками» об брук, потягнуться на пагорби, розмажуться по асфальту. Лана працювала в стриптиз-клубі з ненайкращою репутацією, хоча навряд чи адвентистам, методистам чи православним уклалося б у голові те, що учителька показує голі цицьки і сраку своїм же вихованцям. А що твориться в кабінках. Гадаю, кожна друга благословила б у душі Піночета, Сталіна і Гітлера.

Але у нього вперто терлися пацани, конкретні пацани, що довго й марудно, протягом кількох років, вибивали з когось нещасні шість штук, й трималися лише на розпальцовках, на покері та грі у «двадцять одне». Говорити «в очко» — не в тему, хоча ніхто з них строку не тягнув; усі вони до своїх тридцяти-сорока років проскніли на Євбазі з цепурами на шиях і заточками в руках. Як у неандертальців. До повного пансіону — ха-ха — пацани не дотягували. Коли приходила справжня смерть, тоді у них

провисали гузна. А так — одне понтовидло: вони це самі знали. І трусили боярських бабок з кабачками, з насінням і ще з якоюсь муттю. З новими часами, з новими ментами не прийшло нічого нового. Хіба прийшли ще якісь, з перекошеними сільськими, з-під лоба, поглядами, голодними, не фільтрованими по-столичному і, звісно, до паскудного злими намірами. А їй треба було випертися в одній футболці, у всій красі, і попасти на репаного мента Клешню. Клешня розплився, як масло на сковорідці. Потім якимось притих, а я взяв у нього відкупного. Я таки встигнув залізти йому за ший, і проколувати по повній програмі мізки. Але я забув про байховий неспокій її очей.

Початок — це завжди вічне падіння донизу. Вона була не дурною і знала, що скоро чарівний пилоч з її крилець облетить, і вона сконає обіцяна на залізничному вокзалі, під трубою, десь на маршруті Фастів — Біла Церква — Мотовилівка і так далі. Доки я колупав мізки Клешні, наша Принцеса складала інший план. Їй обридло прибирати лайно від папуг, остогидло їхнє тріщання; а єдиною відрадою все ж таки був він. Але Пух забув про гарячий байховий неспокій її очей. Того дня, а може іншого, ми бачили її востаннє. А коли вона востаннє бачила сонце, то знала лише Лана, Принцеса. Вона взяла на око мента Клешню. І Пух програв

вкотре. Добрий і наївний Пух. Вкотре він програв, цей Пух, бо в ментовських мізках шукати нема чого, не зміниш ти їх, хоч як крути. Було у людини трохи розуму, а як кашкета одягнув — бац! — метафізичне замикання. Хоча, по-доброму та по-вбогому, можна усіх простить. Так, початок — то вічне падіння, наче тобі крила поламали. Наче ті крила у тебе були.

Йому варто було призадуматися, коли бронзові херувимчики біля дверей брякнули, якимось так стратотерпно дзвякнули, і на порозі з'явився Вуж у чорному, блискучому, наче у похоронному бюро позиченому, костюмі й блиснув золотою фіксою. Але він промовчав. А вона стояла біля самого входу, в зеленій майці з наклеяним дебілкуватим Міккі Маусом на рожевій тканині. На споді, звісно, нічого. Вуж навіть делікатно втягнув живіт, пройшовся (тобто, обмигнув її), а Лана стояла і дивилася на жалюзі, на бронзових херувимчиків, на клапоть неба, на недобудований фонтан. Він, значить, її обходить, із втягнутим животом, щоб раптом не зачепити, але погляду не зводить; братія розписувала пулю. Йому раптом усе обридло. І він подався в гараж — рихтувати свій харлей. Нібито все тіп-топ. А вона стояла, як чорна тріщина серед усього цього гамузу прийдешніх і нинішніх віків зі всіма їхніми людьми і предметами. Зрозуміло?

А він тим часом возився зі своїм харлеєм.

Хмари сьогодні низько. Важкі свинцеві кулі. Яскрава біжутерія, скучні та задоволені люди з вузькими плечима і широкими задами, як у тьоті Нюсі з Борщагівки. Кручена металева драбина, вичовгана посередині сотнями, тисячами ніг. Чоловік у кремовому пальто хутко видерся нагору і вже стояв у довгому коридорі; десь там, посередині, не знімаючи капелюха, затиснувши між ногами дипломата, став обтрушувати пальто. Він підвів голову тільки тоді, коли за вікнами проплив табун риби. Запитати не було в кого. Готель, куди він так нахабно заліз, стояв серед поля, трохи боком до лісосмуги. Напевно, там діти граються у лікаря або у розбійника, — ця думка втішила його. Аж потім він вистромив голову у вікно, притримавши капелюха, наче боявся, що його здує вітром.

Хмари сьогодні низько. Початок осені, а видається, що переддень зими. Чоловік у кремовому дістав кишеньковий калькулятор і почав щось вираховувати та записувати.

Хмари сьогодні низько, і котяться великими сірими кулями над містом.

Перше, що зробив чоловік у жовтому, це сфотографував двері, де мешкала Лана чи як її там, трясця б її взяла, — а вже потім набрав номер на мобільному. Повільно, так повільно, як

старі вояки набивають магазин набоями. Голівне — трохи удачі.

Чоловіка у кремовому пальті, заходячи в кімнату, чомусь подумав: «Ми не побачимо останньої хвилини нашого життя». На нього війнуло живим жасмином, змішаним з парфумами, пудрою. Це була дитяча кімната дорослої жінки. «Таке життя важко назвати справжнім», — подумав чоловік у кремовому пальті. У сусідній кімнаті, під акордеон, лунали віртуозні матюки навпіл із безсмертним Берліозом. Чоловік у кремовому повів головою — точно, як хорт. Простоявши трохи під стіною, він стиснув «Макарова» і зайшов до сусідньої кімнати, зальної, де стояла одна чорна піанола. Людині у жовтому пальті це не сподобалося. Ніяк не сподобалося. Він не знав, як все це зліпити до купи. У ванній, повній до країв, плавав пластиковий динозавр. Ну, не так щоб зовсім крокодил, а жовта пластмасова качка. Спальня; серце чоловіка в кремовому костюмі пригадало щось, озвалося. Рожеві віяла, обшиті подушечки, всілякі кульчики, стрази на фіранках. Чоловік у жовтому скидав щось монументальне із важелів своїх припущень, і ходив колами, і нічого не розумів; жінка викладала естетику в коледжі, де дефілювала у сірій спідниці, що, правда, аж занадто її обтягувала. Але слава серед синіх панчіх водилася: «Таблядь німецька — шо вона уміє?» І ще щось в

такому ж стилі. В тому стилі, що Лану перетра- хав у різних позиціях весь цирк, а потім з'явився Вуж із золотою фіксою.

Повісилася — і гаразд, але зашити рота й очі шкірою? Навряд чи таке можна було би по- яснити чимось раціональним. І чоловік у жов- тому пальті задумався. Чоловік у жовтому цього разу аж протер дірку в повітрі своїми думками.

Але у кімнаті стояв шорсткий запах жас- мину, що трохи відгонив аміаком. Чоловік у жовтому полохливо закрутився на місці, зовсім, як у кіно про агента ОО7.

Але ти ж розумієш, моя любя, що то ви- гадка, так? Ходімо далі. Ось вітальня з цим жас- мином. Ніщо не натякало на смерть. Аж ніяково зробилося чоловікові у жовтому. Початок кінця, так він подумав. Нав'язливий запах жасмину за- повнював і другу кімнату, обклеєну непристой- ними малюнками і фотознімками. Да, буде в чому поколупатися; потім зайшов до спальні, що на другому поверсі. Дошки не рипіли під но- гами, чоловік у жовтому подумав: от щоб вона побачила його у стильному жовтому пальті з пістолетом; о, це була б чудова мізансцена; а ще якби вона впала до його ніг.

Йому враз стало дуже погано. Його наздог- нала, таки наздогнала печія. Взяла, паскудина,

і наздогнала, а потім напала. Чоловік у кремо- вому вискочив на вулицю, біг і біг, спершу слу- хав глухі удари, а коли вже не було сенсу бігти, чоловік у жовтому пальті різко розвернувся, блискавично — чах-чах. Але там, де він споді- вався побачити того, хто за ним гнався, — там нікого не було, і вітер рвав і гнав собі по землі шмаття передвиборчих агітаційних листівок. Для певності чоловік у жовтому гагахнув ще раз. Потім побачив. Він таки вивернувся, і куля бжинкнула, пробивши транспарант, і чоловік у жовтому зупинився. Рука прострелена наскрізь, одірвало три пальці. Він закрутився, як в'юн, ви- кинутий на суходіл. Потім підвівся. Чоловік у жовтому витягнув руку, бабахнуло ще раз.

— Падла, скотина рогата...

— Хорошо, я хотів легко... А зараз тягніть його до конюшні. Там він співатиме по-іншому.

Тягніть на пагорб... Який... Це ж ваша за- думка... До болота, так. Буде, голубчику, в нас з тобою радісна розвага. У басейні поплаваєш... Ох ти ж звязда наша...

Вся ця купа басаврюків-однокласників, з якими грали в Павліка Морозова, Чапаєва і фа- шистів. За останніх — найохочіше... А йому ви- падала роль Гітлера. Завжди. І такий варіант влаштовував більшу частину населення. Стука- чем треба народитися, і щоб родовід був відпо- відний, як в оленя — роги.

На другий день мер і кілька добровольців зайшли до хати Позняків. У вітальні наткнулися на Івана Хрестителя, що хрестив Ісуса. Ікону, значить. Бічним зором глянули на начальника міліції, але той не поспішав хреститися і сам стежив за мером. Потім мера наче вирвало з летаргійного сну, і він, протерши лисину рожевою хусточкою, перехрестився, а за ним «шериф» і новий водій, весь у прищах і з мокрим носом. Мертві були на місці. Чашка з чаєм, червоним, але холодним.

Біля хати — сліди від харлея. Шериф дав наказ, щоб присобачили Гробця. Гробця дома не було. В гаражі записка. Всі покрутили її в руках, нарешті розібрали, що Гробець обов'язково повернеться, як тільки добереться до упирюки. Батюшка відкрив крамничку і люди масово закупували хрестики, свячену воду, талісмани і все, що відганяє нечисту силу. Без неї не обійшлося, а ще ж той юродивий. А отже, всяк на голову. Про артистів забули.

З-зі виходила вранці гола купатися в озері, й місцеві вуаєристи й онаністи тихо, повзком, кралися до похилого берега. Вона про це знала, а тому трусила своєю тугою гривною, закидала руки назад і її груди диньками, з рожевими сопочками, розбігалися врізнобіч. Помреж, сидючи на розкладному стільчику, бухтів: «Вона не їбалася хіба що з Елвісом Преслі...» Надалі у

нього не вистачало слів чи охоти. Потім вона виходила з води, якраз по пісочку, повз церкву, до будинку. Методій сідав на велотренажер і відхекував по сотні кілометрів. Матушка скупю ковтала сльозу, йшла в хлів допомагати, бо незайняті руки блуд чинять.

Лана насправді була теплим і по-міському нормальним дівчиськом, що ще не награлося, але знало, що вік жінки, як не крути, скороминущий. Життя не тільки козам править роги. Але розуму була недалекого, як це властиво гарним жінкам, що знають собі ціну, і гнуть ту ціну, як можуть. В шістнадцять років вона розвела старого шкарбуна на роль у кіно. І миттєво стала зіркою. Спочатку вдома, потім — пішло-поїхало. Коли пилоч почав обтрушуватися, вона занерувувала, вийшла заміж за головного директора студії, столичного продюсера. Коли їй виповнилося двадцять чи двадцять з хвостиком, вона сама пішла в церкву і піп її охрестив, а до цього у неї був дикий свербіж на руках і статевих органах. І Лана стала тією Принцесою, якою вона була зараз, у тридцять: скупюю на ласки, розбовтаною, — типова картина підсохлої стерви. Жила, як жила. Прослухавши курс естетики і етики, дивлячись на ці рожевенькі м'ячики під футболками учениць, у Принцеси виник план; ходити далеко не треба було. Всі діючі персонажі перед нею. Цілий рік вона стягувала під-

топтаних режисерів: невдах, а то і зовсім опущених на дно людей. І за півроку, просто під студмістечком, у підвалі, зробили перший фільм для дорослих. Якщо простіше — порнуху. В паскудному дешевенькому кінозалі, з бобінного апарату, цілих півтори години сексу. Успіх був потрясний. Не менший, ніж у «Глибокої горлянки». Звісно, вона була там у головній ролі. Головне — дати волю, трохи грошей, а далі воно саме поїде. Так і сталося. Коли з'являлась якась небезпека, вона перебиралася в Голосіївський ліс, де ставки, лебеді і таке всіляке.

Кінець вісімдесятих. Жінки поробилися, як березневі кішки. Велетенська імперія ось-ось упаде, але уламки... З великих уламків вибудуються інші країни. Лана знайшла свою роль і мету в житті. Вона, як спрагла губка, хотіла кохання, й це її бажання стало порнографічними фільмами. Як жінка розумна, вона не водила дружбу з іншими жінками. Кілька гомосексуальних ночей не затулили їй світ. Вона рік користувалася вібратором і її не обходило те, що думають і говорять про неї. Надто вона любила незалежність і гроші. Ось від чого у неї вульва мокріла. На похороні батька вона несподівано для себе кінчила, і її потягнуло в інший бік. Не треба говорити, що вона була фригідна. Ні, вона таки отримала насолоду на похороні свого татка. Ніхто цього не знав та й знати не хотів, а всі куми, брати, сестри почали рвати спадщину, якої на-

справді не було; точніше, все рухоме і нерухоме майно переходило до Лани. І відразу з цапи вона перетворилася на суку, блядь малолітню; значить, небо стало темне над її головою. І вже доросла дівача враз перетворилася на зміюку. Не вийшло тут, можна пошукати в іншому місті чи містечку, а може і на глухому хуторі, щоб надійніше. У всі тяжкі пустилася дівача, наче їй не загрозувала тюрма та смерть. Грошей у неї б стало ще на три покоління. Але блядь її морді. Лані хотілося бути вільною людиною, а не цісаркою з підрізаними крилами. Вона не вгадала, люба, одного, хоч і досвідчена була, й пожила в найстрашнішій тоталітарній країні; Гітлер — хлопчик у батистових трусиках супроти рябого параноїка Сталіна; говорив їй перший коханець Зельдерович, що треба пакувати валізи і перебиратися за бугор, бо інакше буде дуже погано, кепсько буде. А Лана стояла і дивилася, як гайвороння скупчилося, збилося в гамірний клубок, і не коршака вони боялися, а когось іншого. Вона, не відриваючи погляду від неба, з закинutoю головою, сказала: «Ні». Холодно і ясно. І, звісно, помилилася. Як і кожна мажорна дамочка, що вирвалася, щоб дізнатися правду життя... Ось так! Вона довго роздивлялася навколо, яке воно, життя, й справді злякалася. В книжках і кіно — не те, що відбувається насправді. Ну, скажімо, ти дивишся передачу про слонів, але ж не чуєш носом, як вони серуть.

Із переляку повернулася додому. Мама відійшла в інші світи, викинувшись з п'ятилітньою онукою з двадцять четвертого поверху. Спочатку малу. Потім сама. Я там був і все бачив. Коли вона мало не передумала, і різким рухом хотіла розвернутися, я хотів вирубити, зовсім легко. Але не вийшло, не вдалося врятувати. Мене накрило оте вселенське, безпристрасне, але повне доброти і любові Ніщо. Альфа і Омега. Його воля. Гріх великий мала за душею стара, гординю, нечисті діла, аж до вбивств. І хтось підмахнув... А, власне, я не розумію. І я плакав, як всі люди. Я — Маркідон Схлипа. І то можу натараторити всілякої всячини... Колись, перед тим, як ти підеш туди, куди велено, то я розповім тобі, моя кізонька.

А голий чоловік усе марширував містечком, і всім було до одного місця. Вітер холодний, скоро міг... Ну, про що далі. Я розкажу тобі, кізонька, про Антиквара. Але — стопкадр. Ми заскочили вперед, а треба повертатися до початку. А початок сховався, як внутрішній фурункул. Давай пити пиво і я щось згадаю. Кістки ламає. Простуда, дозняк мене не розкумарив. Якщо не прийде Саїд, то нам хана. Не треба було бити ту бабу за кілька гривень. Ти думаєш, вона лишилася жива? Ей, чого ти все мовчиш, йо, не мовчи. Боже, не мовчи. Отямилася.

— Пити... Води... — прохрипіла вона. — Де Саїд? Він завжди вчасно притаранював....

Я дивився на них згори. І я повинен забрати їх. Просто вбити. Вони трапилися на моєму шляху: двоє малолітніх наркоманів, з тих, що вже давно не вірять, ніби наркотик дасть їм просвітлення. Хоча... Я попитаю Мадам Кіку, вона, значить, із наших. Щоправда, я років триста з нею не спілкувався, а так... Та й куди вона дінеться. Ага, ось і Саїд.

Приніс дозу. Віддав і пішов. Рівно через п'ятнадцять хвилин у глухому переході на Либідській, котрий виводить на бульвар Дружби Народів, його до смерті заб'є малолітня шолупонь, по тринадцять років, бітами. Перехід тут глухий, ходять рідко, а хто і бачив Саїда, то проминали. Його знайдуть, коли він смердітиме, як тисяча гівновідстійників.

... і тут всі побачили чудо, щоб забути його назавжди. Яскравий спалах і сивий на харлеї, з розвіяним на вітрі волоссям, і над ним — велетенська лампада. Але що розповідати, коли пам'ять стерта на порошок. Тільки лишайний, у струпах і лайні, упав на коліна і, напевно, бачив те, що і я. Народ повертав голови, всі вирячилися на бродягу, а потім взялися за каміння і дрючки. Харлей врізався у натовп, розкидаючи перекалічених городян. Сивий навіть не злазив зі свого харлея, тільки круто повернув кермо,

ухопив за загривка і, тримаючи на витягнутій руці це миршаве створіння з чистими голубими очима, скинув лишайника і вошелюбця в канаву. Бачене і підтвержене Люською Калініченко, Варварою Зубенко, Раїсою Кисляк, Палажкою Дубостій. Хоча, як сказав шериф, вони завжди брехали і щось вигадували бабське, від чого йому вернуло кишки. Розказували про гадюк, жаб, кротів і навіть про драконів. Познячиха мовчала, але щось маленьке сиділо в ній, бо недарма її в народі прозвали, ідіоти, відьмою.

— Беремо Кабана, лише у нього харлей, — важно сказав шериф (це він сам себе так іменував, проте нововведення не прижилося).

— Погодь. Тут все не те, все не те, і... Мені вперше в житті було так страшно.

— Чопа, зав'язуй дивитися фільми жажів на ніч. І піди проконсультуйся у проктолога...

— А... Заткни хавло... Щось вошколупиться.

— Глисти в твоїй сраці.

— Ху... Хе...

Озеро блистіло, як лисина мера міста. Чомусь вирішили так... Хай буде озеро. Там і очунав завошивлений придурок. Він не вірив ні в що, і ніщо не вказувало на те, що він пророк. Навіть і в голову не приходило У нього жбурляли недоїдками, свинячим гівном, свистіли над вухом свистульками шестирічні діти. Вночі він

пробирався на огороди і їв, що попадало під руки, а потім повертався до озера, де збудував справжню халабуду (в народі такі будівлі називають «врем'янками»). Вошей не позбувся, ба навпаки — складав їх у залізний ящик, і щось гундосив собі під носа. Тільки очі у нього були дивні, світлі, з тонкими золотавими цятками. Ось так. Він сідав над кручею і, як його давній предок, саме тут і чекав. Він точно знав, чого чекати. З нього потроху облазили струпи і шкіра. А говорити він вчився у свого відображення. Так промайнуло три покоління, і він заговорив якісь невиразні слова, радше це можна було порівняти з бульканням риби в акваріумі, а точніше — в посудині, куди всипали солі.

РАБ ВЛАСНОЇ ВОЛІ

Є речі, які не можуть існувати, як змія не може вжалити свій хвіст. Взагалі-то я не був завжди таким, ага. Тобто, ви ніяк не дотямите, що мій голос для вас, наче комариний писк... Ось цей будинок на розі Володимирської та Прорізної. Якщо від фонтану, то ліворуч стоятиме помпезний і нікому непотрібний ресторан «Лейпциг», там колись скрипіла від добротних чобіт підлога, пахло вишневим варенням, а дами... парфуму-у-м.

Ні, я не був таким, вам ніяк не дотямити, що мій голос схожий на комариний писк. Це не

буддизм. Я звір'явся, точно кажу: звір'явся. Ну, ось цей будинок біля нинішнього «Лейпцига» заштукатуреного — тогоріч реставратор, смію запевнити, що реставратор, а не хто інший, зламав собі карка. Я якраз заповз йому на п'яту, але до голови так і не дістався. Мізки швидко зміли з брандспойту. Міліціонер з палкою керував транспортом і людьми. Мушу запевнити, керував доволі вправно, лише писок у прищах, блискучі очі, й він, як хреняку, мастурбував свою поліцейську паличку... Тоді точно було тринадцяте число, п'ятниця і травень. Винуватий в його гибелі все ж таки я, — не встигнув лише влізти в його дурнуваті мізки. Ви думаєте, що я вірю усім цим пиздуватим вигадкам щодо числа 666, тринадцятого числа і п'ятниці? Це людині властиво поставити все з ніг на голову, хоч усцись. Тому я й існую. І я, Схлипа, влажу в мізинного пальця, щоб якимось вплинути на дурнуватих людей. Я живу довго, і ще житиму й житиму. І коли я сердитий, то лише тому, що мій шлях далекий, довгий і ніколи не закінчиться, як людський ідіотизм. Цього разу помилився. І це означало для мене початок кінця, щоб зустрітися нарешті з Богом. Да, бідний Робінзон Крузо. Аби він знав, то краще б трахав диких кіз. А так людські забобони привели його до П'ятниці, тобто, зміюка таки вкусила свого хвоста. Ну, далі, далі, а то ми занадто розбалакалися про брудні мізки реставратора.

Я любив, коли ще жив на четвертому поверсі (а точніше — на горищі), дивитися на антикварну лавку. Особливо цікавив мене її хазяїн. Колишній панк чи гіпі з довгим сивим волоссям, з поораним шрами обличчям, з єдиним вухом і добрими сірими очима алкоголіка, котрий твезезо знає, чим все це закінчиться. Печінка вибухне, як бомба вповільненої дії, а його труп ще довго обнюхуватиме рудий бандюга кіт, доки не зжере його. Раціональність притаманна котам. Да, я це помітив. І доки міліція прибуде і наткнеться на розпухлого рудька з притиснутими вухами, від хазяїна лишиться тільки сивий хаєр. От і все. А може, мені таки вдасться пробратися крізь повітряні потоки, крізь волохатих шершнів і заборону. Може, він переступить лінію, і тоді ще довго житиме, бо я, Схлипа, можу змінювати людські долі. Доволі все прекрасно складається у безкінечних мандрах людськими галактиками, але кожного разу доводиться відбиватися від надокучливих і прожерливих голубів. З воронами легше. Ті кречуть, мало говорять, а як ведуть балачку, то по суті. Вони живуть так довго, що ви уявити собі не можете. Один бачив, як розпинали Христа, і він злодію, що кепкував над Сином Божим, виклював очі. Ось так. Ось так. Я люблю фонтан, старіючого антиквара. Я багато дізнався про нього. І так кожного ранку я висідався біля фонтану, покинувши свою чорну шкатулочку, що лишилася

від останнього хазяїна, який і вірив у мене, і любив мене. Але я зараз один, — і нічого. Я звичаївся. Зима, літо, а я блукав навколо антикварної лавки. І таки сталося. З'явився, він з'явився вдруге, чоловік у кремовому костюмі, з дипломатом. Від нього віяло жасмином, кавою і дорогими кубинськими сигарами. Він зупинився, витягнув пачку звичайного «Кемелу». Небо тоді було глибоке, як сама смерть. І сивий чоловік побачив того, що в кремовому костюмі, і легко, але з достоїнством, похитав головою.

До смерті не звикають і не лякаються; страх — в її очікуванні. Вуж, худий брюнет, з впалими щоками морфініста, набріолінений, із золотою фіксою, з німецьким «Вальтером» у кишені вийшов, вплив тінню з-за фонтану. Зірка пострілу — і півчерепа чоловікові знесло, наче й не було. Вуж спокійно витер черевки об траву. П'ята година ранку. Вони зустрілися поглядами. І ніхто нікому нічого не сказав. Я помилився; певно, ще не час. Вуж нагнувся, підняв дипломата. Відкрив і висипав звідти газети.

— Мудаки.

Але сталося по-іншому; цей день відгортався, наче слюдяний листок, дедалі швидше, потім закрутився у рапіді. Чоловік у кашеміровому чи кремовому пальті вийшов під завивання ірландських сопілок, з голими фавнами і

німфами, а той навзадгузь, навзадгузь, наче не повітря, а синильна кислота навколо. Нею, до речі, користуються всі терористи, які пили каву по кембріджах або, по крайняку, в облісілому Парижі, а тут це розкіш; трохи синильної кислоти — і торчок забезпечений, як глибока миска полтавських вареників. Отже, його гепи не могла бачити обличчя Вужа з впалими, як у морфініста, очима, який стильно витягував «Вальтера», що лишився у спадок від діда. Не від рідного діда, а діда одного знайомого на Євбазі, Петі Застрельщика, який помер на Песах (їхній Великодень) від надмірно вжитого кошерного вина і всілякої смакоти, хоча сказали, що на залізничному кутку нарвався на заточку ще п'янішого мента Володі Залеського. Тож і жаліти не було кого. Клан не пішов проти клану, а посадили Сельодку Васю, що його вродила гойка Пульмьотчиця, і той відсидів три з шести, а міг би й навіки там упокоїтися. А вийшло інакше. Це вже точно, зоренько моя, казочка, що могла трапитися лише в районі Євбазу, біля Залізничного мосту, з його папіросним димом електричок. Вася, Вадік, він, ще й Вуж стали на цирла. Йому сказали, що в полудень, рівно у полудень той, кого він шукає, вийде у шикарному кашеміровому пальті, з саквояжем, весь при ділах... але... знову рапід, навіть зупинка. Коли неправдоподібна від кокаїну зелена трава зафурчить і вбере людську кров, і коли земля проковтне залишки

мізків, Вужа ще не існувало. Виходило це так: отримав телеграму, яке вручив немитий, з бо-дуна, поштмейстер десь так років сорок назад твоєму дідові. Тож трапилося по-іншому. Як у житті. Правдивіше, ніж у кіно. Чоловік у кашеміровому пальто, однією рукою притримуючи капелюха (фетр, Голландія), іншою притискав до себе дипломата з крокодилячої шкіри і наспівував «Ворона» у паскудному перекладі Брюсова, і куля, пущена з «Вальтера», дивом зрикошетила, збила галку з високовольтної лінії, перебила ногу бабі Глаші, що весь вік торгувала грушами-лимонками, а потім дивом влучила між ноги Вужу; вона, куля, і не заподіяла б ніякої біди, аби Вуж був порядним фраєром, жер свою шнягу і не поліз не в свої діла, в діла общака. Тримаючись за яйця, звідки фурчала кров, ясне діло, Вуж поліз, тикаючись писком, як недорізана свиноматка, по залізничному мосту, а чоловік у кашеміровому чи кремовому пальті (яка, зрештою, різниця) наздоганяв його і лупив дипломатом, заяложеним кров'ю і ще чимось. А ось тут вже все.

Я занурився у вже читані газети і дозволив собі викурити свіжу гаванську сигару, розгойдуючись у плетеному з рогози кріслі-качалці. В одній колонці було написано, що чорна жінка народила трьох білих немовлят. Я пихнув димом. Дітям добре, хоча... Як пощастить. Далі...

В мені натягнулася металева пружина страху, відрази до нуждоти. Болівійські терористи, одягнені в сорочки з набитим на них зображеннями Че, загнали цілу футбольну команду в трейлер, заставили роздягнутися. Через деякий час їх вивели, поставили усіх на коліна й поодиноці розстріляли. Лишився один живий, але тяжко поранений футболіст. Вжив і розповів всю цю паскудну історію... Але мене зачепило інше: жінка, що вродила трійцю білих барбосів. А про розстріл болівійської команди... Жарт? Мабуть, спочатку вони гадали так. Дванадцять дужих мужиків, фонтани мізків і крові. Тоді стояла помірна погода... Все якраз для матчу.

Нічого путнього з цього світу не вийде. Одні вважають, що і наша земля є пеклом. Про це не можу нічого сказати.

А по тій порі димів будинок біля оперного. Димів таки добряче, хоча, якщо зменшити у разів так десять, це більше нагадувало піонерське, пластунське вогнище. Народ до всього звикає дуже швидко. Народ зупинився, розкрив роти, витер соплі й став дивитися, як двійко захоплено гамселять один одного, якимось нецензурно і неправильно. Ось так. Міша Томік довго дивитися на цю виставу не хотів, а поманжлав до таксофона, бо ніколи не мав довіри до мобілок, і сказав єдине слово: «Усьо». До людей на заляпаній кров'ю зеленій арені не було ніякого діла. Дві

карликові фігурки серед сірого, наче прибалтійський димний туман, ранку борюкаються в присутності двох чи трьох десятків людей, включно з пожежниками, міліціонерами, заспаним (чи радше з наркотичного кумару) мером міста, — всі вони із зачудуванням спостерігали за катастрофією; інакше це й не назвеш, як катастрофією: світлий, світлий і ясний день, з павичевими хвостами смерті... Міша Томік відділився від натовпу. Брудна калюжа намочила кінчики його стильних штиблетів — знову провал пам'яті — може, це були бутси адідас; він перекочувався колобком, з носака на п'яту, з п'яти на носок. Міша зачаровано дивився на двох істот, заляпаних багном і кров'ю. Міші вони теж не були потрібні, як і пожежа, і переселення пінгвінів у Нову Зеландію. Обצак — діло надзвичайно широке і надто вузьке, щоб так от минути і не зачепити нікого. Міша витягнув носовичка, прикрив рота і носа, і рушив крізь дим і вогонь, щоб не упустити двох шолопаїв з чемоданом грошви. І його сховав сірий дим.

Часом од часу в моїй голові перемотується плівка, й ось я живий, і спостерігаю за перебігом усього прожитого... Я повзав на пузі по репаному і ще гарячому гудроні і збирав жовтенькі листки моїх книжок; пір'я, кров і шматочки м'яса на голих кістках моїх папуг. Відірвану голову шимпанзе я взяв під пахву, але вона все

падала, я знову піднімав, я уперто намагався підняти її, а вона крутилася на гарячому гудроні, і я полишив це діло. Я пішов шукати. Наткнувся на руку шимпанзе з синіми нігтями.

Про неї можна було багато чого розказати, доки її не знайшли на двометровому дереві з зашитим ротом, зашитим шкірою з власної сраки. Відомо, що нічого невідомо, тому ці тяжкі опудала смерті висять над рожевими ковдрами, над замріяними обивателями, для котрих нічого не значить що Гулівер, що цукерка «Гулівер». Хтось завів на горі шарабана, пустив туди людину, як перелякану білку, і гасає по колу. У кожного свій квадрат життя і слави. Якщо ти туди не втрапив, то втрапить хтось інший. За ради втіхи, платити не треба, резинкою від трусів тьоті Наді передавить горло. Це так, для статистики. До тисячі голодних ротів, до мільйона байдикуватих рук — лише гукни, дай сигнал, кинь гасло, а там уже хтось сидить і накручує гумку, щоб хтось злетів угору на двометрову висоту, щоб навіки лишитися смердючим трупом для усіх наступних поколінь. А мені виправляти... Мені ще достобіса роботи...

Я бачив першу живу істоту. Це було дуже давно. Істота сповзла з пагорба і стала біля мутного потічка. Точніше, це була канава, а потім її вже перехрестили на Хрещений яр, а потім це

болото стало головною вулицею Києва — Хрещатиком. Нинішня вулиця — це висохле болото, з намулу кісток, звірини, людей... Я пам'ятаю його. Він присів на одну ногу, іншу підмостив під себе і довго виколупував вошей зі свого волосся, а в сірих скандинавських очах горів теплий вогник Батьківщини. І кожного дня він приходив сюди, на цей пагорб, доки хтось повів його, і він почав рубати дерева і будувати човна. Ця земля не тримала його. Він кожного разу дивився на каламутну воду, що вливалася в ще ширше гирловиння; на тому березі жили вороги, яких треба було або вбити, або просто з'їсти. Такий моральний і судовий кодекс того часу, що на нього наші предки просто сцяти й продовжували розмножуватися, як личинки. Але Бог возлюбив людей і дав їм волю. Ми — частинка чогось незрозумілого і близького водночас. І ще тоді знали, як повернутися з далекої подорожі додому і зігріти закоцюблі від морозу руки біля вогнища, вичухати вошей і всіляких інших паразитів, що поначіплялися в дорозі.

Він сидів і вчився думати. Над водою завжди легко думати. Вода життя. Вода мудра, як і їхній волхвар. Але що частіше він запитував себе, що буде далі, то понуріше хилитав коштаю головою і причмокував пухкими, як у манекенниці, губами.

Ходили чутки здалеку, що є такий волхв, який ходить по воді, лікує людей, повертає з

Валгалли... А потім його розіпнули, як шкіру кролика на рамі, а на третій день він піднявся живий і сам пішов на небо. Диво.

Чоловік шкрябав підборіддя і плішину до сукровиці. Він не знав, навіщо сюди прийшов. Із самого початку не знав і навіть про це не думав. Його ноги покривали гнійні виразки, а в ранах повзали личинки. Волхви пішли в ліси, бо казали, що будуть їх переслідувати, як і того волхва. «Вони порозкидають наших богів», — з цієї думкою він упав на бік, глянув на небо, і відійшов. Він не хотів бачити волхва, який ходить по воді, лікує людей. А може, і це найвірогідніше, нічого ця мавпа не думала.

Посивів я, коли прийшов на те місце, до того дерева, де її повісили. Там я відчув справжній страх. Страх чужої людини. Він був густий і розгойдувався, як повішеник. Довкруг гуло верхів'я дерев. Все тільки от... І я знепритомнів. Коли отямився, мої кістки тріщали від холоду. І я вирішив почати все спочатку. І я знав, що робити.

Люди помирають: законний процес. Еволюційний по-своєму. І законна мудрість: кому належить повіситися, той не втопиться.

Да-да, бородавкувата колишня шмановщиця, перебралася під дерев'яний подірваний каркас. І бачила вона багато, і знала вона багато. Самому генералу мінет робила. Да-да, виноград,

печені дурні кури, а ще безлімітно користуватися човном. Там і зимувала. Та й ми туди прилітали, коли застуджувалися. Єдиного вона мене бачить, а решту називає мілюзгою. А ще не дає їй досі спокою якась таверна чи блядський дім, не знаю; що від неї можна взяти, крім блювотиння. А найменший наш потрапив під такий струмінь сечі, що його знесло аж до берега моря. І тоді всі наші, без попередження, пішли війною на той кабак. Ну, і тоді влаштували в їхніх головах гоп із смиком. Вони, ці матроси, блювали чорною водою, рвали волосся на собі, шкрябали, здирали шматками шкіру один з одного. Потім я сказав моїй дрібноті: «Досить, бо ще вони почнуть бухтіти, що настав Армангеддон». Ось так ми спекалися цього будинку, що засирав усе, доки не з'явилася та потороча з диктиною: в лівій руці молоток, а пащека повна цвяхів. Спочатку ми подумали, що це шиз. Але він вирив собі у глинищі нору, чекаючи моменту, щоб збудувати хавіру. Я тільки писнув, але відразу по мармизі. І зареготав. Тицьнув так, що з кривого, почорнілого рота бризнула слина, а його крик рвонув повітря, аж повибивало сірку з вух що у віруючих, що в нехристів. «Бог поруганим не буває». Нас заціпило. Наче хто підвісив нас у повітрі. Після цього ми відчепилися від нього, аж поки Лолін не пограбував якийсь банк, і ця потороча сховала Лоліна. Від болю він розкривав рота і не кричав, бо матьорим, тертим був;

він лише, як рибина, ловив повітря ротом з алмазною фіксою. Першими примчали менти. У маленькому, можна сказати, солоденькому містечку не тільки всі щури, але й комарі переписані, й всі строчать доклади, доноси. Коли вони сідали за стіл, то неодмінно одягали куфайки, щоб третя рука, що виростала з-за спини, легко видавала посвідчення, черкала розписку; і так із дня у день, з року в рік. Сморід від куфайок так поширювався, що варто було б виписати кілька ешелонів дорогого бальзаму. І кожного року когось розпилювали, і призначали іншого. Цінували вони тепле сидіння і гроші, а були такі хазяйновиті, що терпіли навіть дихлофос і куряче лайно заради прокорму третьої руки, що скоро і спритно хапа папірця, поки дві інші — сало й цибулю. Голова ховалася у іншому, окремійшому кабінеті.

Він катався, як колобок. Сам! Рівно шість шарнірів, кількість циліндрів — в залежності від ситуації. Війна, злива, скотарня, кінець світу. Все розліноване на квадрати. А вхід, хоч як крути, платний. Пароль! Нема совісті? Здорово, чудак, тобі поталанило. Наступний.

Але треба прокидатися. Кулі хмар плуталися з антенами. Осінь, осінь, безкінечна осінь або зима. Пойдіть і гляньте. В оте віконечко, ну, припустімо, в анус, — і далі не треба ламати трагікомедію.

—
А хіба у Віті Гробця були яскравіші пригоди?

Це був статний чоловік, сорока п'яти років, носив шикарний костюм, мав тонку талію й обличчя, яке не назвеш красивим, хіба привабливим. Ходив він легко, вигулював собак. У містечку пацанва заздрила його харлею. Поважна сім'я, майже дорослі діти. Аж коли пробігла чутка про юродивого, то сини його, Юра і Костя, подивилися на свої берданки, що висіли на стіні. «Я сам вирулю,» — сказав їм Вітя, зарядив карабін. Гробець грібся на своєму харлею цілих півгодини, якщо не більше, гуком краєв повітря, наче на ловах. Потім, не сказавши нікому й слова, погнав чалого (так він називав свій мотоцикл) золотою пшеницею. Знайшли кошлатого й вошивого юродивого, а кров всмокталася у пісок.

Аж потім хтось серед ночі (Вітя якраз був у коханки) пробрався в його дім. З обріза убив обох хлопців, жінку затулив подушкою, пристрелив. Потім піднявся на другий поверх. Там Люсьєна молилася, щоб лягти спати, а перед тим тато мав би почитати їй казочку про добрих ельфів та гномів. Але на порозі стояв невідомий, без маски, і скалив свою діамантову фіксу. Він ухопив дівчинку за світле волоссячко, одним махом відтяв голову і кинув на простирадло. Він шукав гроші. Він не міг інакше: бо ж його діти

залишаться без пристойних подарунків, а що вже казати про Надьку, яка вічно плювала йому у вічі, казала, що він імпотент, і що від нього смердить, а в його учительську взагалі неможливо зайти. Причин було дуже багато, щоб прихопити золото і біжутерію; він навіть перехрестився (хоч і був атеїстом). Хутко побіг до лісосмуги і хутко повернувся, щоб зібрати награбоване.

І так — станція за станцією. Згодом маленькі містечка він почав оминати, — облаштувався у столиці. Ось так.

—
Половина, ні, більше половини населення на цьому кутку колись монументальної країни сперечалися, але таки доходили висновку, що то був пророк. Але тоді чому він прихистив бандюгу?

Отець Методій розпрацьовував на тренажері живіт, трохи жирку до Великодня годилося би прибрати; біля вікон спортзалу зібралася вся громада, — парафіяни ретельно спостерігали за цими його трудами. Баби напнули хустки і, вирячивши очі, чекали, коли отець закінчить процедури. Він зупинився, сказав: «За страданія, за страданія, голубки і соколята мої». Швидко облачився в ризи, поклав хреста на пузо і вийшов на вулицю. Але молодняк було нелегко вмовити. Методій почесав бороду, плюнув через ліве плече. І все. Це ота лярва мутить молодняк:

ходить голяка по подвір'ях, купається гола серед дітей і здоровенних мужиків. «Повірте мені, вона — сама сатана і рушить церкву». Так казав він, бо ж якщо райвиконком чи держадміністрація почнуть ритися, впливуть приписки на будівництві храму. А якщо приїдуть від Патріарха, із самої білокамінної, то капут. Треба буде шукати келійника. Напасть яка. Дівки набагато кращі, бо дурні, як кури, та ще й солодкоголосі. А цим, бач, назад, в колгосп захотілося. Там напився сивухи, як всі нормальні люди, і заснув у баюрі, ніч перебув із хряками. Ось ваша довбана метафізика разом із фізикою.

Да, Методій був іще той, третій калач.

Жовтий вітер у степу зачаровує тебе: тум-ту-ту-бум. Небо радше не весняне, а зимове. Жовтий вітер драконами заповзає у всі дірки. А їм треба було здатися. І їх убили б одразу, не надіваючи кульків на голови. Треба мирно скласти (поки не склеїлись) ласти і чекати, що їх просто постріляють, а не закопають живими у цьому жовтому, як помаранч, степу. Але гелікоптер завис, повів своїм носом, пілот помахав рукою, показуючи, щоб давали тягу, і вони побачили цілу зграю бультер'єрів, які рвали щось подібне до ляльки. Але всі знали, що то не лялька, а один з їхніх. Виходу не було: загинути від кулі чи бути задушеними поліетиленовими мішками. Вони стояли, похиливши голови.

Ілько всцявся. Тече і з Волошини, але його, виро́дка, пробиває несподівано на сміх; не від ганжі, просто він зумів перескочити все і вивіщитися над усіма. Його жорстка кучерява грива вигравала різними кольорами. Пілот усміхнувся; трапилося диво. Вони залишили нас. Хтось сильніше жонглював ними, ніж вони — нами. Ми всі були молоді й загірбили мед пригоршнями, а нектар здували хіба чобітьми. Ми вже знали, дивлячись на розтерзаний собаками труп, що вскочили у халепу, і не просто в халепу, а стартували по лезу, кожного разу хтось буде зриватися і дригатиме востаннє на оголеному, ні, облісілому клаптику землі. Але ми все одно бігли, йшли вперед чи назад — немає різниці, головне, що з вірою. А потім ця віра як розвернеться вбік, як понесе не знати куди, навіть острівця не лишиться, змиє суходіл і міста, і лише вибілені кістки стримітимуть, як каркаси. Тут жили ми. Я лише прийшов, щоб попередити вас, що прийде Суддя, і того дня ніхто не промине. Це вам не колгосп і не свиноферма, щоб вивалити купи лайна і тицяти дулю прийдешньому.

Він пройшов двором, потім підлога в будинкові стомлено заскрипіла під його чоботами. На столі стояла чашка з ще теплим чаєм, а поруч — труп хлопчика. І його вивернуло. На більше його не вистачило. Він більше не міг тер-

піти той дзвін у вухах, крики чайок над водою. Він сів на подвір'ї й стиснув голову руками. Потім встав, пригладив сивий хаер, хитнув харлея, розвернув, і, керуючись звіриним інстинктом, подався на захід, туди, де тільки-но заходило сонце. Він гнав мотоцикла просто на сонце, червоне і велике, недовіжливо мружачи очі. Коли червона стрілка лизнула востаннє степ, він зупинив мотоцикла. І так стояв на перехресті, наче вовк, притиснувшись до бензобака грудьми, ніби вишукував щось. Тоді став на попа, і зник у темряві. Менти приїхали тільки під обід. Найдоскіпливіший одразу зауважив слід від мотоцикла. Клацнув об піднебіння язиком, сказав:

— Хм, мати вашу, якщо я не знаю, що це за слід... — Він нагнувся, тримаючи руку на кобурі, а другий перекидав гвинтаря з руки в руку, роззякувато водив капловухою головою. Пахнув раз по соняшниках. Не влучив. Але зробив мармизу, наче нічого не сталося.

— Придурок, — вилаявся перший. — Сизий би до такого не додумався. У Сизого нігті на ногах думають у сто разів більше, ніж ти.

Вуж, він ще й Іржавий (це через фіксу — чи то алмазну, чи то золоту), думав, як прилаштувати речі, щоб це виглядало по-людськи. І придумав. Десь під ранок додумався. Там, на сході, у степу, у лісосмугах, там ідіотів — хоч лопатою вигрібай. По дорозі, десь на середині

шляху, він пристрелив зайця і напився крові. До людей — боявся. Вперед, тільки вперед. Так у нього й виник план. Просто треба повернутися назад на якомусь ридвані, а золото скинути волюцюзі, що вирив нору біля самого озера. Ридван він придбав біля самого моря. Напевно, він мав би романтичний вигляд (кінокамеру б сюди!): при останньому сонці виблискує його фікса, а у правому кутику рта стримить папіроса; біля нього — золотава від засмаги блонда, а він думає про своїх дітей. Або інша картина: білосніжний день, білосніжні скатертини, червоне вино і пурпурові троянди, і якась там акторка чи ведуча з телебачення легенько, навіть вальяжно, кладе руку йому на плече, а згори херувими співають їм пісень; тільки чому в них не янгольський голос, а рев його Надьки і засцяних дітей? Ридвана він кинув на шляху, але, здолавши кількасот метрів, відчув, як кров спадає до ніг, а голова стає пустою (низький тиск). Він присів. Він — Вуж, він чує вночі, як кричать за кілька миль.

Менти відкрили просто кинджальний вогонь. Сині зірки рвалися в смолі ночі, полин ходив хвилями; луна пострілів зрідка відгукувалася, наче з ввічливості, щоб підтримати бесіду. Один таки влучив і відірвав вухо Пальсону (взагалі-то мені зараз важко згадати його ім'я). Пальсону ж ховатися треба було, але кров шу-

гонула, дурна кров ударила в голову, ментовська кров, безлика, як камінь, запущений невмілою рукою, і ця дурна кров намовила його на другий постріл, — й за мить замість руки теліпався закривавлений рукав. На цьому переслідування закінчилося. Ніхто в темряві не хотів лізти під кулі. Вирішили оточити глинище, гирло річечки, що напувала озеро, і чекати до рання. Ранок їх привів до нори і диктової будки. Туди привели криваві сліди. І на цьому все закінчилося. Ані поторочі, ані Вужа, — лише якийсь лівий чолов'яга, й пальто, що належало цьому упійманому хрину. Він хнюпав і просив швидко. А потім, при ліхтарному світлі з-під іржавого абажура, він почав вирізняти обличчя. Знайомі з дитинства. І, не знаючи, а відаючи, що з ним зроблять, жалібно простогнав:

— Тільки пошвидше, братки. А то болить сильно. Все скажу і розкажу.

— Йо, — вирвалося у найстаршого, що вже витягував тесака. — Це явно не Вуж. Ти хто, сучий потрох?

— Я від Касіма приїхав, вирулювати ситуацію... Шняги кусок... Общак тут, наш общак тут.

— Йо, — повторили інші. — А 'кого хера мовчав і відстрілювався? Он Лося нашого завалив. Проти закону, хоч і сам ментяра.

— Да срать захотілося. По нужді...

— Ну, так давай, збирай свої ратиці, ідіот... Скотина... По нужді... Тепер шукай обох... — Ка-

пітан закинув на плече свого карабіна: мисливського, з глушаком і оптичним прицілом. Його навіть по телевізору показували, як першого шерифа, із зіркою, і з оцим самим карабіном на плечі. Шериф присвітив ліхтариком: два пальці вони знайшли, третій десь загубився. А хрін у рудому пальті свистів у ніздрі, доки не втратив свідомість. В такому от неприглядному стані його повезли до лікарні.

Вуж лежав на пузі, в очереті, де спіймали дівку-маніячку. Усім цицьки і срам показувала. Він набивав магазин кулями з тупими кінцями. Тільки-но блимнули фари уазика, як він (несподівано для самого себе) підвівся на повен зріст, у заячий шапці (і це на початку осені), й тричі гепнув з берданки. Уазика розвернуло боком. Доки менти дотумкали, як Вуж завалив водія та пробив бензобак, через хвилину очерет лизнуло полум'я.

— Люди помирають. Типу еволюційний прогрес, — сказав капітан, і наказав усім зайти за вибалок, де мочарі і тванюка.

Над велетенською срібною монетою озера висіли круки. Чорні. «Оце кодло», — думала Лана, тримаючи лівою «Корону». Чорні, велетенські, з антрацитовими загнутими дзьобами... Таких курей нема навіть в супермаркеті Лана найняла кількох свинопасів, щоб ті розганяли

їх дрючками і камінням. Потім до неї навідалась одна думка, й цією думкою вона поділилася з начальником міліції, тож була виділена бригада для відстрілу гайвороння, щоб не псували кадр. Кожен другий з'явився з берданкою. Вони під'їздили, йшли вздовж берега, де води по коліно, а над ними, у густих випарах, бовванів великий будинок, широкі вікна якого виходили на білий пісок пляжу. Там мешкала Лана. До цього там стримів, як гнилий зуб, будинок якогось пана чи то навіть барона. Лана уподобала цю місцину. За тиждень два бульдозера вирівняли, зішкребли до фундаменту старий дім. За три місяці тут постав білий і легкий модерновий будинок з вікнами на озеро. Білі шезлонги, білі стільці, золочені амури пурхали біля фонтану. І все-таки для містечка Т лишалося загадкою, що то є кіно для дорослих. Населення довго прочувалося...

Я прокинувся рано від того, що мене мучила печія. Було пусто і глупо. Тільки відкриті двері з ультрамариновим квадратом раннього ранку. Вона виднілася на його тлі, як вирізьблена шахова фігурка. Запах дорогих жасминових парфумів із тих часів, коли її мати і батько ще були живі. Я хотів перевернутися на інший бік, до стіни, як різкий біль під серцем мене перевернув назад, і я лежав перед нею, як лялька з розкиданими ногами. Одна зараз нагадувала,

бля, велосипедне колесо. Я хотів щось сказати, але тільки замукав у неї між голими грудьми. Я входив у неї, а в носі нуртував пекельний біль, наче туди вселилися всі чорти світу. А голова ясна. Чиста, ясна голова. Коли все минуло, вона затулилася моєю тужуркою, а я з тривогою слухав спочатку, як бабахкає моє серце, рипить підлога на другому поверсі, — там, де мешкав Антиквар. І я сказав: «Принеси соди. У мене печія...»

Потім, коли вона пішла, кутаючись у чоловічу тужурку, бридячись, як мокро у неї між ногами, і все стало гидке, навіть її дихання, наче вона зрадила весь світ, я перелякався за Антиквара і потягнувся за тетешником, якого виміняв за «Вальтера». Там рівно три набой. Рівно. Один навіть зайвий.

Антиквар стояв із лампою у руці, похитувався — гіпертонія, — намагався дослухатися до незрозумілих, сторонніх звуків та шурхоту, як побачив її кругле обличчя з засмученими очима; вона ще не плакала, але готова була заплакати. І, глянувши їй на ноги, Антиквар все зрозумів, і від болю у нього защеміло серце. Вона сказала: «У нього печія...» — «Угу», — відповів Антиквар і показав на шафку. Вона взяла соду і отямилася тільки тоді, коли холодний ствол уперся в її чоло. Мілка випустила соду, і обидва присіли, дивлячись поперед себе, на дерев'яну стіну, де

були намальовані зайці, баришні на конях, хорти, що заганяли оленя.

— Підніми, — сказав я. — Принеси води, тільки не тримай довго у своїх пальцях. Вода не любить віддаватися чужим... — Вона так і зробила.

Антиквар стояв, опустивши голову, без жодної путньої думки на умі. Він так простояв до світанку, коли Вуж уже біг, накульгуючи, ріллею, далеко за переліском, а Мілка сплела з простирадла мотузку і повісилася на бантині. Повисіла, правда, лише кілька секунд — і впала, забилася рибиною, захарчала; так її застав Антиквар. «Тебе нічого не навчило життя», — подумав він про себе. Викликали швидку. І знову стало тихо. Він тяжко ступив і набрав номер міліції на масивному чорному, напевно, гебістському ще телефоні. Вона почула міліцейські сирени і заплакала. Не знати чому та навіщо заплакала.

— Іди приберись, і спати, — сказав Антиквар.

Було ще темно, волого, але Вуж, притиснувшись до дуба, побачив міліцейську мигалку, двох ментів: одного, прищавого, за кермом, а іншого, з однією кобурою без пістолета (бо заклад, ідіот, коли востаннє грав у двадцять одне, а про інший ствол, що тихо-мирно лежав у бар-

дачку, тупо забув). Вони минули дуба і наткнулися на озерце з кучим очеретом. Обом стало страшно. Вони просвічували свій жах усвідомленням того факту, що таки зіткнуться тут з Вужем, бо далі цих трьох дубів він не міг зайти. І він вийшов. З трьома патронами в тетешнику. Вийшов на світло фар і вистрілив — раз. Куля рознесла голову водію. Другий, хоч і згадав про бардачок, і вже потягнувся туди, але чіткий постріл прошив йому шию наскрізь, і до кінця життя він говорив тільки «шо-шо». Вуж повикидав тіла на землю, і погнав уازیка трасою. Нога боліла, але найбільше діставала печія. Він зупинився біля річки і напився води. Повертаючись, нарвався на автоматну чергу. Від здивування ще розкрив рота, побачивши сивого байкера з десантницьким АК.

Тієї ночі сон не йшов до Мілки. Сидячи у маленькій кімнатці, обійнявши коліна руками, вона бачила запалі очі Вужа, кістку, що простромила лавсанову штанину, густу калюжу крові, що поволі розросталася на паркеті, купку білих таблеток; потім: перетягнуту джгутом руку, великий п'ятикубовий шприц, і він, цей худий, але сильний чоловік на її очах перетворився на ганчірку, сповз під прилавок і заснув тихим сном дитини, що вискочила з гурби хлопчаків, які вовтузилися, немов горобці, у пиллюці. Він тихо стогнав у сусідній кімнаті, й зовсім не

думав про Мілку. Він думав про Антиквара, про Байкера, і що на світанні йому кінець — так чи так. Морфін ослабив біль, але не забрав його зовсім: костюмаха була переламана навпіл і стирчала з штанів. Коли він почув на своєму побитому лобі легке жіноче дихання, він неначебно здивувався, рука потягнулася до тетешника, обвисла і п'ястук лунко вдарився об паркет. Так Мілка увійшла в його життя. У життя Вужа, людини з холодною кров'ю, метким і хижим розумом тварюки. Мілка носила йому молоко і чорний хліб, міняла бандаж на нозі, що під весну зрослася, але залишилася, як прогнуте велосипедне колесо. Тоді я спостерігав за цим союзом горлиці й мерзенної жаби. Я чистив свій харлей і перебирав у голові достобіса таких випадків, але серце нило, давило груди, і я починав задихатися. І під фіолетовий ранок до мене дійшло, що я думаю про її ноги, груди без ліфа з червоними акуратними сосками, про тонкий стан і розтулені губи. Уява моя розквітала що далі, то більше, і я вже не міг зупинити потік запахів, звуків, почуттів од одного тільки її імені — Мілка, — ні, я вже не міг. Та і не хотів. Все було до паскудства реальне, наче в школі, у першому класі: «Тато любить маму, а мама сусіда.»

МІЛКА

Його звали Абі. У нього гниле міжніжжя, заїдала товстуха; дружина і четверо золотушних дітей. Потім ще вилупилось четверо. А потім почалось безробіття і, найменшу, Клару, продали циганам за п'ятсот баксів. Клару оглушили хлороформом і простою пилкою обрізали ноги. Зараз вона сидить на Майдані Незалежності, під добротним червоним домом, із відсутнім поглядом просить милостиню. Іноді мене перевідує думка, що ми давно в пеклі, давно померли, а Господь Бог тим часом переглядає кіно нашого життя. Ну, звісно, що це єресь. Але по-своєму приваблива. Я влаштувався досить зручно, а до решти... Решта мене не обходить, як засмальцьований єврейський анекдот про Сару і Мойшу. Нехай, як сам захоче. Тож його звали Абі й жив він на Шулявці, де Костя Дикий пропоров фінкою йому живота і сам здався в мусарню, звідки його в три шия вигнали, щоб не бздів у повітря. На четвертий день по тому він тихо знявся і чкурнув, як зайці ноги роблять: хто його зна, куди.

Але перед тим він купив армійського рюкзака, взяв плаский пістолет системи Маузера, пішов легкою дорогою по Хрещатику, і невідь чому та навіщо зупинився перед Кларою. Вона підняла руку і вказала на захід. І він зібрав всі свої лахи та подався на захід. Наступного дня щось здавило йому груди й Абі сів на електричку

та дістався містечка Т. Був сухий серпень. Сидячи у м'якому кріслі, Абі думав, що ось він виврався, й за вікном синя гладь волошок, причесана вітром. Там, там буде нове життя. І нічого, не без голови, голову ж не оставив. А що Клара? Так загнулася би від недоїдання, лейкемії, СНІДу. Треба сказати, що обидві сторони мали рацію: вижити чи здохнути. А Клара: «Трохи посиджу, а через рік барон сказав, що у мене виросте нова нога». Нічого страшного... Матвій продав чотирьох своїх. Усіх чотирьох. І зараз сам, як барон. От, йо, знову пищить у вусі.

А в купейному добре пахло, і квіти за вікном, поїзд весело хилитався, й у Абі в черепащі радісно захлюпали мізки.

Зійшовши на перон рівно о п'ятій, він, як людина полохлива, спочатку промацав пальцями кишені, а тоді з лахами своїми пішов так, наче він дійсно знав, куди. Містечко Т було розташоване в улоговині. В озерах водилася жирнюща форель. Туди його і повело. До озера. Він сів і став на щось чекати. Невідомо, скільки він просидів. І знову щось його примусило встати. Він покірно видряпався на гору і закричав так голосно, що з носа і вух пішла кров. Жирна, чорна кров його предків. Він знову сів, дістав тремника і почав молитися. Чомусь згадав про Карпати. Карпати — це гори, сотні туристів, десятки тисяч фрікнутих, що завше залазять на скелі. Потім гребуть повні жмені землі, й вста-

новлюють прапора. Так вони воздають честь і славу Батьківщині та моральним цінностям. Він цього не розумів, нічого не тямив. «Дааа», — думав він, роздираючи струпи. Він багато натерпівся. Тільки сушив мізки молитвами. І хтось помалу стирив його пам'ять, доки не зробилося завошивлене чудо, що вирило нору, і рівно о п'ятій виповзало і чистими синіми очима дивилася на схід, а потім і на захід.

Він сидів під градом, під дощем, під снігом і все бурмотів щось схоже на молитву. Коли заходило сонце, він забирався у свою нору. Одного дня він виліз із нори й побачив, що вода зробилася біла, як попіл. Він довго морочився, витягуючи кліща. А потім знову сів, і два ворони зависли просто так над його головою, і це вже не була випадковість. У Всевишнього немає випадковостей. Так він прийшов до віри. Став гризти зубами землю і жбурляти камінням у всі боки.

За зиму, коли він весь уже гнив, і лише холодна вода потічка змивала бруд і струпи, він перемінився, наче хто скопив йому череп. Аж тоді, так, саме тоді прийшов шериф і дав помазок, зубну щітку, мило і теплих пиріжків — рівно чотири штуки. Він не подякував, але на дощці, котра заміняла двері, він видряпав щось подібне до одиниці. Потім хрестився на чотири сторони. Сідав і бурмотів незрозумілі слова. Попіл з води так і не сходив. Тоді він згадав людські слова, і закричав не своїм голосом:

— Пожежа! Смерть! Пожежа!

Але того ніхто не послухав. Він встав за-рані, дуже рано, навіть світла не було, навіть ві-тер не ворухився, і стукіт його кістлявої руки почув тільки Антиквар, який і подзвонив у мі-ліцію. Доки розбиралися, озеро вибухнуло атом-ною бомбою. Аквамаринового кольору вогонь, пара, вода висіли в повітрі ще довго, а потім во-гонь взяв своє і лизнув язиком свиноферму, спа-ливши відразу три десятки свиней (ці свідчення неперевірені). Дивом антикварна лавка вціліла, бо знаходилася трохи осторонь озера. І Антик-вар бачив, як корчиться дротиною людське тіло, тіло того чоловіка, що жив у норі. Палало пів містечка: з кішками, собаками, свиньми, з усіма. Антиквар флегматично потирав окуляри і гово-рив: «Достобіса, я ж про це знав...» Він задумався, розвернувся спиною; чорним карликом виділявся на тлі язиків полум'я, що дрібними чортиками танцювали румбу; якийсь п'яниця, спустивши штани, під рев вогню співав «Цига-ночку Раю» і поливав зі свого природного брандспойта вогонь навколо.

Він зайшов у свою антикварну лавку, де все було ціле-цілісіньке. Ввімкнув світло. Була пізня пора, і гармидер стояв неймовірний, але Антиквар ліг і заснув. Спав він глибоко і спо-кійно. Коли прокинувся, побачив біля себе дивне створіннячко: дівчинку з кучериками, як у хлопчика, і одягнену, як хлопчик, у зелений комбінезон. Дівчинка сиділа, притиснувши руки

до грудей, зі стиснутими кулачками. Вона від-разу відрекомендувалася:

— Я — Мілка. Я дівчинка, але не люблю дівчат.

— Зрозуміло, — підвівшись, сказав антик-вар. — Хочеш кока-коли? Певно, що хочеш. Але тобі треба поїсти.

— Не хочу. Я хочу маму і тата знайти.

Антиквар подумав трохи і сказав:

— Ти поїж, а я піду гляну. Ти донька За-лецьких... Угу... — Антиквар перебрав стонад-цять версій, як сказати дитині, що та частина міста просто повалилася у вогонь. Під землю. Попіл і прах. Попіл і прах. Попіл і прах. Стара Залецька, тобто баба, давно почила. Пів міста у вогні. Просто тобі Апокаліпсис. Так вона і ли-шилася жити в Антиквара. Вона так думала: по-живу трохи, а там і батьки знайдуться. Вона лю-била маму більше, настільки, що цієї любові вистачало б на всіх. Так вона думала.

Тимчасове перетворилося на вічність.

—
Соня Чорнявий, Герт, Чортихало, Мікуля, Зоба Гвоздодьор — вурки й авторитети, які всі свої регалії, тобто наколки, носили заслужено. Всі вони були однокласниками Антиквара: ви-сокого чоловічка, голомозого і в окулярах. І чемно збиралися на розбори в його лавку. По-троху, як таргани, вони виповзали зі щілин міста, і йшли до Антиквара. Вибору у нього не було нія-кого. Більшість його однокласників мирно ле-

жали під могильними плитами, хоча деякі ще ширяли по містечках, таких як Т. Кращого місця, як у Антиквара, у них не було. Вони не вважали його за свого: так, мали за фраєра вухатого. А над усіма висів Вуж. Безпредельщик, котрого боялися і сторонилися навіть свої. Він поклав око на Мілку. А потім подався у біга. І сивий Байкер теж не повертався, що найбільше всіх засмучувало: вони ходили, як чумні. Ходили і думали про Байкера з сивим хаєром. Щоранку вони мовчали, а його образ висів у повітрі, як велика металева птиця. Якщо людина чогось не розуміє, то чіпляє свою фантазію до чужої долі, і спить з нею, і живе з нею, і закохується в неї ж, в її яскравий німб. І вони щодня говорили самі собі: ось він приїде, ось він покаже усім, щоб знали, як знущатися над трепетними душами, як над тілами змиватися. Саме так вони вкінець забули, з чого все почалося, але кінця і краю не знали.

Ось я зійду донизу, говорила вона собі, й там знайду тата і маму. Так вона з року в рік йшла до озера і там чекала. Доки не з'явилася мадам З-зі, яка теж уподобала цю містину з рівною косою води, з піском і коропами, що висували писки свої на поверхню, а потім шубовстали в намул. Мадам З-зі плавала на надувному матраці й думала про недоїдки, про те, який шлях вона здолала, і на скількох диванах вилежала з розкаряченими ногами. І, на диво, вона не відчувала радощів. Їй залишалося ще занадто

довго волочитися до мети, і почало холонути серце, бити в груди кувалдою. І коли вона побачила Мілку в легенькому платтячку, несподівано спало на думку: тут може щось статися і перемінити життя. Вона лежала під сонцем, і крізь чорні сонцезахисні окуляри роздивлялася тоненьку, як стрічка, постать дівчини. Я, Схлипа, запихтів, намагаючись зробити все, щоб вони не зустрілися цього дня, саме цього дня, коли тріщало сталлю небо, й сонце стриміло прямовисно, хоч і не було спекотно.

Варто було б із самого початку сказати тобі, читачеві, що містечко Т — окраїна столиці. Цьому ніхто не надавав значення: топичан вважали за селюків, хоча містечко Т відкраювало цілий шматок столиці; тут зберігся патріархальний жіночий деспотизм, а чоловіки ловили рибу в озерах, сиділи теплими днями біля свої хижок, попивали пиво, паскудне вино, і кожен хотів щось довести один одному, але все закінчувалося мордобоем і п'янкою, як мировою угодою. Ще був піп Методій, добродушний чревоугодник, і люди його любили, проте коли з'явилася мадам З-зі, тобто Лана, він насторожився і очі засвітилися, як два ліхтарики. Він став подібний до шкідливого kota, який щось замислив і солодкоголосо муркотів, плутаючись під ногами.

У полудень місця Соні Чорнявого, Чортихала, Зоби Гвоздодьора займали прокурор, ад-

вокат і міський голова, щоб випити по чарці, перекинутися в покер, і в такий от спосіб зблизити себе з народом, дізнатися новин. Імен їхніх вказувати немає сенсу, бо і прокурори, і адвокати покидали свої пости раніше, ніж вступали в должность (слово «посада» тут недоречно): брали хабарі, затискали повногрудих секретарок тощо. Коли вибухнуло озеро, то пан прокурор напудив у штани, адвокат заліз під стіл і все повторював: «Іменем закону, іменем закону, іменем...» Після чого четвірка матьорих вурок, однокашників Антиквара, почала завідувати всім, творити всілякі непристойності при городянах і без них. Еліта міста відвернулася від антикварної лавки, — вони міркували, як би це вчинити революцію. Найбільше виступав бородавкуватий суддя з червоним носом, супутником хронічного алкоголізму. Антикварна лавка стала типовим бандитським кішманом, і ніхто нічим не міг зарадити, хіба тільки вліпити комусь п'ятнадцять діб. І поки якийсь вуркаган всі п'ятнадцять діб із достоїнством шкрябав мітлою порепаний асфальт міста Т, суддя скидав усе на прокурора, адвокат мовчав, а столичний суд тільки морщив носа й відсовував діла подалі, й згодом вони кудись щезали, наче лавка Антиквара, яку проковтнув вакуум.

Мілка й далі ходити до озера, а мадам Зі-з голяка брала сонячні ванни, і дивилася на Мілку, зауважувала, як круглішають її форми,

як коса б'є по сідницях. В такі моменти пані тремтіла, наче хто поливав її зі шлангу холодною водою. Вона склала план, відполірувала до лакового блиску, але кінчилося тим, про що ніхто не здогадувався. Приїхав Байкер з простреленою рукою, з красивими блискучими очима, і сказав, що урода забрала міліція, і зараз він, той навіжений, сидить у психушці... Того дня вона спустилася раніше, з дитячою вірою, що зустріне вресгті батьків. Але біля озера лежала гола З-зі, тобто Лана, а біля неї вмивався роздягнутий до пояса Байкер, з широкими плечима, зі свіжими ранами на спині. Потім повів головою, і попросив у Мілки, щоб вона подала йому сорочку і рушника. Мілка, мовчки й не дихаючи, м'яко ступаючи, подала. Лана прикусила губу. Взяла накидку, закуталася і пішла знайтися. Виходило так, що Мілка відтінила вроду Лани і та збудилася. А може, й обидві вони. Отак трійця й стояла: Мілка з рушником, Лана, закутана в покривало, і Байкер, який простягнув ліву руку по рушника. До лікаря він не хотів звертатися, — то був бездарний п'яниця, і цим все сказано. Тоді він і Мілка піднялися, шурхотячи шовковою травою, на гору; Антиквар якраз фарбував ворота, хоча — подумав Байкер, — їх треба було б спершу відремонтувати. Так вони почали жити разом. Байкер — у маленькому будиночку, що стінами тулився до антикварної лавки. І з того дня Мілка відкрила, що вже більше думає про Байкера і про Антиквара, а не

про батьків. Батьки якось відокремились, віддалились, хоча перед сном вона мовчки розмовляла з ними. Все йшло своєю чергою, допоки не повернувся Вуж: високий, худий, із впалими щоками і запалими вглиб черепа очима. Припадаючи на ліву ногу, він зайшов до антикварної лавки і попросив мінеральної води. Мілка подала пляшку «Боржомі», а він сказав, що у нього не стачить на неї грошей. А Мілка відповіла: «Нехай, нічого... Якось потім віддасте». Але Вуж вже не слухав її, а висипав на прилавок білі таблетки, зібрав у пригорщу й кинув до рота. А потім у два ковтки випив воду. Антиквар з того дня пожалів, що почав підторговувати паливом, водою і всілякими кнедликами, бо антикваріатом люди дедалі менше цікавилися. Дев'яності принесли запах пороху, крові і смерті.

На вулиці — свіжий теплий вітер, що його принесла весна. Викуривши косяка, Вася Блин, останній живий і не зварений у контейнері, притулився до сосни щокою, передчуваючи полегшене буття і кошмарні ночі. Він мріяв все це притоптати барбітурою, а потім піти розважитися з Масею, яка смоктала, аж вітер по шкірі йшов. Але тут впливла одна прекрасна законмірність (бо ж у випадки люди давно перестали вірити). Його осклілі очі лизнули білу мармурову плитку, розкинуті ноги, де гуляв по вибритій піхві протяг, й очі за окулярами, темними, із зеленою змієюю. Він ліниво перевів

погляд на обличчя, на повні губи (не силікон ніби, а лише природа!), вони якось недоладно усміхнулися одне одному. Він йшов вздовж озера: стриміли чорні кістки корів, тварі різної, але його перло, і ще він зустріне Масю. Мінет під холодок, якраз нормально, а потім притопче барбітурою. Вона, Маса, з'являлася тихо, як тінь, акуратна, з повними губами, невинним обличчям, лише тоненька складка біля лівого кутка рота. Вона робила своє діло, брала кілька гривень, і зникала, як легенька тінь. Він спробував якось притрусити за нею, але ніч, жах самої ночі й холодні криві леза ножиць для обрізання винограду, спинили його. На цьому і закінчилася як свара, так і думки про стеження. Він давав їй десять чи двадцять гривень, і вона уміло робила так, як треба. Змивала руками обличчя з озера, і йшла якась навіть втішена. Вона завжди крокувала сірою, як проточна вода, дорогою, і зникала в курятнику, де вже з добрий десяток років не водилися кури, а тічкувалися бездомні собаки з людськими поглядами, а також всяка рвань і шантрапа. Але потім усе затихло. Ніхто туди не курсував, окрім дивакуватої дівчини, гарної з обличчя, але з тінню ляку, що буває в людей перед смертю.

Він виліз із болота, запхнув кишки в розірваний живіт, і пішов просто на сонце, що заходило. Він зупинився, глянув, як під'їхав бобик з міліцією, як заклацнули наручники на руках

Байкера, і тільки посміявся, наче у нього були сили сміятися. «Бля, і хто сказав, що АК-74 — найкращий автомат?» — пробубнів він, чвалаючи синьою від давності пилюкою до курятника; знав, що там буде помирати, а не на гробаних ментовських нарах. Якимсь дивом-подихом Мілка встала серед ночі, накинула шкірянку і подалася по сизій дорозі до старого сажка. Вона прийшла, і він, пузирячись кров'ю, покликав її.

Вона промила йому тельбухи, зашила суровою ниткою, поставила трьохлітрового слоїка зі спиртягою і пішла. Байкер міг цього не знати. Та і не знав. Звідки понтовидлу знати, що у Вужа влучило всього три кулі. Дві Вуж просто вихаркав, як насіння. Ха, дурне чумидло. Тупе чумидло на мотоциклі. Ніхто ні на що не здатен. Варто пересидіти, а там про нього забудуть. Але доля ще передбачила Васю Блина, який зайшов до сажка, і на його худосочній шиї скреготнули великі металеві ножиці для обрізання дерев. На той час Вуж був на силі, кривунджляв, але такі руки у нього були, як у горили. Мілка допомогла викопати в гноїщі яму. Туди і бухнули тіло Васі Блина (а перед цим ще встигли обшманати його на п'ятсот гривень). Для Мілки це були великі гроші. І Вуж у її очах був героєм.

«Мельхіорове небо, теплий вітер, весна», — дивлячись на небо, подумав Антиквар. Там ясно,

за горизонтом чисто і ясно, як і колись було. І він почав згадувати, але жаль і спогади розбивалися, як об біле, майже снігової білості, провалля, де чорним карликом стриміла, наче учнівська кома, постать. Чоловік. Він, Антиквар, не звертав уваги, ні, він зовсім не бачив, як чкурнула Мілка з сажка, кутаючись у фуфайку, просмерділу іхтіоловою: тогоріч Антиквара підстрілили з саморобного шпалера, але він вижив, — промивав рану перекисом і густо намазував іхтіолкою. Звісно, йому допомагала Мілена, і над Антикваром постійно нависали її груди. «Правильні груди», — думав він. Але щось таки хитро відвело його на узбіччя, і він примирився, що запах жіночих грудей з напнутими сосками, біла сорочка, іхтіолка — цей пазл не складається до купи; він наче побачив себе в дзеркало і хтось невидимий почав загинати пальці на його руці — й на першому ж зупинився. Потім, пізніше, коли її не буде серед живих, він жалітиме про це, про те, що могло статися між ними, аби не дурне виховання; і тоді його переїчила злість, роздирала навпіл. Він знав її батьків, її вчителів. Він все знав, і не міг дати ради своїй люті. «Квітенеш, як троянда, а їбуть тебе засранці». Дув теплий південний вітер, повертаючи людей, звідки вони прийшли, звідки все вийшло. Лише теплий і різкий вітер, наче з моря.

Від АК-74, та ще й майже впритул, ніхто не рятувався. Вужа наче перерізало ножом. Але

дух не покидав тіло. Його трясло на узбіччі, він загрибав руками, плював зубами, матюками і кров'ю. Байкер незворушно дивився, як конала ця падлюка. Закурив і солодко зотягнувся димом, наче нікотинний дим був амброзією. Нарешті, коли Вуж затих, він взяв його за ногу і закинув на середину потічка. Так він і поплив шукати свою могилу. Байкер повернув назад, і знайшов два тіла. Одне ледь тепле, друге — зі знесеною черепушкою. Поклавши між собою і бензобаком, він погнав прямо до міста, оминаючи містечко Т. Міліціонер вижив, але геть перестав говорити, наче забув усі слова, крім одного тільки «шо-шо», і служив тепер сторожем на складі дитячих іграшок. «Ще непогано закінчив, шмаркач», — сказав начальник міліції. «От жаба», — думав про нього Байкер, сидючи в його кабінеті. Потворна тварюка, яка знайшла тепле місце. Байкер перехоплював його погляд на Мілку, що сиділа на стільці поруч, стуливши коліна, і витирала сльози.

— Не реви, як корова, — сказав начальник міліції.

— А ти б прикусив язика, — визвірився Байкер; встав, підняв стільця і в друзки розбив об підлогу. — Жаба.

Всі чекали в німій тиші ще якогось звуку, й мовчали. Потім на Байкера надягли наручники, а Мілку в супроводі Антиквара відправили додому.

Туди-то, в скирту, й заліз Вуж. Далі у нього не лишалося виходу, як утопитися, застрелитися або здатися. Але лягаві обнюхали старий баркас, почали потроху скімлити на контейнер, а тоді просто ревом, криком зайшлися. Ну, зрозуміло, що вони порозпухали, — в одного в ніздрях уже повзали хробаки. Найгірше, що ці четверо засранців були синками заможних людей. Розумному вистачить й одної літери, якщо це буква «А». Вужу настане гаплик, бо «висяків» вистачало, як води у морі, а тут тобі він — Вуж. Тож Вуж, як і належить цій потворі, зробив діру в скирті, й вичікував, значить. Він уперто не хотів помирати, хоча знав на дев'яносто зі ста, що його кишки почнуть гнити. На нього находила чорна меланхолія, він не вірив, що виживе. Але щось заворушилося у соломі і він побачив голомозу, з притиснутими вухами, довбешку. Вуж потягнувся до пістоleta, але голомозий притулив вказівного пальця до губів, поширив ліхтарем навколо, і сказав, що тут одні пси живуть, і Вуж не такий дурний. Вуж тоскним поглядом втупився у голомозого. Так вони заворожено дивились один на одного.

«Забери псів. Тут нікого немає», — долинуло крізь тишу прогнилої соломи. Узик торсонув, собаки затихли, і він, Вуж, ще довго слухав, як шкварчать ментовські рації, байдужі аж скляні голоси.

Антиквар знав, до чого воно все котиться,

але промовчав; просто попхав дівку в спину, щоб не крутилася тут. Він добре знав, чому тут Мілка, менти, пси. Він не хотів ще більше ранили цю дівчинку: доля давно прошкребла пазурами по її душі. Так Мілка влипла в історію. Хоча, як всі діти, знала, що це недобре.

Мілка знайшла те, що шукала, і чого прагнуло її серце. В чотири роки вона втратила батьків і до шістнадцяти не припиняла їх чекати, шукати десь в глибинах своєї пам'яті, розпитувати Антиквара, якого сприймала, наче щось належне у своєму житті, якийсь предмет, що рухався, говорив, але був безкровним, мов та водяна амфібія. Перше збудження і тяга до чоловіків виникла несподівано: пані З-зі шукала в антикварній лавці щось таке особливе. За нею слідувало джурами двоє однояйцевих ідіотів. Вони гикали, сміялися; було багато світла і у вікні шелестів клен. І вона бачила той зелений прямокутник, потім наткнулася поглядом на зелені очиська З-зі, водночас вони промацали одна одну поглядами — мигцем, і птах не встигнув би скрикнути. Продюсерка моментально все збагнула, а яйцеголові вилупили на Мілку свої баньки. Мілка почула свою принадливість. На другий день продюсерка навідалася до Антиквара з юристом і з контрактом. Але Антиквар, звісно, відмовив, хоча то якраз були безпределні дев'яності. Мілка ж зрозуміла, що вона може комусь подобатися. І як З-зі отримала ор-

газм на похоронах, так само вона раптово відчула, що Мілка — це юна тінь її вроди.

Однокласники Антиквара, а зараз кримінальні авторитети, дивилися на Мілку і, прицмокуючи язиком, говорили: «Да, така цаца далеко піде...» А Вуж курил тоді дороги, зі смачним запахом, сигарети «Кептен блек», поклавши дужі, треновані вуркаганськими набігами ноги на стола, й лише проводжав її поглядом і нічого не говорив. Іноді його думки легко, як пір'я, торкалися її незахищеності, і він лякливо закривався у трохи вологуюватій кімнаті з великою іконою Діви Марії. Це у нього навіть стало звичкою. І те, що трапилося з Вужем, — простісінька історія, одна з багатьох десятків. Її можете відшукати в історії криміналістики або в першій ліпшій жовтій газеті. Хтось так запланував, що Мілка зіткнулася з Вужем. Спочатку, вочевидь, озвався інстинкт матері, жалість до Вужа через його покалічену ногу. Тьма... Тьма і таїнство, що переросли у велику любов.

Вуж оклигав, коли пані З-зі увійшла в раж. Її цікавили фільми, а ще — людські долі, що ними вона рухала, як вправний лялькар. Пані З-зі обов'язково хотілося не грошей і не сексу, а любові та слави. Вона сама вибирала, кого кохати, щоб потім це почуття зіжмакати, як серветку, і викинути з вагона поїзда. Зараз її скрізь супроводжував коротконогий (хоча руки у нього

волочилися мало не по землі) Соня Чорнявий — із золотою фіксою та хитрим прищуром. Це було ефектно. Бандит і примадонна, чиї фото не зникли з глянцевих сторінок. Соня Чорнявий теж отримав нагоду мигцем з'явитися на екран телевізора, та ще й не в якості вурки-домушника. Він з'їздив у центр столиці й придбав собі блискучий піджак від Валентино, стильні джинси, сорочку від Армани. З-зі тільки похихикувала. Вона була одягнена в шовкову чорну сукню з великими білими горошинами, носила рукавички по лікоть і курила кальян або контрабандні сигарети з мундштуком. Коли пропав Вуж, Соня лише усміхнувся. Але коли минуло три місяці, вурки почали лякатися антикварної лавки і заходили туди не так часто. На любовних фронтах Соня терпів невдачі, тому і поклав око на Мілку, форми якої круглішали, а це, на думку Соні, промовисто свідчило, що вона вже була під мужиком. Потім вона почала пропадати вечорами. Антиквар тільки розводив руками, хоча знав про Вужа і Мілку. Соня дочовпав трохи пізніше. Тягатися шлейфом за пані З-зі йому набридло, тож він і згадав про Мілку. Але замість дитячого, майже наївного погляду нарвався на жорсткі й холодні очі жінки. І от коли відловив її в курятнику, то було пізно. Він розчахнув двері; повний місяць, а на лежку з соломи — голий до пояса, з жовтим від мазі животом, Вуж. Проте ані ще свіжа рана, ані викручена нога не завадили Вужеві підвестися. От Соня й отримав

кабанячого жакана межі очі, розкидавши мізки по всьому курнику. Шви на Вужевому пузі розійшлися: можна було побачити всі кишки, і як у них пульсує життя. Мілці було однаково. Вона їздила заробляти на окружну, щоб роздобути мінімум для свого коханого. Вона любила Вужа, бо він був перший. Вона починалася з нього і закінчувалася в ньому, наче якийсь новий і небачений раніше різновид мислячих істот.

Так помер знаменитий Соня Чорнявий, а якщо хтось буде вам брехати про жмеринські розбори, то кістки Соні тягали прибудні пси, що рилися на гноїщу. Безпритульні пси з людськими очима.

Тьма і холод. Як подумати, то і розпочинати нема з чого... Витріть соплі, бо дрючити-муть в очко до синього поросячого вереску. Ти говориш, як проповідник, а я чую лише свиняче рохкання. І піп під банею московського патріархату схожий на афроамериканське чудовисько: права рука з косяком, а ліва — на чийсь ширинці. Ні, я не ретроград. Нехай пхає хто куди, а от лікувати всіх буде доктор Смерть... Повірте мені на слово. Хоча слово нині... Ну, тоді зженіть все своє життя на цифровуху, а потім побачите, як вас закопують, кремують: ті, що ненавиділи, будуть рвати сорочку на грудях і говорити пристойні слова, і перед сімейством роздавати поклони... Так, чмок у щічку...

Сто грамів, і він волочить її до стерильно-чистого туалету, де чомусь стовбичить вичищений гуманоїд-охоронець, який принагідно отримує в пах. Їй це подобається. Вона знає, як краще в туалеті. І сьогодні б усе пройшло, як слід, аби не та маразматичка, що описувала обряди, похорони, кладовища і таке інше; вона поткнулася — а там шістнадцятилітня курва виймає з рота член: «Закрий, сука, двері» (просто сама ввічливість). «Ох, Боже мій, ох, Боже мій». Вона повзе під стіною: одна цицька вилізла. «Дайте мені води... Такого я... Такого...». Нарешті їй приносять пів келиха білого мускатного й очі у неї вже бігають, гормони верещать, — кого б самій приперти на цих похоронах. Чи це весілля?

Отже, краще все знімати на цифровуху. Вона надійна, як тупорилий охоронник, якому доводиться рятувати яйця, що збилися на голь-моголь...

Насправді було так. На знімальному майданчику, що його уподобала З-зі, вона планувала відзняти сцену весілля. І, як на зло, в кадр упхався сажок, де Мілка, без колготок, вертілася на члені у Вужа; якраз вліз навкарачки Соня Чорний. Його врешті й віддубасив охоронець — щоб не псував кадр. Соня, побачивши порноеротичну сцену між паханом, котрого вже чомусь похоронили, замакітрений тугеньким задком і цицьками Мілени, міг лише прислуха-

тися, як його власні яйця вили про швидку допомогу.

Мілка ж, не кліпнувши оком, підсунула йому обріз австрійського карабіну; шість набоїв, сьомий — у стволі. Вона навіть не подумала, кого зараз прикінчать. Молодість, знаєте, дуже необережна. Соня вийшов, притримуючи яйця, піднявся білими мармуровими східцями. І одним пострілом звалив акторів-наречених. Тупоголовий охоронець встигнув гахнути з «Марголіна». Соню підкинуло, й на якусь мить він завис над бутафорною жратвою, масками гриму, наче ляльковий клоун. Але в передсмертному польоті (напевно, сам нечистий підтримував його до цієї пори) він тричі гахнув з обріза й завалився на бік, якраз перед мадам З-зі...

Так до Вужа знову повернулася мадам З-зі. Вона ж Принцеса, вона ж Лана, вона ж Мілка, вона ж дівчинка з зеленими очима, що замріяно дивилися на сонечко, поки її ручки, ох, ці бешкетливі ручки чистили кишені та гаманці перехожих. Цього Антиквар не знав і не хотів знати. Одні казали, що у Мілки це спадкове, хоча, коли приходили гості, бакси валялися на підлозі, на тумбочці, скрізь. Гроші її не цікавили. Інша річ — нагода щось стибрити, хоча б якийсь пончик.

Літературно-художнє видання

Олесь Ульяненко

Пророк

Роман

Упорядник Надія Степула

Редактор Михайло Бриних

Фото, ідея обкладинки Дмитро Ключео

Обкладинка Владислав Петік

Верстка Юрій Петік

Підписано до друку 12.04.2013. Формат 84x108/32.

Гарнітура Georgia. Папір офсетний.

Обл.-вид. арк. 6,8. Ум.-друк. арк. 9,4.

ТОВ «Видавництво "Український пріоритет"».

01033, м. Київ, вул. Саксаганського, 43-б.

Тел. 044-2359683.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи

до Державного реєстру видавців, виготівників

і розповсюджувачів видавничої продукції

№4107 від 08.07.2011 р.